

Brussel, 18 februari 2022
(OR. fr, en)

6292/22

**Interinstitutioneel dossier:
2021/0104(COD)**

**DRS 8
EF 50
ECOFIN 128
SUSTDEV 37
CODEC 163
IA 13
COMPET 95**

NOTA

van:	het Comité van permanente vertegenwoordigers (1e deel)
aan:	de Raad
nr. vorig doc.:	5864/22
nr. Comdoc.:	8132/21
Betreft:	Richtlijn tot wijziging van de Richtlijnen 2013/34/EU, 2004/109/EG en 2006/43/EG en van Verordening (EU) nr. 537/2014 wat betreft duurzaamheidsrapportage door ondernemingen <i>Algemene oriëntatie</i>

I. Inleiding

De Europese Commissie heeft op 12 april 2021 haar voorstel ingediend voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2013/34/EU, Richtlijn 2004/109/EG, Richtlijn 2006/43/EG en Verordening (EU) nr. 537/2014 betreffende duurzaamheidsrapportage door ondernemingen¹. De rechtsgrondslag van het voorstel wordt gevormd door de artikelen 50 en 114 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

¹ Doc. 8132/21 + COR 1 + ADD 1 COR 1 + ADD 2 COR 1 + ADD 3 COR 1.

Het voorstel heeft tot doel de lacunes in de bestaande regels inzake niet-financiële informatie op te vullen. Duurzaamheidsrapportage kan extra investeringen en financiering aantrekken om de met de Green Deal beoogde transitie naar een duurzame economie te vergemakkelijken. Zo moeten bedrijven betere informatie verstrekken over de duurzaamheidsrisico's waaraan zij zijn blootgesteld en over hun eigen effect op mens en milieu.

De belangrijkste nieuwe punten van het voorstel zijn:

- uitbreiding van het toepassingsgebied van de rapportageverplichtingen tot andere ondernemingen, met name alle grote ondernemingen en alle ondernemingen die genoteerd zijn op een gereguleerde markt (met uitzondering van de beursgenoteerde micro-ondernemingen);
- instelling van de eis dat over de duurzaamheidsinformatie assurance wordt verschaft;
- nadere bepaling van de door ondernemingen te publiceren informatie en instelling van de verplichting voor de ondernemingen om die informatie te publiceren volgens de bindende Uniestandaarden voor duurzaamheidsrapportage;
- instelling van de eis dat alle informatie wordt gepubliceerd in een specifiek gedeelte van het bestuursverslag van de onderneming.

II. Stand van zaken

De besprekingen in de Raad zijn op 7 juni 2021 onder het Portugese voorzitterschap van start gegaan, en dankzij de constructieve opstelling van alle delegaties heeft de Groep vennootschapsrecht aanzienlijke vooruitgang kunnen boeken.

Op 8 december 2021 heeft de groep een eerste compromistekst (doc. 14268/21) van het Sloveense voorzitterschap besproken. Op 13 en 20 januari 2022 is de groep ingegaan op de opmerkingen en uiteenzettingen de delegaties, en heeft zij de besprekingen aan de hand van een aangepaste compromistekst voortgezet. Op 28 januari 2022 heeft het voorzitterschap een herziene compromistekst gepresenteerd². Op 3 en 9 februari 2022 is die tekst in groep besproken. Op 16 februari 2022 heeft het Coreper zijn steun uitgesproken³ voor de compromistekst van het voorzitterschap, die ongewijzigd is goedgekeurd, met een door één delegatie voorgestelde en door verscheidene andere delegaties gesteunde toevoeging aan artikel 29 ter, lid 2 ter, van een zin die bedoeld is om te voorzien in een overgangsperiode tijdens welke kleine en middelgrote ondernemingen (hierna: kmo's) flexibiliteit voor het verschaffen van informatie over de waardeketens wordt geboden. Die nieuwe tekst luidt als volgt: **"Voorts verschaft de onderneming gedurende de eerste drie jaar van de toepassing van deze richtlijn, indien niet alle vereiste informatie over de zakenrelaties en de toeleveringsketen beschikbaar is, de informatie die in haar bezit is, alsmede een verklaring waarin staat dat de zakenrelaties en de ondernemingen in haar waardeketen de vereiste informatie niet beschikbaar hebben gesteld."**

Ziehier de voornaamste wijzigingen ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel:

Toepassingsgebied (*art. 1 en 2 van de "jaarrekeningenrichtlijn"*)

In de compromistekst staat hoe de voorschriften inzake duurzaamheidsrapportage van toepassing zijn op banken en verzekeringsmaatschappijen. Er is een definitie van netto-omzet voor kredietinstellingen en verzekeringsmaatschappijen toegevoegd om de specifieke kenmerken daarvan in aanmerking te nemen.

² Doc. 5788/22.

³ Doc. 5864/22

Plaatsaanduiding (*art. 19 bis, lid 1, en art. 29 bis, lid 1, van de "jaarrekeningenrichtlijn"*).

Bepaald wordt dat ten behoeve van de lees- en de zichtbaarheid van duurzaamheidsrapportage, deze informatie in een duidelijk herkenbaar gedeelte in het bestuursverslag wordt gepubliceerd.

Immateriële activa – Definitie en informatieverstrekking (*art. 19 van de "jaarrekeningenrichtlijn"*)

Sommige delegaties vroegen om verduidelijking van de definitie van "immateriële activa" en de daarmee samenhangende verplichtingen. Bij wijze van compromis stelde het voorzitterschap voor de informatieverplichtingen op te nemen in artikel 19 ("inhoud van het bestuursverslag") van de jaarrekeningenrichtlijn.

Kmo's – informatieverplichtingen (*art. 19 bis van de "jaarrekeningrichtlijn"*)

Verscheidene delegaties wensten alle kmo's van het toepassingsgebied uit te sluiten. Andere delegaties vroegen om een meer gedetailleerd kader voor de inhoud van de informatieverplichtingen voor kmo's (vereenvoudigde standaarden), zowel in het kader van de verplichte rapportage van beursgenoteerde kmo's als in het kader van de vrijwillige rapportage van andere kmo's. Het voorzitterschap heeft de mogelijkheden voor kmo's om de te verschaffen informatie te beperken, uitgebreid (uitgezonderd voor kmo's die tevens moederondernemingen van grote ondernemingen zijn).

In verband met organisaties van openbaar belang verzocht een meerderheid van de delegaties om vrijstelling van rapportage voor deze organisaties (zoals voor elke andere dochteronderneming), indien zij dochterondernemingen zijn van een groep waarvoor rapportageverplichtingen gelden, met dien verstande dat rapportage op geconsolideerd niveau de nodige informatie over de dochterondernemingen moet bevatten. In dit stadium heeft het voorzitterschap ervoor gekozen de vrijstelling te handhaven (*art. 19 bis, lid 7 bis, en art. 29 bis, lid 7 bis, van de "jaarrekeningenrichtlijn"*).

Talenregeling (*art. 29 bis van de "jaarrekeningenrichtlijn"*)

Als tegemoetkoming aan de bezwaren van sommige delegaties kan een lidstaat op grond van de compromistekst voortaan verlangen dat het bestuursverslag en het assuranceverslag van de moederonderneming worden gepubliceerd in een taal die wordt aanvaard door de lidstaat die toezicht houdt op haar dochteronderneming welke van duurzaamheidsrapportage is vrijgesteld.

Waardeketen (*art. 29 ter, lid 2 ter, van de "jaarrekeningenrichtlijn"*)

Verscheidene delegaties wezen op de moeilijkheden die ondernemingen kunnen ondervinden bij het vergaren van informatie van de verschillende actoren in hun waardeketen, met name kmo's. In de compromistekst staat dat deze moeilijkheden in aanmerking zullen worden genomen bij het uitwerken van normen, met een evenredige specificatie van de openbaarmakingsverplichtingen, waarbij in het bijzonder rekening zal worden gehouden met ondernemingen die deel uitmaken van waardeketens waarvoor de verplichtingen van deze richtlijn niet gelden. Bovendien is verduidelijkt dat ondernemingen die bij gebrek aan gegevens van ondernemingen, met name kmo's, in hun waardeketens, niet in staat zijn om bepaalde informatie te verschaffen, gedurende een overgangsperiode van drie jaar over een zekere mate van flexibiliteit zullen kunnen beschikken.

Uniform elektronisch verslagleggingsformaat (*art. 29, lid 5, van de "jaarrekeningenrichtlijn"*)

Het oorspronkelijke Commissievoorstel bevatte bepalingen die naast de inhoud van de duurzaamheidsverslagen van de ondernemingen ook betrekking hadden op de wijze van vergaring van duurzaamheidsgegevens door officieel daartoe gemachtigde instanties. Aangezien dit verband houdt met de bepalingen betreffende de instelling van één Europees toegangspunt tot financiële en niet-financiële gegevens van ondernemingen⁴, werd besloten de discussie daarover in het kader van dit laatstgenoemde wetgevingsvoorstel te voeren. Anderzijds blijft het elektronische verslagleggingsformaat voor duurzaamheidskwesties in de tekst verplicht. Uit de compromistekst zijn evenwel de bepalingen tot invoering van een verplichting voor niet-beursgenoteerde ondernemingen die onder deze richtlijn vallen, om hun boekhoudkundige informatie in het uniforme Europese elektronische formaat (ESEF) te publiceren, geschrapt.

⁴ ESAP (European Single Access Point), voorstel bekendgemaakt op 23 november 2021 (doc. 14377/21).

Sancties (art. 51 van de "jaarrekeningenrichtlijn")

De meerderheid van de delegaties verzocht om schrapping van de wijzigingen in artikel 51. Daarom besloot het voorzitterschap het artikel tot wijziging van artikel 51 van de jaarrekeningenrichtlijn te schrappen.

Audit en auditors (art. 34 ter van de "jaarrekeningenrichtlijn")

Sommige delegaties benadrukten dat afzonderlijke auditors enerzijds wettelijke audits moeten kunnen verrichten en anderzijds assurance moeten kunnen verschaffen over de duurzaamheidsgegevens. Andere delegaties vroegen om meer duidelijkheid over de voorschriften voor onafhankelijke verleners van assurancediensten. Sommige delegaties vroegen om verduidelijking van het toezicht op auditors en auditkantoren uit derde landen. Dat is verduidelijkt in de tekst.

Standaarden voor assurance inzake duurzaamheid (art. 23, lid 4, van de "transparantierichtlijn")

Een auditor uit een derde land moet volgens de door de Unie vastgestelde assurancestandaarden assurance kunnen verschaffen over de duurzaamheidsgegevens. Bij ontstentenis daarvan kan de auditor volgens gelijkwaardige standaarden assurance verschaffen over de duurzaamheidsrapportage. De Commissie kan bij gedelegeerde handeling standaarden inzake "gelijkwaardigheid" vaststellen.

Beroepsopleiding (art. 6 van de "auditrichtlijn")

Sommige delegaties wensten dat de auditors kunnen beslissen of zij willen worden goedgekeurd voor het verschaffen van assurance over de duurzaamheidsrapportage, dan wel of zij alleen financiële audits willen blijven verrichten. Ook de duur van de praktische opleiding werd door een aantal delegaties aan de orde gesteld. In de compromistekst is de duur van de praktische opleiding voor de verkrijging van goedkeuring voor het verschaffen van assurance over de duurzaamheidsrapportage teruggebracht tot acht maanden (van twaalf maanden in de oorspronkelijke tekst).

Verbod op het verlenen van andere diensten dan audits van duurzaamheidsrapportage

(art. 25 quater van de "auditrichtlijn")

Verscheidene delegaties waren voorstander van het duidelijk benoemen van de onverenigbaarheid van het verschaffen van de assurance over de duurzaamheidsrapportage van een onderneming met het verlenen van adviesdiensten aan diezelfde onderneming. Daartoe zijn in de auditrichtlijn enkele bepalingen opgenomen die zijn gebaseerd op de regeling voor financiële controle en die, net als deze, van toepassing zijn op de controle van organisaties van openbaar belang.

Verplichtingen in verband met de audits van duurzaamheidsrapportage *(art. 25 quinquies van de "auditrichtlijn")*

Verscheidene delegaties wensten de verplichting om fraude te melden, zoals die voor financieel auditors bestaat, ook voor auditors van duurzaamheidsrapportage te laten gelden. Daartoe zijn in de auditrichtlijn enkele bepalingen opgenomen die zijn gebaseerd op de regeling voor financiële controle en die, net als deze, van toepassing zijn op de controle van organisaties van openbaar belang.

Onafhankelijke verleners van assurancediensten *(art. 34, lid 3 bis, van de "jaarrekeningenrichtlijn")*

Verscheidene delegaties hamerden op de noodzaak van gelijke concurrentievoorwaarden en dezelfde voorwaarden voor onafhankelijke verleners van assurancediensten en wettelijke auditors. Het voorzitterschap paste de tekst in die zin aan.

Aanpassing van de termijnen *(artikel 5 van het voorstel)*

Veel delegaties vonden bepaalde termijnen te scherp. Verscheidene delegaties verzochten erom de omzettingstermijn te bepalen ten opzichte van de inwerkingtreding van de richtlijn, en andere delegaties stelden voor de toepassingsdatum uit te stellen, teneinde ondernemingen voldoende tijd te geven om zich aan te passen. Vanuit die optiek stelt het voorzitterschap de volgende termijnen voor:

- termijnen voor omzetting door de lidstaten (18 maanden na de inwerkingtreding);
- uitvoeringstermijnen voor de ondernemingen:
 - 1 januari 2024 voor ondernemingen die al onder de jaarrekeningenrichtlijn vallen (rapportage in 2025 over de gegevens over 2024);
 - 1 januari 2025 voor grote ondernemingen die momenteel niet onder de jaarrekeningenrichtlijn vallen (rapportage in 2026 over de gegevens over 2025)
 - 1 januari 2026 voor beursgenoteerde kmo's, voor kleine en niet-complexe kredietinstellingen en voor verzekeringscaptives (rapportage in 2027 over gegevens over 2026)

Andere termijnen

- termijnen voor de overgang naar redelijke assurance voor gerapporteerde duurzaamheidsinformatie: 6 jaar na de inwerkingtreding. *(art. 26 bis van de "auditrichtlijn")*
- termijnen voor de vaststelling van standaarden door de Commissie: 31 oktober 2022 voor de vaststelling van algemene standaarden, en 31 oktober 2023 voor de vaststelling van sectorale standaarden en standaarden die zijn aangepast aan kmo's *(art. 29 ter van de "jaarrekeningenrichtlijn")*.

III. Conclusie

De Raad wordt verzocht

- **te verklaren dat er overeenstemming is over de algemene oriëntatie, en**
 - **het voorzitterschap te verzoeken om op basis van deze algemene oriëntatie onderhandelingen met het Europees Parlement aan te knopen met het oog op een akkoord in eerste lezing.**
-

2021/0104 (COD)

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Richtlijn 2013/34/EU, Richtlijn 2004/109/EG, Richtlijn 2006/43/EG en Verordening (EU) nr. 537/2014 betreffende duurzaamheidsrapportage door ondernemingen

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name de artikelen 50 en 114,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité⁵,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

⁵ PB C [...] van [...], blz. [...].

Overwegende hetgeen volgt:

- 1) In haar mededeling over de Europese Green Deal⁶ die op 11 december 2019 is vastgesteld, heeft de Europese Commissie toegezegd de bepalingen inzake de bekendmaking van niet-financiële informatie van Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad⁷ te herzien. De Europese Green Deal is de nieuwe groeistrategie van de Europese Unie. Het doel van de Europese Green Deal is de Unie om te vormen tot een moderne, hulpbronnenefficiënte en concurrerende economie, waar vanaf 2050 netto geen broeikasgassen meer worden uitgestoten. De Green Deal moet het natuurlijk kapitaal van de Unie beschermen, behouden en verbeteren, en de gezondheid en het welzijn van de burgers beschermen tegen milieurisico's en -effecten. De Europese Green Deal heeft tot doel economische groei los te koppelen van het gebruik van hulpbronnen en ervoor te zorgen dat alle regio's en burgers van de Unie kunnen deelnemen aan een sociaal rechtvaardige transitie naar een duurzaam economisch systeem. Hij zal bijdragen aan de doelstellingen een economie op te bouwen die ten dienste van de mensen staat, de sociale markteconomie van de EU te versterken, en ervoor te zorgen dat die economie klaar is voor de toekomst en stabiliteit, banen, groei en investeringen oplevert. Deze doelen zijn vooral belangrijk gezien de sociaal-economische schade die de COVID-19-pandemie heeft veroorzaakt en de behoefte aan een duurzaam, inclusief en eerlijk herstel. In haar voorstel van 4 maart 2020 voor een Europese klimaatwet⁸ heeft de Europese Commissie voorgesteld de doelstelling van klimaatneutraliteit tegen 2050 bindend te maken in de Unie. Bovendien stelt de Europese Commissie in haar biodiversiteitsstrategie voor 2030 dat de ambitie moet zijn dat tegen 2050 alle ecosystemen ter wereld hersteld, veerkrachtig en adequaat beschermd zijn. Doel van deze strategie is de biodiversiteit in Europa uiterlijk in 2030 op weg naar herstel te krijgen.

⁶ COM(2019) 640 final.

⁷ Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad (PB L 182 van 29.6.2013, blz. 19).

⁸ Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor de totstandbrenging van klimaatneutraliteit en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1999 (Europese klimaatwet) [2020/0036 (COD)].

- 2) In haar "*Actieplan: duurzame groei financieren*" stelt de Commissie maatregelen voor om de volgende doelstellingen te verwezenlijken: kapitaalstromen verleggen naar duurzame investeringen om duurzame en inclusieve groei te bewerkstelligen, financiële risico's als gevolg van klimaatverandering, uitputting van hulpbronnen, milieuaantasting en sociale kwesties beheersen, en transparantie en langetermijndenken bij financiële en economische activiteiten stimuleren⁹. De openbaarmaking door ondernemingen van relevante, vergelijkbare en betrouwbare duurzaamheidsinformatie is een noodzakelijke voorwaarde om die doelstellingen te behalen. Het Europees Parlement en de Raad hebben een aantal wetgevingshandelingen vastgesteld bij de uitvoering van het actieplan "duurzame groei financieren". Verordening (EU) 2019/2088 van het Europees Parlement en de Raad¹⁰ heeft betrekking op de wijze waarop financiëlemarktdeelnemers en financieel adviseurs duurzaamheidsinformatie moeten meedelen aan beleggers en vermogensbeheerders. In Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad¹¹ wordt een classificatiesysteem opgezet voor ecologisch duurzame economische activiteiten met als doel duurzame investeringen op te schalen en greenwashing van financiële producten die ten onrechte als duurzaam worden bestempeld, te bestrijden.

⁹ COM(2018) 97 final.

¹⁰ Verordening (EU) 2019/2088 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2019 betreffende informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiële dienstensector (PB L 317 van 9.12.2019, blz. 1).

¹¹ Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020 betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen en tot wijziging van Verordening (EU) 2019/2088 (PB L 198 van 22.6.2020, blz. 13).

Met Verordening (EU) 2019/2089 van het Europees Parlement en de Raad¹², aangevuld door Gedelegeerde Verordeningen (EU) 2020/1816¹³, (EU) 2020/1817¹⁴ en (EU) 2020/1818¹⁵ van de Commissie, worden verplichtingen inzake openbaarmaking over ecologische, sociale en governancefactoren (ESG-factoren) voor benchmarkbeheerders ingevoerd, alsook minimumnormen voor de opstelling van EU-klimaattransitiebenchmarks en op de Overeenkomst van Parijs afgestemde EU-benchmarks. Volgens Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad¹⁶ moeten grote instellingen waarvan de effecten tot de handel op een gereguleerde markt toegelaten zijn, vanaf 28 juni 2022 informatie over ESG-risico's openbaar maken. Het nieuwe prudentiële kader voor beleggingsondernemingen dat is vastgesteld bij Verordening (EU) 2019/2033 van het Europees Parlement en de Raad¹⁷ en Richtlijn (EU) 2019/2034 van het Europees Parlement en de Raad¹⁸ bevat bepalingen over de invoering van een ESG-risicodimensie in het toetsings- en evaluatieproces door bevoegde autoriteiten en bevat verplichtingen inzake openbaarmaking over ESG-risico's voor beleggingsondernemingen die van toepassing zijn vanaf 26 december 2022.

-
- ¹² Verordening (EU) 2019/2089 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2019 tot wijziging van Verordening (EU) 2016/1011 inzake EU klimaattransitiebenchmarks en op de Overeenkomst van Parijs afgestemde EU-benchmarks en informatievergathering over duurzaamheid over benchmarks (PB L 317 van 9.12.2019, blz. 17).
- ¹³ Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816 van de Commissie van 17 juli 2020 tot aanvulling van Verordening (EU) 2016/1011 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de toelichting in de benchmarkverklaring over de wijze waarop de ecologische, sociale en governancefactoren in elke aangeboden en gepubliceerde benchmark worden weerspiegeld (PB L 406 van 3.12.2020, blz. 1).
- ¹⁴ Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1817 van de Commissie van 17 juli 2020 tot aanvulling van Verordening (EU) 2016/1011 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de minimuminhoud van de toelichting over de wijze waarop de ecologische, sociale en governancefactoren in de benchmarkmethodologie worden weerspiegeld (PB L 406 van 3.12.2020, blz. 12).
- ¹⁵ Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818 van de Commissie van 17 juli 2020 tot aanvulling van Verordening (EU) 2016/1011 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft minimumnormen voor EU-klimaattransitiebenchmarks en op de Overeenkomst van Parijs afgestemde EU-benchmarks (PB L 406 van 3.12.2020, blz. 17).
- ¹⁶ Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 1).
- ¹⁷ Verordening (EU) 2019/2033 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2019 betreffende prudentiële vereisten voor beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1093/2010, (EU) nr. 575/2013, (EU) nr. 600/2014 en (EU) nr. 806/2014 (PB L 314 van 5.12.2019, blz. 1).
- ¹⁸ Richtlijn (EU) 2019/2034 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2019 betreffende het prudentiële toezicht op beleggingsondernemingen en tot wijziging van Richtlijnen 2002/87/EG, 2009/65/EG, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU en 2014/65/EU (PB L 314 van 5.12.2019, blz. 64).

De Commissie heeft in haar werkprogramma voor 2021 ook een voorstel voor een EU-standaard voor groene obligaties aangekondigd als vervolg op het actieplan "duurzame groei financieren".

- 3) Op 5 december 2019 heeft de Raad in zijn conclusies over de verdieping van de kapitaalmarktenunie het belang benadrukt van betrouwbare, vergelijkbare en relevante informatie over de duurzaamheidsrisico's, -kansen en -effecten en heeft hij de Commissie opgeroepen te overwegen om een Europese norm voor niet-financiële rapportage te ontwikkelen.
- 4) In zijn resolutie over duurzame financiering van 29 mei 2018¹⁹ heeft het Europees Parlement opgeroepen tot de verdere ontwikkeling van verplichtingen inzake niet-financiële rapportage in het kader van Richtlijn 2013/34/EU. In zijn resolutie over duurzame corporate governance van 17 december 2020²⁰ was het Europees Parlement verheugd over de toezegging van de Commissie om Richtlijn 2013/34/EU te herzien en wees het op de noodzaak om een omvattend Uniekader over niet-financiële rapportage op te stellen dat bindende Unienormen inzake niet-financiële rapportage bevat. Het Europees Parlement riep op de reikwijdte van de rapportageverplichtingen uit te breiden naar bijkomende categorieën van ondernemingen en een controlevereiste in te voeren.

¹⁹ 2018/2007 (INI).

²⁰ A9-0240/2020 (INI).

- 5) Op 25 september 2015 heeft de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties een nieuw mondiaal kader voor duurzame ontwikkeling vastgesteld: de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling ("de Agenda 2030"). De kern van de Agenda 2030 wordt gevormd door de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling en de Agenda 2030 omvat de drie duurzaamheidsdimensies: een economische, een sociale en een ecologische. In de mededeling van de Commissie van 22 november 2016 over de volgende stappen voor een duurzame Europese toekomst²¹ worden de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling aan het beleidskader van de Unie gekoppeld, zodat die doelstellingen van meet af aan geïntegreerd worden in alle acties en beleidsinitiatieven van de Unie, zowel binnen de Unie als op mondiaal niveau. De Raad heeft in zijn conclusies van 20 juni 2017²² bevestigd dat de Unie en haar lidstaten vastbesloten zijn de Agenda 2030 op volledige, samenhangende, alomvattende, geïntegreerde en doeltreffende wijze en in nauwe samenwerking met partners en andere stakeholders uit te voeren.
- 6) Richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en de Raad²³ wijzigde Richtlijn 2013/34/EU met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie door bepaalde grote ondernemingen en groepen. Met Richtlijn 2014/95/EU werd een verplichting voor ondernemingen ingevoerd om informatie mee te delen die minstens betrekking heeft op milieu-, sociale en personeelsaangelegenheden, eerbiediging van mensenrechten en de bestrijding van corruptie en omkoping. Met betrekking tot deze onderwerpen moeten ondernemingen volgens Richtlijn 2014/95/EU informatie openbaar maken over de volgende rapportagegebieden: bedrijfsmodel, beleid (waaronder de toegepaste zorgvuldigheidsprocedures), de resultaten van dit beleid, risico's en risicobeheersing en essentiële prestatie-indicatoren die relevant zijn voor de specifieke bedrijfsactiviteit.

²¹ COM(2016) 739 final.

²² Conclusies van de Raad "Een duurzame Europese toekomst: de EU-respons op de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling", 20 juni 2017.

²³ Richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 tot wijziging van Richtlijn 2013/34/EU met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen (PB L 330 van 15.11.2014, blz. 1).

- 7) Veel belanghebbenden zijn van mening dat de term "niet-financieel" niet correct is, met name omdat hij impliceert dat de informatie in kwestie financieel niet relevant is. De informatie in kwestie is evenwel steeds meer financieel relevant. Veel organisaties, initiatieven en professionals op dit gebied hebben het over "duurzaamheidsinformatie". Het geniet dan ook de voorkeur de term "duurzaamheidsinformatie" te gebruiken in plaats van "niet-financiële informatie". Richtlijn 2013/34/EU moet dan ook worden aangepast aan deze gewijzigde terminologie.
- 8) De uiteindelijke begunstigen van betere duurzaamheidsrapportage door ondernemingen zijn particuliere burgers en spaarders. Spaarders die duurzaam willen beleggen, zullen dit kunnen doen, terwijl alle burgers voordeel hebben bij een stabiel, duurzaam en inclusief economisch systeem. Om deze voordelen te verwezenlijken, moet de duurzaamheidsinformatie die in de jaarverslagen van ondernemingen wordt bekendgemaakt eerst twee primaire groepen ("gebruikers") bereiken. De eerste groep gebruikers bestaat uit beleggers, met inbegrip van vermogensbeheerders, die een beter inzicht willen krijgen in de risico's en mogelijkheden die duurzaamheidsaspecten inhouden voor hun beleggingen en de effecten van die beleggingen op mens en milieu. De tweede groep gebruikers bestaat uit organisaties, waaronder niet-gouvernementele organisaties en sociale partners, die willen dat het makkelijker wordt om ondernemingen ter verantwoording te roepen voor de effecten die zij hebben op mens en milieu. Ook andere belanghebbenden kunnen gebruikmaken van duurzaamheidsinformatie die in jaarverslagen wordt bekendgemaakt. De zakenpartners van ondernemingen, waaronder klanten, kunnen deze informatie gebruiken om inzicht te krijgen in, en indien nodig te rapporteren over, de duurzaamheidsrisico's en effecten in hun eigen waardeketens. Beleidsmakers en milieuagentschappen kunnen dergelijke informatie, met name op geaggregeerde basis, gebruiken om milieu- en sociale trends te monitoren, om bij te dragen tot de milieurekening en als inbreng voor het regeringsbeleid. Er zijn maar weinig individuele burgers en consumenten die ondernemingsverslagen direct raadplegen, maar zij kunnen dergelijke informatie indirect gebruiken, bijvoorbeeld wanneer zij overwegen advies te vragen aan financieel adviseurs of niet-gouvernementele organisaties. Veel beleggers en vermogensbeheerders kopen duurzaamheidsinformatie van derde gegevensverstrekkers, die informatie uit diverse bronnen verzamelen, waaronder openbare verslagen van ondernemingen.

- 9) De vraag naar duurzaamheidsinformatie van ondernemingen is de jongste jaren enorm toegenomen, vooral bij de beleggersgemeenschap. Die toenemende vraag is een gevolg van de gewijzigde risico's van ondernemingen en een groeiend bewustzijn bij beleggers van de financiële implicaties van die risico's. Dit geldt in het bijzonder voor klimaatgerelateerde financiële risico's. Ook is er meer bewustzijn van de risico's voor ondernemingen en voor beleggingen die voortvloeien uit andere milieukwesties, zoals biodiversiteitsverlies, en uit sociale kwesties, waaronder gezondheidskwesties. Een andere oorzaak van de toenemende vraag naar duurzaamheidsinformatie is de groei in beleggingsproducten die er uitdrukkelijk op gericht zijn bepaalde duurzaamheidsstandaarden of bepaalde duurzaamheidsdoelstellingen te behalen. Een deel van die groei is het logische gevolg van eerder vastgestelde Unie-wetgeving, te weten Verordening (EU) 2019/2088 en Verordening (EU) 2020/852. Die groei zou er ten dele hoe dan ook zijn gekomen door de snelle veranderingen in burgerbewustzijn, consumentvoorkeuren en marktpraktijken. De COVID-19-pandemie zal de toename van de informatiebehoeften van gebruikers nog verder versnellen, met name omdat zij de kwetsbaarheden van werknemers en van de waardeketens van ondernemingen heeft blootgelegd. Informatie over milieueffecten is ook relevant waar het gaat om de mitigatie van toekomstige pandemieën, aangezien het ontstaan en de verspreiding van ziekten steeds vaker in verband worden gebracht met de verstoring van ecosystemen door de mens.
- 10) Ondernemingen zelf halen voordeel bij hoogwaardige rapportage over duurzaamheidsaspecten. De groei van het aantal beleggingsproducten waarmee naar duurzaamheidsdoelstellingen wordt gestreefd, betekent dat een goede duurzaamheidsrapportage de toegang van een onderneming tot financieel kapitaal kan vergroten. Duurzaamheidsrapportage kan ondernemingen helpen hun eigen risico's en kansen in verband met duurzaamheidsaspecten vast te stellen en te beheersen. Dit kan een basis vormen voor een betere dialoog en communicatie tussen ondernemingen en hun belanghebbenden, en kan ondernemingen helpen hun reputatie te verbeteren. Bovendien zorgt een consistente basis voor duurzaamheidsrapportage door ondernemingen in de vorm van rapportagestandaarden ervoor dat er relevante en voldoende informatie wordt verstrekt en er dus aanzienlijk minder ad-hoc informatieverzoeken zullen zijn.

- 11) In het verslag²⁴ over de herzieningsclausule van de richtlijn niet-financiële rapportage (Richtlijn 2014/95/EU) en de bijbehorende controle van de resultaatgerichtheid van de rapportage door ondernemingen werden problemen vastgesteld met de effectiviteit van die richtlijn. Er is veel dat erop wijst dat tal van ondernemingen geen essentiële informatie bekendmaken over alle belangrijke duurzaamheidsgerelateerde kwesties. In het verslag zijn ook de beperkte vergelijkbaarheid en betrouwbaarheid van duurzaamheidsinformatie als belangrijke problemen aangemerkt. Bovendien zijn veel ondernemingen waarvan gebruikers duurzaamheidsinformatie willen, niet verplicht om die informatie bekend te maken.
- 12) Wanneer er geen beleidsactie wordt ondernomen, zal de kloof tussen de informatiebehoeften van gebruikers en de duurzaamheidsinformatie die ondernemingen rapporteren, naar verwachting nog toenemen. Deze kloof heeft aanzienlijke negatieve gevolgen. Beleggers kunnen bij hun beleggingsbesluiten niet voldoende rekening houden met duurzaamheidsrisico's en -kansen. De opeenstapeling van beleggingsbesluiten waarbij niet voldoende rekening is gehouden met duurzaamheidsrisico's creëert mogelijk systemische risico's die de financiële stabiliteit bedreigen. De Europese Centrale Bank en internationale organisaties zoals de Raad voor financiële stabiliteit hebben de aandacht gevestigd op die systemische risico's, met name wat het klimaat betreft. Het lukt beleggers ook minder goed om financiële middelen te laten gaan naar ondernemingen en economische activiteiten die sociale en milieuproblemen aanpakken en niet verergeren. Dit ondermijnt de doelstellingen van de Europese Green Deal en het actieplan "duurzame groei financieren".

²⁴ Publicatiebureau, gelieve verwijzing in te voegen naar het Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité over de herzieningsclausule in Richtlijnen 2013/34/EU, 2014/95/EU en 2013/50/EU, en het begeleidende werkdocument van de diensten van de Commissie - Controle van de resultaatgerichtheid.

Niet-gouvernementele organisaties, sociale partners, gemeenschappen die door de activiteiten van ondernemingen worden beïnvloed en andere belanghebbenden slagen er minder goed in ondernemingen verantwoordelijk te houden voor hun effecten op mens en milieu. Hierdoor ontstaat een verantwoordingstekort, wat ertoe kan leiden dat burgers minder vertrouwen hebben in ondernemingen, en dat kan dan weer negatieve gevolgen hebben voor de efficiënte werking van de sociale markteconomie. Het gebrek aan algemeen aanvaarde maatstaven en methoden om duurzaamheidsgerelateerde risico's te meten, naar waarde te schatten en te beheren, belemmert ook de inspanningen van ondernemingen om hun bedrijfsmodellen en -activiteiten duurzaam te houden.

- 13) In het verslag over de herzieningsclausule van Richtlijn 2014/95/EU en de bijbehorende controle van de resultaatgerichtheid van de rapportage door ondernemingen wordt ook geconstateerd dat het aantal verzoeken om STTI-informatie over duurzaamheidsaspecten aan ondernemingen fors toeneemt, in een poging om de bestaande informatiekloof te dichten. Daarnaast ligt het in de verwachting dat ondernemingen wellicht velerlei verschillende kaders en standaarden zullen blijven gebruiken, misschien zelfs in toenemende mate aangezien steeds meer waarde wordt gehecht aan duurzaamheidsinformatie. Wanneer beleidsmatig niet wordt gestreefd naar consensus over informatie die ondernemingen moeten rapporteren, zullen de kosten en lasten voor rapporterende ondernemingen en voor de gebruikers van die informatie aanzienlijk toenemen.
- 14) Door de groeiende kloof tussen de informatiebehoefte en de huidige rapportagepraktijken van ondernemingen is het waarschijnlijker dat individuele lidstaten steeds meer afwijkende nationale regels of standaarden zullen invoeren. Verschillende rapportageverplichtingen in verschillende lidstaten zouden de zaken voor ondernemingen die over de grenzen heen actief zijn duurder en ingewikkelder maken, en daardoor de eengemaakte markt ondermijnen. Ook het recht op vestiging en het vrije kapitaalverkeer binnen de Unie zouden hierdoor worden ondergraven. Door die verschillende rapportageverplichtingen is gerapporteerde informatie ook minder goed vergelijkbaar over de grenzen heen, wat de kapitaalmarktenunie ondermijnt.

- 15) De artikelen 19 bis en 29 bis van Richtlijn 2013/34/EU zijn van toepassing op respectievelijk grote organisaties van openbaar belang met een gemiddeld personeelsbestand van meer dan 500 werknemers en organisaties van openbaar belang die moederondernemingen zijn van een grote groep met een gemiddeld personeelsbestand van bij elkaar opgeteld meer dan 500 werknemers. Aangezien gebruikers steeds meer behoefte hebben aan duurzaamheidsinformatie, moeten nog meer categorieën ondernemingen ertoe worden verplicht die informatie te rapporteren. Het is dan ook wenselijk om alle grote ondernemingen en alle ondernemingen die beursgenoteerd zijn op gereguleerde markten, met uitzondering van micro-ondernemingen, ertoe te verplichten gedetailleerde duurzaamheidsinformatie te rapporteren. In de artikelen 19 bis en 29 bis wordt de reikwijdte van de rapportageverplichtingen duidelijk omschreven, met verwijzing naar de artikelen 2 en 3 van Richtlijn 2013/34/EU. De artikelen 19 bis en 29 bis behelzen geen "vereenvoudiging" of "wijziging" van een andere verplichting, en derhalve is de beperking van vrijstellingen voor organisaties van openbaar belang van artikel 40 van Richtlijn 2013/34/EU niet van toepassing. Dit betekent met name dat organisaties van openbaar belang voor de toepassing van de rapportageverplichtingen van de artikelen 19 bis en 29 bis niet moeten worden beschouwd als grote ondernemingen. Kleine en middelgrote organisaties van openbaar belang moeten met andere woorden kunnen rapporteren volgens de vereenvoudigde standaarden voor duurzaamheidsrapportage voor kmo's. Daarnaast moeten alle ondernemingen die moederondernemingen van grote groepen zijn, duurzaamheidsrapportage op groepsniveau opstellen.
- 16) Dat ook grote niet-beursgenoteerde ondernemingen verplicht worden informatie over duurzaamheidsaspecten bekend te maken, vloeit hoofdzakelijk voort uit de bezorgdheid over de impact en verantwoordelijkheid van dergelijke ondernemingen, onder meer gelet op hun waardeketen. In dit opzicht moeten alle grote ondernemingen worden onderworpen aan dezelfde verplichtingen om duurzaamheidsinformatie openbaar te maken. Daarnaast hebben financiëlemarktdeelnemers ook informatie van die grote niet-beursgenoteerde ondernemingen nodig.
- 17) Met de verplichting dat ondernemingen met effecten die op een gereguleerde markt genoteerd zijn maar niet in de Unie gevestigd zijn, ook informatie over duurzaamheidsaspecten moeten bekendmaken, wordt tegemoetgekomen aan de behoefte van financiëlemarktdeelnemers aan informatie van die ondernemingen om inzicht te krijgen in de risico's en impact van hun beleggingen, en om te voldoen aan de informatieverschaffingsverplichtingen van Verordening (EU) 2019/2088.

- 18) Met het oog op de toenemende relevantie van duurzaamheidsgerelateerde risico's en aangezien kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) die beursgenoteerd zijn op gereguleerde markten een aanzienlijk deel van alle beursgenoteerde ondernemingen in de Unie vertegenwoordigen, is het wenselijk ook die kmo's ertoe te verplichten informatie over duurzaamheidsaspecten bekend te maken om de bescherming van beleggers te verzekeren. De invoering van deze verplichting zal ertoe bijdragen dat financiëlemarktdeelnemers kleinere beursgenoteerde ondernemingen in beleggingsportefeuilles kunnen opnemen op grond van het feit dat zij de duurzaamheidsinformatie bekendmaken die financiëlemarktdeelnemers nodig hebben. Dit zal de toegang van kleinere beursgenoteerde ondernemingen tot financieel kapitaal helpen beschermen en uitbreiden, en discriminatie van die ondernemingen vanwege financiëlemarktdeelnemers voorkomen. Deze verplichting moet ook worden ingevoerd om ervoor te zorgen dat financiëlemarktdeelnemers beschikken over de informatie die zij nodig hebben van ondernemingen waarin is belegd, en daardoor kunnen voldoen aan hun eigen informatieverschaffingsverplichtingen over duurzaamheid die zijn vastgelegd in Verordening (EU) 2019/2088. Kmo's die beursgenoteerd zijn op gereguleerde markten moeten evenwel voldoende tijd krijgen om zich erop voor te bereiden dat het rapporteren van duurzaamheidsinformatie verplicht wordt, gezien hun kleinere omvang en beperktere middelen, en rekening houdend met de moeilijke economische omstandigheden vanwege de COVID-19-pandemie. Zij moeten ook de mogelijkheid krijgen om te rapporteren volgens standaarden die proportioneel zijn met de capaciteiten en middelen van kmo's, en passen bij de schaal en complexiteit van hun activiteiten. Niet-beursgenoteerde kmo's kunnen er ook voor kiezen deze proportionele standaarden vrijwillig toe te passen. De kmo-standaarden zullen voor onder de richtlijn vallende ondernemingen een maatstaf zijn voor het niveau van duurzaamheidsinformatie dat zij redelijkerwijs mogen verlangen van kmo-leveranciers en -klanten in hun waardeketen.

- 19) Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad²⁵ is van toepassing op alle ondernemingen met effecten die op een gereguleerde markt genoteerd zijn. Opdat alle ondernemingen met effecten die op een gereguleerde markt genoteerd zijn, waaronder uitgevende instellingen uit derde landen, onder dezelfde verplichtingen voor duurzaamheidsrapportage vallen, moet Richtlijn 2004/109/EG de nodige kruisverwijzingen naar alle verplichtingen inzake duurzaamheidsrapportage in het jaarlijkse financiële verslag bevatten.
- 20) Volgens artikel 23, lid 4, eerste alinea, punt i), en artikel 23, lid 4, vierde alinea, van Richtlijn 2004/109/EG heeft de Commissie de bevoegdheid om maatregelen vast te stellen om te voorzien in een mechanisme voor de bepaling van gelijkwaardigheid van de informatie vereist uit hoofde van de richtlijn, respectievelijk om algemene equivalentiecriteria voor standaarden voor jaarrekeningen vast te stellen. Volgens artikel 23, lid 4, derde alinea, van Richtlijn 2004/109/EG heeft de Commissie ook de bevoegdheid om de nodige besluiten te nemen over de gelijkwaardigheid van standaarden voor jaarrekeningen die worden gehanteerd door uitgevende instellingen van derde landen. Omdat in Richtlijn 2004/109/EG duurzaamheidsverplichtingen worden opgenomen, moet de Commissie de bevoegdheid krijgen een mechanisme op te zetten voor het nemen van besluiten over de gelijkwaardigheid van de standaarden voor duurzaamheidsrapportage die worden toegepast door effecten-uitgevende instellingen van derde landen, dat te vergelijken is met het mechanisme van Verordening (EG) nr. 1569/2007 van de Commissie²⁶, dat criteria bevat voor het nemen van een besluit over de gelijkwaardigheid van standaarden voor jaarrekeningen die door uitgevende instellingen van derde landen worden toegepast. Om dezelfde reden moet de Commissie ook de bevoegdheid krijgen om de nodige besluiten te nemen over de gelijkwaardigheid van standaarden voor duurzaamheidsrapportage die worden gehanteerd door uitgevende instellingen van derde landen. De bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst van een uitgevende instelling van een derde land kan besluiten dat de uitgevende

²⁵ Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 2004 betreffende de transparantievereisten die gelden voor informatie over uitgevende instellingen waarvan effecten tot de handel op een gereguleerde markt zijn toegelaten en tot wijziging van Richtlijn 2001/34/EG (PB L 390 van 31.12.2004, blz. 38).

²⁶ Verordening (EG) nr. 1569/2007 van de Commissie van 21 december 2007 waarbij ter uitvoering van de Richtlijnen 2003/71/EG en 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad een mechanisme wordt opgezet voor het nemen van een besluit over de gelijkwaardigheid van standaarden voor jaarrekeningen die door effecten-uitgevende instellingen van derde landen worden toegepast (PB L 340 van 22.12.2007, blz. 66).

instelling voldoet aan de EU-verplichtingen voor duurzaamheidsrapportage indien de instelling rapporteert conform gelijkwaardige standaarden voor duurzaamheidsrapportage. Met die wijzigingen komen er consistente gelijkwaardigheidsregelingen voor verplichtingen inzake duurzaamheidsrapportage en verplichtingen inzake financiële rapportage betreffende het jaarlijkse financiële verslag.

- 21) Volgens artikel 19 bis, lid 3, en artikel 29 bis, lid 3, van Richtlijn 2013/34/EU zijn momenteel alle dochterondernemingen vrijgesteld van de verplichting om niet-financiële informatie te rapporteren indien die ondernemingen en hun dochterondernemingen opgenomen zijn in het geconsolideerde bestuursverslag van hun moederonderneming, op voorwaarde dat dit verslag niet-financiële informatie bevat die conform de EU-verplichtingen is gerapporteerd. Die vrijstelling moet ook van toepassing zijn wanneer de moederonderneming op geconsolideerd niveau een uitgevende instelling van een derde land is die duurzaamheidsinformatie rapporteert overeenkomstig gelijkwaardige standaarden voor duurzaamheidsrapportage. Richtlijn 2004/109/EG bevat passende mechanismen om te beoordelen of standaarden voor duurzaamheidsrapportage gelijkwaardig zijn, en zowel ondernemingen met als ondernemingen zonder op gereguleerde markten genoteerde effecten moeten worden verplicht om volgens dezelfde standaarden voor duurzaamheidsrapportage te rapporteren. Dat betekent dat om te bepalen of er in het kader van Richtlijn 2013/34/EU een vrijstelling geldt voor dochterondernemingen van moederondernemingen in derde landen gebruik moet worden gemaakt van de maatregelen vastgesteld conform artikel 23, lid 4, eerste alinea, punt i), en artikel 23, lid 4, vierde alinea van Richtlijn 2004/109/EG, waarbij een mechanisme wordt opgezet voor het nemen van een besluit over de gelijkwaardigheid van standaarden. Dientengevolge moet de dochteronderneming worden vrijgesteld indien er een geconsolideerde duurzaamheidsrapportage wordt opgesteld op een wijze die gelijkwaardig is aan de Europese standaarden voor duurzaamheidsrapportage, die zijn bepaald overeenkomstig de bedoelde maatregelen, vastgesteld krachtens artikel 23, lid 4, eerste alinea, punt i), en artikel 23, lid 4, vierde alinea van Richtlijn 2004/109/EG.

- (21 bis) Er moet op worden toegezien dat duurzaamheidsinformatie gemakkelijk toegankelijk is voor gebruikers en dat er transparantie is over wie de moederonderneming is van de vrijgestelde dochteronderneming die op geconsolideerd niveau rapporteert. Daarom moet worden bepaald dat dergelijke dochterondernemingen van moederondernemingen in de EU in hun bestuursverslag de naam van de moederonderneming moeten opnemen, evenals de weblinks naar het geconsolideerd bestuursverslag van de moederonderneming en het assuranceoordeel over de duurzaamheidsrapportage. Ook moet daarin worden vermeld dat de onderneming is vrijgesteld van de verplichtingen voor duurzaamheidsrapportage. Met het oog op bruikbaarheid van de informatie, moeten de lidstaten kunnen eisen dat het geconsolideerd bestuursverslag en het oordeel over de duurzaamheidsrapportage worden bekendgemaakt in een taal die wordt aanvaard door de lidstaat waaronder de vrijgestelde dochteronderneming valt, en dat eventueel benodigde vertalingen in die taal zijn gelegaliseerd. Dochterondernemingen van moederondernemingen in derde landen moeten ook het geconsolideerd bestuursverslag en het assuranceoordeel over de duurzaamheidsrapportage bekendmaken in een taal die wordt aanvaard door de lidstaat waaronder de vrijgestelde dochteronderneming valt, zodat wordt gewaarborgd dat de duurzaamheidsinformatie voldoet aan de bekendmakingsvereisten in de EU en de informatie digitaal kan worden geraadpleegd.
- 22) Volgens artikel 23 van Richtlijn 2013/34/EU zijn moederondernemingen vrijgesteld van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag op te stellen wanneer zij dochterondernemingen zijn van een andere moederonderneming die aan die verplichting voldoet. Er moet evenwel worden verduidelijkt dat de vrijstellingsregeling voor geconsolideerde financiële overzichten en geconsolideerde bestuursverslagen los staat van de vrijstellingsregeling voor geconsolideerde duurzaamheidsrapportage. Het kan immers gebeuren dat een onderneming die is vrijgesteld van de verplichting om geconsolideerde financiële overzichten op te stellen, maar niet van de verplichting om een geconsolideerde duurzaamheidsrapportage op te stellen wanneer de uiteindelijke moederonderneming geconsolideerde financiële overzichten en een geconsolideerd bestuursverslag opstelt overeenkomstig het Unierecht, of overeenkomstig gelijkwaardige verplichtingen als de onderneming in een derde land is gevestigd, en toch geen geconsolideerde duurzaamheidsrapportage opstelt overeenkomstig het EU-recht, of overeenkomstig gelijkwaardige verplichtingen als de onderneming in een derde land is gevestigd.

- 23) Kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen spelen een cruciale rol in de transitie naar een volledig duurzaam en inclusief economisch systeem overeenkomstig de Europese Green Deal. Zij kunnen aanzienlijke positieve en negatieve effecten hebben via hun leen-, beleggings- en verzekeringsactiviteiten. Kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen die niet hoeven te voldoen aan Richtlijn 2013/34/EU, waaronder onderlinge en coöperatieve ondernemingen, moeten dan ook worden onderworpen aan verplichtingen voor duurzaamheidsrapportage op voorwaarde dat zij aan bepaalde criteria inzake omvang voldoen. Gebruikers van die informatie zouden dan zowel de effecten van deze ondernemingen op mens en milieu als de risico's die voortvloeien uit duurzaamheidsaspecten waarmee deze ondernemingen te maken kunnen krijgen, kunnen beoordelen. In de jaarrekeningenrichtlijn worden drie mogelijke criteria toegepast om te bepalen of een onderneming wordt beschouwd als een "grote onderneming": het balanstotaal, de netto-omzet en het gemiddeld aantal werknemers per boekjaar. Bij kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen moet voor het criterium netto-omzet in plaats van de algemene definitie van Richtlijn 2013/34/EU, de definitie van netto-omzet in Richtlijn 1986/635 en Richtlijn 1991/674 worden gehanteerd. Om te zorgen voor samenhang met de rapportageverplichtingen van Richtlijn 86/635/EEG van de Raad²⁷ betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van banken en andere financiële instellingen, kunnen lidstaten ervoor kiezen de verplichtingen inzake duurzaamheidsrapportage niet toe te passen op kredietinstellingen vermeld in artikel 2, lid 5, van Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad²⁸.

²⁷ Richtlijn 86/635/EEG van de Raad van 8 december 1986 betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van banken en andere financiële instellingen (PB L 372 van 31.12.1986, blz. 1).

²⁸ Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 338).

- 24) De lijst van duurzaamheidsaspecten waarover ondernemingen moeten rapporteren, moet zoveel mogelijk beantwoorden aan de definitie van "duurzaamheidsfactoren" van Verordening (EU) 2019/2088. Die lijst moet ook zijn afgestemd op de behoeften en verwachtingen van gebruikers en ondernemingen zelf, die vaak de termen "ecologisch", "sociaal" en "governance" gebruiken om de drie belangrijkste duurzaamheidsaspecten in te delen. Governance-aspecten zijn niet uitdrukkelijk opgenomen in de lijst van duurzaamheidsfactoren van Verordening (EU) 2019/2088. De definitie van duurzaamheidsaspecten in Richtlijn 2013/34/EU moet daarom betrekking hebben op ecologische, sociale, mensenrechten- en governancefactoren, en gebaseerd zijn op de definitie van "duurzaamheidsfactoren" in Verordening (EU) 2019/2088.
- 25) Volgens de artikelen 19 bis en 29 bis van Richtlijn 2013/34/EU moet het verslag niet alleen informatie bevatten "in de mate waarin zulks noodzakelijk is voor een goed begrip van de ontwikkeling, de resultaten en de positie", maar ook informatie die nodig is voor het begrip van de effecten van de activiteiten van de onderneming op milieu-, sociale en personeelsaangelegenheden, eerbiediging van mensenrechten en de bestrijding van corruptie en omkoping. Volgens die artikelen moeten ondernemingen dus zowel rapporteren over de effecten van hun activiteiten op mens en milieu als over de wijze waarop diverse duurzaamheidsaspecten de onderneming beïnvloeden. Dit noemt men het dubbele materialiteitsperspectief, waarin de risico's voor de onderneming en de effecten van de onderneming elk één materialiteitsperspectief vormen. Uit de controle van de resultaat-gerichtheid van de rapportage door ondernemingen blijkt dat die twee perspectieven vaak niet goed worden begrepen of toegepast. Er moet dan ook worden verduidelijkt dat ondernemingen elk materialiteitsperspectief op zich moeten beschouwen en zowel informatie die essentieel is vanuit beide perspectieven als informatie die essentieel is vanuit slechts één perspectief moeten bekendmaken.

- 26) Volgens artikel 19 bis, lid 1, en artikel 29 bis, lid 1, van Richtlijn 2013/34/EU moeten ondernemingen informatie openbaar maken over vijf rapportagegebieden: bedrijfsmodel, beleid (waaronder de toegepaste zorgvuldigheidsprocedures), de resultaten van dit beleid, risico's en risicobeheersing, en essentiële prestatie-indicatoren die relevant zijn voor de specifieke bedrijfsactiviteit. Artikel 19 bis, lid 1, van Richtlijn 2013/34/EU bevat geen uitdrukkelijke verwijzingen naar andere rapportagegebieden die gebruikers van informatie relevant achten. Voor sommige van die andere gebieden kan worden aangesloten bij openbaarmakingen die zijn opgenomen in internationale kaders, waaronder de aanbevelingen van de taakgroep voor de openbaarmaking van klimaatgerelateerde financiële informatie. Openbaarmakingsvereisten moeten in voldoende detail worden gespecificeerd om ervoor te zorgen dat ondernemingen informatie bekendmaken over hun weerbaarheid tegen risico's inzake duurzaamheidsaspecten. Naast de in artikel 19 bis, lid 1, en artikel 29 bis, lid 1, van Richtlijn 2013/34/EU genoemde rapportagegebieden moeten ondernemingen dan ook informatie bekendmaken over hun bedrijfsstrategie en de weerbaarheid van het bedrijfsmodel en de bedrijfsstrategie tegen risico's met betrekking tot duurzaamheidsaspecten, en eventuele plannen die zij hebben om hun bedrijfsmodel en -strategie verenigbaar te maken met de transitie naar een duurzame en klimaatneutrale economie; of en hoe in hun bedrijfsmodel en -strategie rekening wordt gehouden met de belangen van stakeholders; eventuele kansen voor de onderneming die uit duurzaamheidsaspecten voortvloeien; de uitvoering van de aspecten van de bedrijfsstrategie die een invloed hebben op of worden beïnvloed door duurzaamheidsaspecten; eventuele door de onderneming gestelde duurzaamheidsdoelstellingen en de vooruitgang die is geboekt om deze te behalen; de rol van de raad en het bestuur met betrekking tot duurzaamheidsaspecten; de belangrijkste feitelijke en potentiële negatieve effecten van de activiteiten van de onderneming; en de wijze waarop de onderneming de informatie waarover zij rapporteert, heeft vastgesteld. Zodra de openbaarmaking van elementen zoals doelstellingen en de vooruitgang bij het behalen daarvan verplicht is, vervalt de afzonderlijke verplichting om de resultaten van beleid openbaar te maken.

- 27) Om te zorgen voor samenhang met internationale instrumenten zoals de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de door de OESO opgestelde "due diligence"-richtsnoeren voor verantwoord ondernemerschap, moeten de openbaarmakingsvereisten ten aanzien van gepaste zorgvuldigheid gedetailleerder worden gespecificeerd dan het geval is in artikel 19 bis, lid 1, punt b), en artikel 29 bis, lid 1, punt b), van Richtlijn 2013/34/EU. Ondernemingen volgen een zorgvuldigheidsprocedure om de belangrijkste feitelijke en potentiële negatieve effecten in verband met hun activiteiten vast te stellen, te voorkomen, te beperken en te verhelpen, en aan te geven hoe zij die negatieve effecten aanpakken. Effecten in verband met de activiteiten van een onderneming omvatten effecten die rechtstreeks door de onderneming worden veroorzaakt, effecten waaraan de onderneming bijdraagt en effecten die anderszins verband houden met de waardeketen van de onderneming. De zorgvuldigheidsprocedure heeft betrekking op de gehele waardeketen van de onderneming, met inbegrip van haar eigen activiteiten, haar producten en diensten, haar zakelijke betrekkingen en haar toeleveringsketens. Conform de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten moet een feitelijk of potentieel negatief effect als belangrijk worden beschouwd wanneer het een van de grootste effecten van de activiteiten van de onderneming betreft op basis van: de ernst van de gevolgen voor mens of milieu; het aantal personen dat wordt of kan worden getroffen, of de omvang van de schade aan het milieu; en het gemak waarmee de schade kan worden hersteld, waarbij het milieu of de situatie van de betrokkenen in de eerdere toestand wordt hersteld.

- 28) Richtlijn 2013/34/EU schrijft niet voor dat informatie wordt bekendgemaakt over andere immateriële middelen dan de in de balans opgenomen immateriële vaste activa. Algemeen wordt erkend dat informatie over immateriële vaste activa en andere immateriële factoren, waaronder intern gegenereerde immateriële activa, te weinig wordt gerapporteerd, en dat staat een goede beoordeling van de ontwikkeling, de prestaties en de positie van een onderneming en de monitoring van investeringen in de weg. Om beleggers beter inzicht te geven in de groeiende kloof tussen de boekhoudkundige waarde en de marktwaarde van veel ondernemingen, die in veel sectoren van de economie wordt waargenomen, moet een adequate rapportage over immateriële activa worden verplicht voor alle grote ondernemingen en alle ondernemingen die op een gereguleerde markt genoteerd zijn, met uitzondering van micro-ondernemingen. Bepaalde informatie over immateriële middelen hangt echter samen met duurzaamheidsaspecten en zal daarom deel uitmaken van de duurzaamheidsrapportage. Zo kan duurzaamheidsinformatie inzake sociale aspecten, zoals informatie over de vaardigheden, competenties en ervaring van werknemers, hun loyaliteit aan de onderneming en motivatie om processen, goederen en diensten te verbeteren, bijvoorbeeld ook worden beschouwd als informatie over immateriële middelen. Evenzo kan duurzaamheidsinformatie in verband met sociale of governanceaspecten, zoals informatie over de kwaliteit van de relaties van de onderneming met haar belanghebbenden, zoals klanten, leveranciers en de gemeenschappen die de gevolgen van haar activiteiten ondervinden, ook worden beschouwd als informatie over immateriële middelen. Deze voorbeelden tonen aan dat in sommige gevallen geen duidelijk onderscheid te maken valt tussen informatie over immateriële middelen en informatie over duurzaamheidsaspecten.

- 29) In artikel 19 bis, lid 1, en artikel 29 bis, lid 1, van Richtlijn 2013/34/EU wordt niet gespecificeerd of de te rapporteren informatie toekomstgericht moet zijn of informatie over in het verleden behaalde resultaten betreft. Momenteel is er een gebrek aan toekomstgerichte informatieverstrekking, die vooral door gebruikers van duurzaamheidsinformatie op prijs wordt gesteld. In de artikelen 19 bis en 29 bis van Richtlijn 2013/34/EU moet daarom worden gespecificeerd dat de gerapporteerde duurzaamheidsinformatie toekomstgerichte en retrospectieve informatie en zowel kwalitatieve als kwantitatieve informatie moet bevatten. De gerapporteerde duurzaamheidsinformatie moet ook rekening houden met scenario's voor de korte, middellange en lange termijn en informatie bevatten over de gehele waardeketen van de onderneming, met inbegrip van haar eigen activiteiten, haar producten en diensten, haar zakelijke betrekkingen en haar toeleveringsketen, naargelang het geval. Informatie over de gehele waardeketen van de onderneming omvat informatie die betrekking heeft op haar waardeketen binnen de EU en informatie over derde landen indien de waardeketen van de onderneming zich tot buiten de EU uitstrekt.
- 30) In artikel 19 bis, lid 1, en artikel 29 bis, lid 1, van Richtlijn 2013/34/EU worden ondernemingen verplicht in hun niet-financiële rapportage verwijzingen naar en aanvullende uitleg betreffende de bedragen in de jaarlijkse financiële overzichten op te nemen. Die artikelen verplichten de ondernemingen echter niet om in het bestuursverslag naar andere informatie te verwijzen of die informatie nader toe te lichten. Er is momenteel dus een gebrek aan samenhang tussen de gerapporteerde niet-financiële informatie en de overige informatie in het jaarverslag. In dit verband moeten duidelijke eisen worden gesteld.
- 31) Wanneer ondernemingen geen beleid voeren met betrekking tot een of meer van de genoemde aangelegenheden, zijn zij op grond van artikel 19 bis, lid 1, en artikel 29 bis, lid 1, van Richtlijn 2013/34/EU verplicht een duidelijke en gemotiveerde toelichting te geven waarom zij dit niet doen. De verschillende behandeling van openbaarmakingen over het door ondernemingen gevoerde beleid in vergelijking met de andere rapportagegebieden die in die artikelen zijn opgenomen, heeft tot verwarring bij de rapporterende ondernemingen geleid en niet tot verbetering van de kwaliteit van de gerapporteerde informatie. Het is derhalve niet nodig deze beleidsmaatregelen in de richtlijn nog verschillend te behandelen. In de standaarden wordt bepaald welke informatie moet worden verstrekt met betrekking tot elk van de in de artikelen 19 bis en 29 bis genoemde rapportagegebieden.

- 32) Ondernemingen die onder het toepassingsgebied van artikel 19 bis, lid 1, en artikel 29 bis, lid 1, van Richtlijn 2013/34/EU vallen, kunnen zich baseren op nationale, Europese of internationale rapportagekaders en moeten, als zij dat doen, vermelden op welke kaders zij zich hebben gebaseerd. Richtlijn 2013/34/EU verplicht ondernemingen echter niet om een gemeenschappelijk rapportagekader of een gemeenschappelijke rapportagestandaard te gebruiken, en belet ondernemingen niet om helemaal geen rapportagekader of -standaarden te gebruiken. Zoals voorgeschreven in artikel 2 van Richtlijn 2014/95/EU heeft de Commissie in 2017 niet-bindende richtsnoeren gepubliceerd voor ondernemingen die onder het toepassingsgebied van die richtlijn vallen²⁹. In 2019 heeft de Commissie aanvullende richtsnoeren gepubliceerd, specifiek over de rapportage van klimaatgerelateerde informatie³⁰. In de richtsnoeren voor klimaatrapportage zijn de aanbevelingen van de taakgroep voor de openbaarmaking van klimaatgerelateerde financiële informatie uitdrukkelijk opgenomen. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat die niet-bindende richtsnoeren geen significant effect hebben gehad op de kwaliteit van niet-financiële rapportage door ondernemingen die onder het toepassingsgebied van de artikelen 19 bis en 29 bis van Richtlijn 2013/34/EU vallen. Door het vrijwillige karakter van de richtsnoeren staat het ondernemingen vrij deze al dan niet toe te passen. Richtsnoeren alleen volstaan derhalve niet om ervoor te zorgen dat de informatie die door verschillende ondernemingen wordt verstrekt, vergelijkbaar is of dat alle informatie die gebruikers relevant achten, openbaar wordt gemaakt. Om dat te bereiken, zijn daarom verplichte gemeenschappelijke rapportagestandaarden nodig. Voortbouwend op het beginsel van dubbele materialiteit moeten de standaarden betrekking hebben op alle informatie die van materieel belang is voor de gebruikers. Gemeenschappelijke rapportagestandaarden zijn ook nodig om de controle en digitalisering van duurzaamheidsrapportage mogelijk te maken en het toezicht daarop en de handhaving ervan te vergemakkelijken. De ontwikkeling van verplichte gemeenschappelijke standaarden voor duurzaamheidsrapportage is noodzakelijk om te komen tot een situatie waarin duurzaamheidsinformatie een vergelijkbare status heeft als financiële informatie. Door de vaststelling van rapportagestandaarden voor duurzaamheid via gedelegeerde verordeningen zal de duurzaamheidsrapportage in de hele Unie geharmoniseerd worden. Een onderneming voldoet dus aan de verplichtingen van de artikelen 19 bis en 29 bis als die onderneming rapporteert overeenkomstig de standaarden voor duurzaamheidsrapportage.

²⁹ Mededeling van de Commissie "Richtsnoeren inzake niet-financiële rapportage (methodologie voor de rapportage van niet-financiële informatie)" (C/2017/4234).

³⁰ Mededeling van de Commissie "*Richtsnoeren inzake niet-financiële rapportage*": *aanvulling betreffende klimaatrapportage* (C/2019/4490).

- 33) Geen enkele bestaande standaard of kader voldoet op zichzelf aan de behoeften van de Unie qua gedetailleerde rapportage over duurzaamheid. De krachtens Richtlijn 2013/34/EU vereiste informatie moet informatie omvatten die relevant is vanuit elk van de materialiteitsperspectieven, moet betrekking hebben op alle duurzaamheidskwesties en moet, waar nodig, worden afgestemd op andere krachtens de wetgeving van de Unie geldende verplichtingen om duurzaamheidsinformatie bekend te maken, ook die welke zijn vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852 en Verordening (EU) 2019/2088. Bovendien moeten de verplichte standaarden voor duurzaamheidsrapportage voor ondernemingen in de Unie in overeenstemming zijn met het ambitieniveau van de Europese Green Deal en de doelstelling van een klimaatneutrale Unie in 2050. Daarom moet de Commissie de bevoegdheid krijgen om Uniestandaarden voor duurzaamheidsrapportage vast te stellen, zodat deze snel kunnen worden ingevoerd en de inhoud van de standaarden voor duurzaamheidsrapportage aansluit bij de behoeften van de Unie.
- 34) De European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) is een vereniging zonder winstoogmerk naar Belgisch recht die het algemeen belang dient door de Commissie advies te verstrekken over de goedkeuring van internationale standaarden voor financiële verslaglegging. De EFRAG heeft een reputatie opgebouwd als Europees expertisecentrum op het gebied van rapportage door ondernemingen en is goed geplaatst om de coördinatie te bevorderen tussen Europese standaarden voor duurzaamheidsrapportage en internationale initiatieven die gericht zijn op de ontwikkeling van wereldwijd consistente standaarden. In maart 2021 heeft een door de EFRAG opgerichte multistakeholder-taskforce aanbevelingen gepubliceerd voor de mogelijke ontwikkeling van standaarden voor duurzaamheidsrapportage voor de Europese Unie. Die aanbevelingen bevatten voorstellen om samenhangende, uitgebreide rapportagestandaarden te ontwikkelen die betrekking hebben op alle duurzaamheidsaspecten vanuit een dubbel materialiteitsperspectief. Die aanbevelingen bevatten ook een gedetailleerd stappenplan voor de ontwikkeling van dergelijke standaarden, en voorstellen voor een wederzijds versterkende samenwerking tussen wereldwijde initiatieven voor de vaststelling van standaarden en initiatieven van de Europese Unie hiervoor. In maart 2021 heeft de voorzitter van de EFRAG aanbevelingen gepubliceerd voor mogelijke wijzigingen in het bestuur van de EFRAG voor het geval dat de EFRAG om technisch advies wordt gevraagd over standaarden voor duurzaamheidsrapportage.

Deze aanbevelingen houden onder meer in dat binnen de EFRAG een nieuwe pijler voor duurzaamheidsrapportage wordt opgezet, zonder de bestaande pijler voor financiële verslaglegging ingrijpend te wijzigen. Bij de vaststelling van standaarden voor duurzaamheidsrapportage moet de Commissie rekening houden met het technische advies dat de EFRAG zal uitbrengen. Opdat de standaarden van hoge kwaliteit zijn, bijdragen aan het Europees openbaar belang en tegemoetkomen aan de behoeften van ondernemingen en gebruikers van de gerapporteerde informatie, moeten de technische adviezen van de EFRAG volgens geijkte procedures, onder publiek toezicht en op transparante wijze worden opgesteld, vergezeld gaan van kosten-batenanalyses, en met behulp van de expertise van belanghebbenden worden ontwikkeld. Opdat in de standaarden voor duurzaamheidsrapportage van de Unie rekening wordt gehouden met de standpunten van de lidstaten van de Unie, moet de Commissie, alvorens de standaarden vast te stellen, de in artikel 24 van Verordening (EU) 2020/852 bedoelde deskundigengroep van de lidstaten inzake duurzame financiering en het in artikel 6 van Verordening (EG) 1606/2002 bedoelde regelgevend comité voor financiële verslaglegging raadplegen over het technische advies van de EFRAG. De Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA), de Europese Bankautoriteit (EBA) en de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen (Eiopa) spelen een rol bij het opstellen van technische reguleringsnormen overeenkomstig Verordening (EU) 2019/2088 en die technische reguleringsnormen moeten consistent zijn met de standaarden voor duurzaamheidsrapportage. Overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1095/2010 van het Europees Parlement en de Raad³¹ speelt de ESMA ook een rol in het bevorderen van toezichtconvergentie bij de handhaving van rapportage door uitgevende instellingen waarvan effecten op gereguleerde markten van de EU zijn genoteerd en die verplicht zullen zijn deze standaarden voor duurzaamheidsrapportage toe te passen. Daarom moet van de ESMA, de EBA en de Eiopa worden verlangd dat zij advies uitbrengen over het technische advies van EFRAG.

³¹ Verordening (EU) nr. 1095/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor effecten en markten), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/77/EG van de Commissie (PB L 331 van 15.12.2010, blz. 84).

Dit advies moet binnen twee maanden na ontvangst van het verzoek van de Commissie worden uitgebracht. Daarnaast moet de Commissie het Europees Milieuagentschap, het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, de Europese Centrale Bank, het Comité van Europese auditorstoezichthouders en het platform voor duurzame financiering raadplegen om ervoor te zorgen dat de standaarden voor duurzaamheidsrapportage in overeenstemming zijn met het beleid en de wetgeving van de Unie ter zake. Wanneer een van die organen besluit een advies in te dienen, moet dit gebeuren binnen twee maanden na de datum waarop het door de Commissie is geraadpleegd.

- 35) De standaarden voor duurzaamheidsrapportage moeten in overeenstemming zijn met andere wetgeving van de Unie. Die standaarden moeten met name worden afgestemd op de openbaarmakingsvereisten van Verordening (EU) 2019/2088, en ze moeten rekening houden met de onderliggende indicatoren en methodologieën in de verschillende gedelegeerde handelingen die zijn vastgesteld op grond van Verordening (EU) 2020/852, de openbaarmakingsvereisten die van toepassing zijn op beheerders van benchmarks overeenkomstig Verordening (EU) 2016/1011 van het Europees Parlement en de Raad³², de minimumnormen voor de constructie van EU-klimaattransitiebenchmarks en op de Overeenkomst van Parijs afgestemde EU-benchmarks; en met alle werkzaamheden die de Europese Bankautoriteit heeft verricht bij de uitvoering van de openbaarmakingsvereisten van pijler III van Verordening (EU) nr. 575/2013. In de standaarden moet rekening worden gehouden met de milieuwetgeving van de Unie, met inbegrip van Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad³³ en Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad³⁴, en moet rekening worden gehouden met Aanbeveling 2013/179/EU van de Commissie³⁵ en de bijlagen hierbij, alsmede met de wijzigingen in deze wetgeving.

³² Verordening (EU) 2016/1011 van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2016 betreffende indices die worden gebruikt als benchmarks voor financiële instrumenten en financiële overeenkomsten of om de prestatie van beleggingsfondsen te meten en tot wijziging van Richtlijnen 2008/48/EG en 2014/17/EU en Verordening (EU) nr. 596/2014 (PB L 171 van 29.6.2016, blz. 1).

³³ Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Unie en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad (PB L 275 van 25.10.2003, blz. 32).

³⁴ Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van Verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PB L 342 van 22.12.2009, blz. 1).

³⁵ Aanbeveling 2013/179/EU van de Commissie van 9 april 2013 over het gebruik van gemeenschappelijke methoden voor het meten en bekendmaken van de milieuprestatie van producten en organisaties gedurende hun levenscyclus (PB L 124 van 4.5.2013, blz. 1).

Er moet ook rekening worden gehouden met andere relevante wetgeving van de Unie, met inbegrip van Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad³⁶, en met de vereisten die in het Unierecht zijn vastgesteld voor ondernemingen met betrekking tot bestuurstaken en gepaste zorgvuldigheid.

- 36) In de standaarden voor duurzaamheidsrapportage moet rekening worden gehouden met de richtsnoeren van de Commissie voor niet-financiële rapportage³⁷ en de richtsnoeren van de Commissie voor de rapportage van klimaatgerelateerde informatie³⁸. Rekening moet ook worden gehouden met andere rapportageverplichtingen in Richtlijn 2013/34/EU die niet rechtstreeks verband houden met duurzaamheid, teneinde de gebruikers van de gerapporteerde informatie een beter inzicht te verschaffen in de ontwikkeling, de prestaties, de positie en de impact van de onderneming, door zoveel mogelijk verbanden te leggen tussen de duurzaamheidsinformatie en andere overeenkomstig Richtlijn 2013/34/EU gerapporteerde informatie.
- 37) De standaarden voor duurzaamheidsrapportage moeten proportioneel zijn en mogen geen onnodige administratieve lasten met zich meebrengen voor ondernemingen die ze moeten toepassen. Om de verstoring voor ondernemingen die reeds duurzaamheidsinformatie rapporteren tot een minimum te beperken, moet in de standaarden voor duurzaamheidsrapportage in voorkomend geval rekening worden gehouden met bestaande standaarden en kaders voor duurzaamheidsrapportage en -boekhouding. Daartoe behoren het Global Reporting Initiative, de Sustainability Accounting Standards Board, de International Integrated Reporting Council, de International Accounting Standards Board, de taakgroep voor de openbaarmaking van klimaatgerelateerde financiële informatie, de Carbon Disclosure Standards Board en CDP (voorheen het Carbon Disclosure Project). Voor de standaarden van de Europese Unie moet rekening worden gehouden met alle standaarden voor duurzaamheidsrapportage die onder de auspiciën van de International Financial Reporting Standards Foundation zijn ontwikkeld. Om onnodige versnippering van de regelgeving te voorkomen, wat negatieve gevolgen kan hebben voor ondernemingen die wereldwijd actief zijn, moeten de Europese standaarden bijdragen tot het proces van convergentie van de standaarden voor duurzaamheidsrapportage op mondiaal niveau.

³⁶ Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) (PB L 334 van 17.12.2010, blz. 17).

³⁷ 2017/C 215/01.

³⁸ 2019/C 209/01.

- 38) In haar mededeling over de Europese Green Deal heeft de Europese Commissie toegezegd bedrijven en andere belanghebbenden te steunen bij de ontwikkeling van gestandaardiseerde boekhoudkundige praktijken inzake natuurlijk kapitaal binnen de Unie en op internationaal niveau, teneinde te zorgen voor een correct beheer van milieurisico's en mitigeringsmogelijkheden, en de transactiekosten daarvoor te verlagen. In het binnen het LIFE-programma gesteunde Transparent-project wordt de eerste boekhoudmethodiek voor natuurlijk kapitaal ontwikkeld, die de bestaande methoden gemakkelijker vergelijkbaar en transparanter zal maken en tegelijk drempelverlagend zal werken voor bedrijven om de systemen in te voeren en te gebruiken die hen toekomstbestendiger zullen maken. Het Natural Capital Protocol is ook een belangrijke referentie op dit gebied. Hoewel boekhoudmethoden voor natuurlijk kapitaal voornamelijk dienen ter versterking van interne management-beslissingen, moeten deze terdege in aanmerking worden genomen bij het vaststellen van standaarden voor duurzaamheidsrapportage. Sommige boekhoudmethodieken voor natuurlijk kapitaal zijn erop gericht een monetaire waarde toe te kennen aan de milieueffecten van de activiteiten van ondernemingen, wat gebruikers kan helpen die effecten beter te begrijpen. Daarom moeten de standaarden voor duurzaamheidsrapportage, indien dat nodig wordt geacht, gemonetariseerde indicatoren van duurzaamheidseffecten kunnen bevatten.
- 39) In standaarden voor duurzaamheidsrapportage moet ook rekening worden gehouden met internationaal erkende beginselen en kaders inzake verantwoord ondernemerschap, maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzame ontwikkeling, waaronder de VN-doelstellingen voor duurzame ontwikkeling, de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten, de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen, de door de OESO opgestelde "due diligence"-richtsnoeren voor verantwoord ondernemerschap en verwante sectorale richtsnoeren, het Global Compact van de VN, de tripartiete beginselverklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende multinationale ondernemingen en sociaal beleid, de ISO 26000-norm inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen, en de principes voor verantwoord beleggen van de VN.

- 40) Er moet voor worden gezorgd dat de informatie die door ondernemingen overeenkomstig de standaarden voor duurzaamheidsrapportage wordt gerapporteerd, voldoet aan de behoeften van de gebruikers. In de rapportagestandaarden moet daarom worden gespecificeerd welke informatie ondernemingen openbaar moeten maken over alle belangrijke ecologische factoren, met inbegrip van hun effecten en afhankelijkheden ten aanzien van klimaat, lucht, land, water en biodiversiteit. Verordening (EU) 2020/852 voorziet in een classificatie van de milieudoelstellingen van de Unie. Vanwege de samenhang is het wenselijk een soortgelijke classificatie te gebruiken om de ecologische factoren vast te stellen die moeten worden geadresseerd door de standaarden voor duurzaamheidsrapportage. De rapportagestandaarden moeten rekening houden met geografische of andere contextuele informatie die ondernemingen openbaar moeten maken en deze specificeren om inzicht te verschaffen in hun belangrijkste effecten op duurzaamheidskwesties en de belangrijkste risico's voor de onderneming die voortvloeien uit duurzaamheidskwesties.
- 41) Wat klimaatgerelateerde informatie betreft, willen gebruikers de fysieke en transitierisico's van ondernemingen en hun weerbaarheid ten aanzien van verschillende klimaatscenario's kennen. Zij zijn ook geïnteresseerd in de hoogte en de omvang van de broeikasgasemissies en -verwijderingen die aan de onderneming worden toegeschreven, met inbegrip van de mate waarin de onderneming compensaties gebruikt en de bron van die compensaties. Om tot een klimaatneutrale economie te komen, moeten de standaarden voor broeikasgasboekhouding en -compensatie op elkaar worden afgestemd. Gebruikers hebben behoefte aan betrouwbare informatie over compensaties die tegemoetkomt aan de bezorgdheid over mogelijke dubbeltellingen en overschattingen, gezien de risico's die dubbeltellingen en overschattingen kunnen inhouden voor het bereiken van klimaatdoelstellingen. In de rapportagestandaarden moet daarom worden gespecificeerd welke informatie ondernemingen met betrekking tot die aangelegenheden moeten rapporteren.
- 42) Om een klimaatneutrale en circulaire economie en een gifvrij milieu te bereiken, moeten alle economische sectoren volledig worden gemobiliseerd. In dit verband is het van cruciaal belang dat het energieverbruik wordt verminderd en de energie-efficiëntie wordt verhoogd, aangezien energie in alle toeleveringsketens wordt gebruikt. In de standaarden voor duurzaamheidsrapportage moet derhalve terdege rekening worden gehouden met energieaspecten, met name in verband met milieuaangelegenheden.

- 43) In de standaarden voor duurzaamheidsrapportage moet worden gespecificeerd welke informatie ondernemingen openbaar moeten maken over sociale factoren, waaronder werknemersfactoren en mensenrechten. Deze informatie moet betrekking hebben op de effecten van de ondernemingen op de mens, met inbegrip van de menselijke gezondheid. De informatie die ondernemingen openbaar maken over mensenrechten moet, in voorkomend geval, ook informatie bevatten over gedwongen arbeid in hun waardeketens. In de rapportagestandaarden die betrekking hebben op sociale factoren moet worden gespecificeerd welke informatie ondernemingen moeten verstrekken met betrekking tot de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten die relevant zijn voor ondernemingen, met inbegrip van gelijke kansen voor iedereen en arbeidsvoorwaarden. In het in maart 2021 goedgekeurde actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten wordt gevraagd de rapportage door ondernemingen over sociale aangelegenheden aan strengere eisen te onderwerpen. In de rapportagestandaarden moet ook worden gespecificeerd welke informatie ondernemingen openbaar moeten maken met betrekking tot de mensenrechten, fundamentele vrijheden, democratische beginselen en normen die zijn vastgelegd in het Internationaal Statuut van de Rechten van de Mens en andere belangrijke mensenrechtenverdragen van de VN, de verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende de fundamentele principes en rechten op het werk, de fundamentele verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- 44) Gebruikers hebben behoefte aan informatie over governancefactoren. De relevantste governancefactoren voor gebruikers zijn opgesomd door gezaghebbende rapportagekaders zoals het Global Reporting Initiative en de taakgroep voor de openbaarmaking van klimaatgerelateerde financiële informatie, en door gezaghebbende wereldwijde kaders zoals de Global Governance Principles van het International Corporate Governance Network en de beginselen van corporate governance van de G20/OESO. In de standaarden voor duurzaamheidsrapportage moet worden gespecificeerd welke informatie ondernemingen openbaar moeten maken over governancefactoren. Deze informatie moet betrekking hebben op de rol van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen van een onderneming met betrekking tot duurzaamheidsaspecten, en hun deskundigheid en vaardigheden om deze rol te vervullen of hun toegang tot de nodige deskundigheid, en op de interne controle- en risicobeheersingssystemen van de onderneming in verband met het duurzaamheidsrapportageproces.

Gebruikers hebben ook informatie nodig over de bedrijfscultuur en bedrijfsethiek van een onderneming, twee erkende elementen van gezaghebbende kaders voor corporate governance zoals de Global Governance Principles van het International Corporate Governance Network, inclusief informatie over de bestrijding van corruptie en omkoping, en over de politieke betrokkenheid van een onderneming, waaronder haar lobbyactiviteiten. Informatie over het beheer van de onderneming en de kwaliteit van haar relaties met klanten, leveranciers en de gemeenschappen die de gevolgen van de activiteiten van de onderneming ondervinden, helpt gebruikers om de risico's van een onderneming te begrijpen, alsook haar impact op duurzaamheidsaspecten. Bij informatie over relaties met leveranciers gaat het onder meer om betalingspraktijken met betrekking tot de betalingsdatum of -termijn, de interest die in rekening wordt gebracht bij betalingsachterstand of de vergoeding voor invorderingskosten als bedoeld in Richtlijn 2011/7/EU van het Europees Parlement en de Raad betreffende betalingsachterstand bij handelstransacties³⁹. Elk jaar komen duizenden ondernemingen, vooral kmo's, administratief en financieel in de problemen omdat zij te laat of helemaal niet worden betaald. Uiteindelijk leiden betalingsachterstanden tot insolventie en faillissement, met verwoestende gevolgen voor hele waardeketens. Meer informatie over betalingspraktijken moet andere ondernemingen in staat stellen snelle en betrouwbare betalingspraktijken te identificeren, oneerlijke betalingspraktijken op te sporen, toegang te krijgen tot informatie over de bedrijven waarmee zij handel drijven, en te onderhandelen over eerlijkere betalingsvoorwaarden.

- 45) De rapportagestandaarden moeten een meer geïntegreerd beeld bevorderen van alle informatie die ondernemingen in het bestuursverslag publiceren, teneinde de gebruikers van die informatie een beter inzicht te geven in de ontwikkeling, de resultaten, de positie en de impact van de onderneming. In die standaarden moet waar nodig een onderscheid worden gemaakt tussen de informatie die ondernemingen moeten verstrekken wanneer zij op individueel niveau verslag uitbrengen en die welke zij moeten verstrekken wanneer zij op geconsolideerd niveau verslag uitbrengen. Die standaarden moeten voor ondernemingen tevens richtsnoeren bevatten voor het proces ter bepaling van de in het bestuursverslag op te nemen duurzaamheidsinformatie, aangezien een onderneming enkel informatie hoeft te verstrekken die nodig is om inzicht te krijgen in haar impact op duurzaamheidsaspecten en de wijze waarop duurzaamheidsaspecten haar ontwikkeling, prestaties en positie beïnvloeden.

³⁹ Richtlijn 2011/7/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties (PB L 48 van 23.2.2011, blz. 1).

- 46) Ondernemingen in dezelfde sector zijn vaak blootgesteld aan vergelijkbare duurzaamheidsgerelateerde risico's en hebben vaak vergelijkbare effecten op de samenleving en het milieu. Vergelijkingen tussen ondernemingen in dezelfde sector zijn bijzonder waardevol voor beleggers en andere gebruikers van duurzaamheidsinformatie. De door de Commissie vastgestelde standaarden voor duurzaamheidsrapportage moeten daarom zowel informatie bevatten die ondernemingen in alle sectoren openbaar moeten maken als informatie die ze afhankelijk van hun activiteitssector openbaar moeten maken. De standaarden moeten ook rekening houden met de moeilijkheden die ondernemingen kunnen ondervinden bij het verzamelen van informatie van actoren in hun gehele waardeketen, vooral van kmo-leveranciers en leveranciers in opkomende markten en economieën.
- 47) Om tijdig aan de informatiebehoeften van gebruikers te voldoen, en met name gezien de urgentie om te voorzien in de informatiebehoeften van financiëlemarktdelnemers vanwege de vereisten die zijn vastgelegd in de krachtens artikel 4, leden 6 en 7, van Verordening (EU) 2019/2088 vastgestelde gedelegeerde handelingen, moet de Commissie uiterlijk op 31 oktober 2022 een eerste reeks rapportagestandaarden vaststellen. Die reeks rapportagestandaarden moet specificeren welke informatie ondernemingen openbaar moeten maken met betrekking tot alle rapportagegebieden en duurzaamheidsaspecten, en dat financiëlemarktdelnemers moeten voldoen aan de informatieverschaffingsverplichtingen van Verordening (EU) 2019/2088. De Commissie moet uiterlijk op 31 oktober 2023 een tweede reeks rapportagestandaarden vaststellen, waarin aanvullende informatie wordt gespecificeerd die ondernemingen, indien nodig, moeten bekendmaken over duurzaamheidsaspecten en rapportagegebieden, en informatie die specifiek is voor de sector waarin een onderneming actief is. De Commissie moet de standaarden, inclusief de standaarden voor kmo's, om de drie jaar herzien om rekening te houden met relevante ontwikkelingen, waaronder de ontwikkeling van internationale standaarden.

(48) Richtlijn 2013/34/EU vereist niet dat het bestuursverslag in digitale vorm wordt verstrekt, en dat belemmert de vindbaarheid en bruikbaarheid van de gerapporteerde informatie.

Gebruikers van duurzaamheidsinformatie verwachten in toenemende mate dat deze informatie vindbaar en machineleesbaar is in digitale vorm. Digitalisering biedt mogelijkheden om informatie efficiënter te benutten en biedt aanzienlijke kostenbesparingen voor zowel gebruikers als ondernemingen. Daarom moet worden bepaald dat ondernemingen hun bestuursverslag moeten opstellen in het in artikel 3 van Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/815 van de Commissie⁴⁰ bedoelde XHTML-formaat en hun duurzaamheidsinformatie, met inbegrip van de uit hoofde van artikel 8 van Verordening (EU) 2020/852 vereiste informatie, moeten markeren overeenkomstig het in die gedelegeerde verordening bedoelde formaat, zodra dat is bepaald. Er is een digitale taxonomie voor standaarden voor duurzaamheidsrapportage van de Unie nodig, zodat de gerapporteerde informatie overeenkomstig die standaarden kan worden gemarkeerd. Deze vereisten moeten worden meegenomen in de werkzaamheden op het gebied van digitalisering die de Commissie in haar mededeling "Een Europese datastrategie"⁴¹ en in haar mededeling over een EU-strategie voor het digitale geldwezen⁴² heeft aangekondigd. Deze vereisten vormen tevens een aanvulling op de instelling van één Europees toegangspunt voor openbare bedrijfsinformatie, zoals beoogd in het actieplan voor de opbouw van een kapitaalmarktunie, waarin ook aandacht wordt besteed aan de behoefte aan gestructureerde gegevens.

⁴⁰ Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/815 van de Commissie van 17 december 2018 tot aanvulling van Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad met technische reguleringsnormen voor de specificatie van een uniform elektronisch verslagleggingsformaat (PB L 143 van 29.5.2019, blz. 1).

⁴¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-strategy-data>

⁴² https://ec.europa.eu/info/publications/200924-digital-finance-proposals_en

- 49) Om de gerapporteerde duurzaamheidsinformatie in het Europees centraal toegangspunt op te nemen, moeten de lidstaten ervoor zorgen dat ondernemingen zonder effecten die op een gereguleerde markt genoteerd zijn hun bestuursverslag, inclusief duurzaamheidsrapportage, in het in Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/815 van de Commissie voorgeschreven elektronische formaat publiceren.
- 50) De lidstaten hebben krachtens artikel 19 bis, lid 4, van Richtlijn 2013/34/EU de mogelijkheid ondernemingen vrijstelling te verlenen van het opnemen van de in artikel 19 bis, lid 1, voorgeschreven niet-financiële verklaring in het bestuursverslag. De lidstaten kunnen dit doen wanneer de betrokken onderneming een afzonderlijk verslag opstelt dat samen met het bestuursverslag wordt bekendgemaakt overeenkomstig artikel 30 van die richtlijn, of wanneer dat verslag binnen een redelijke termijn en ten laatste zes maanden na de balansdatum voor het publiek beschikbaar wordt gesteld op de website van de onderneming, en ernaar verwezen wordt in het bestuursverslag. Dezelfde mogelijkheid bestaat voor de geconsolideerde niet-financiële verklaring als bedoeld in artikel 29 bis, lid 4, van Richtlijn 2013/34/EU. Twintig lidstaten hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. De mogelijkheid om een afzonderlijk verslag te publiceren belemmert echter de beschikbaarheid van informatie die financiële informatie in verband brengt met informatie over duurzaamheidsaspecten. Het maakt ook de informatie voor gebruikers, in het bijzonder beleggers, die geïnteresseerd zijn in zowel financiële als duurzaamheidsinformatie, moeilijker vindbaar en toegankelijk. Mogelijke verschillende publicatietijden voor financiële en duurzaamheidsinformatie verergeren dit probleem. Publicatie in een afzonderlijk verslag kan ook de indruk wekken, zowel intern als extern, dat duurzaamheidsinformatie tot een categorie minder relevante informatie behoort, wat ertoe kan leiden dat de informatie als minder betrouwbaar ervaren wordt. Ondernemingen moeten de duurzaamheidsinformatie derhalve in een deel van het bestuursverslag opnemen dat specifiek hierover gaat en duidelijk als zodanig herkenbaar is en de lidstaten mogen ondernemingen niet langer ontslaan van de verplichting om in het bestuursverslag informatie over duurzaamheidsaspecten op te nemen.

Deze verplichting helpt ook om de rol van de nationale bevoegde autoriteiten te verduidelijken bij het toezicht op de duurzaamheidsrapportage, als onderdeel van het bestuursverslag, overeenkomstig Richtlijn 2004/109/EG. Voorts mogen ondernemingen die verplicht zijn duurzaamheidsinformatie te rapporteren in geen geval worden ontslagen van de verplichting het bestuursverslag te publiceren, aangezien het belangrijk is duurzaamheidsinformatie voor het publiek beschikbaar te maken.

- 51) In artikel 20 van Richtlijn 2013/34/EU worden ondernemingen met effecten die op gereguleerde markten genoteerd zijn, verplicht in hun bestuursverslag een verklaring inzake corporate governance op te nemen, die onder meer een beschrijving moet bevatten van het door de onderneming gevoerde diversiteitsbeleid met betrekking tot de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen van de onderneming. Artikel 20 van Richtlijn 2013/34/EU laat ondernemingen de vrijheid om te beslissen over welke aspecten van diversiteit zij verslag uitbrengen. Het verplicht ondernemingen niet uitdrukkelijk om informatie over een bepaald diversiteitsaspect op te nemen. Om vooruitgang te boeken op weg naar een meer genderevenwichtige deelname aan de economische besluitvorming, moet erop worden toegezien dat ondernemingen met effecten die op gereguleerde markten genoteerd zijn, altijd verslag uitbrengen over hun beleid inzake genderdiversiteit en de uitvoering daarvan. Om onnodige administratieve lasten te voorkomen, moeten die ondernemingen echter de mogelijkheid hebben om een deel van de krachtens artikel 20 van Richtlijn 2013/34/EU vereiste informatie te rapporteren, naast andere duurzaamheidsgerelateerde informatie. Indien zij daartoe besluiten, moet de verklaring inzake corporate governance een verwijzing bevatten naar de duurzaamheidsrapportage van de onderneming en moet de krachtens artikel 20 van Richtlijn 2013/34/EU vereiste informatie onderworpen blijven aan de assurancevereisten van de verklaring inzake corporate governance.

- 52) De lidstaten moeten er krachtens artikel 33 van Richtlijn 2013/34/EU er zorg voor te dragen dat de leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen van een onderneming collectief de verantwoordelijkheid hebben ervoor te zorgen dat de (geconsolideerde) jaarlijkse financiële overzichten, het (geconsolideerde) bestuursverslag en de (geconsolideerde) verklaring inzake corporate governance worden opgesteld en openbaar gemaakt overeenkomstig de voorschriften van die richtlijn. Die collectieve verantwoordelijkheid moet worden uitgebreid tot de digitaliseringsvereisten die zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/815, tot de eis om te voldoen aan de standaarden voor duurzaamheidsrapportage van de Unie en tot de eis om duurzaamheidsrapportage te markeren.
- 53) De beroepsgroep van auditors maakt onderscheid tussen assuranceopdrachten met een beperkte en assuranceopdrachten met een redelijke mate van zekerheid. De conclusie van een assuranceopdracht met een beperkte mate van zekerheid wordt gewoonlijk in een negatieve vorm geformuleerd door te verklaren dat de professional niets heeft geconstateerd dat hem tot de conclusie zou kunnen brengen dat het onderzoeksobject een materiële onjuistheid bevat. De auditor voert minder controles uit dan bij een assuranceopdracht met een redelijke mate van zekerheid. Een assuranceopdracht met een beperkte mate van zekerheid kost daarom minder werk dan een met een redelijke mate van zekerheid. Dat met een assuranceopdracht met een redelijke mate van zekerheid is veel meer werk is gemoeid dan voor een assuranceopdracht met een beperkte mate van zekerheid, komt doordat lange procedures nodig zijn, waaronder de beoordeling van interne controles van de rapporterende onderneming en materiële controles. De conclusie van dit soort opdrachten wordt gewoonlijk positief geformuleerd en geeft een oordeel over de meting van het onderzoeksobject aan vooraf vastgestelde criteria. Krachtens artikel 19 bis, lid 5, en artikel 29 bis, lid 5, van Richtlijn 2013/34/EU moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de wettelijke auditor of het auditkantoor nagaat of de niet-financiële verklaring of het afzonderlijke verslag is verstrekt. Hierin wordt niet voorgeschreven dat een onafhankelijke verlener van assurancediensten de informatie controleert, hoewel de lidstaten desgewenst een dergelijke controle kunnen eisen.

Het ontbreken van een assurancevereiste met betrekking tot duurzaamheidsrapportage, dat in contrast staat tot het vereiste dat de wettelijke auditor een redelijke mate van zekerheid moet verschaffen met betrekking tot financiële overzichten, ondermijnt de geloofwaardigheid van de verstrekte duurzaamheidsinformatie, waardoor niet wordt voldaan aan de behoeften van de beoogde gebruikers van die informatie. Hoewel gestreefd wordt naar een vergelijkbaar assuranceniveau voor financiële rapportage en duurzaamheidsrapportage, ontstaat door het ontbreken van een gemeenschappelijk overeengekomen standaard voor de assurance van duurzaamheidsrapportage het risico dat de opvattingen en verwachtingen over wat moet worden verstaan onder een redelijke mate van zekerheid voor verschillende categorieën van duurzaamheidsinformatie verschillen, vooral met betrekking tot toekomstgerichte en hoogwaardige informatieverstrekking. Daarom moet een progressieve aanpak worden overwogen om een hogere zekerheid te vereisen voor duurzaamheidsinformatie, te beginnen met de verplichting voor de wettelijke auditor of het auditkantoor om te oordelen of de duurzaamheidsrapportage voldoet aan de vereisten van de Unie voor een assuranceopdracht met een beperkte mate van zekerheid. Dit oordeel moet betrekking hebben op de naleving van de standaarden voor duurzaamheidsrapportage van de Unie, het proces dat door de onderneming wordt uitgevoerd om de conform de standaarden voor duurzaamheidsrapportage gerapporteerde informatie vast te stellen, en de naleving van het vereiste om de duurzaamheidsrapportage te markeren. De auditor moet ook beoordelen of de rapportage van de onderneming voldoet aan de rapportagevereisten van artikel 8 van Verordening (EU) 2020/852.

Om te garanderen dat onder een assuranceopdracht met een redelijke mate van zekerheid hetzelfde wordt verstaan, en dat zij dezelfde verwachtingen oproept, moet de wettelijke auditor of het auditkantoor worden verplicht een oordeel te geven op basis van een assuranceopdracht met een redelijke mate van zekerheid over de naleving van de vereisten van de Unie voor duurzaamheidsrapportage, zodra de Commissie, zes jaar na de eerste toepassing van de assurance- en rapportageverplichtingen, standaarden vaststelt voor assuranceopdrachten met een redelijke mate van zekerheid met betrekking tot duurzaamheidsrapportage. De geleidelijke overgang van beperkte naar redelijke zekerheid zou ook de progressieve ontwikkeling van de assurancemarkt voor duurzaamheidsinformatie en van de rapportagepraktijken van ondernemingen mogelijk maken. Ten slotte zou deze progressieve aanpak de kosten voor de rapporterende ondernemingen geleidelijk doen toenemen, aangezien assurance met een redelijke mate van zekerheid duurder is dan assurance met een beperkte mate van zekerheid. Ondernemingen die moeten voldoen aan de verplichtingen voor duurzaamheidsrapportage kunnen, indien zij dit wensen, kiezen voor een oordeel over hun duurzaamheidsrapportage met een redelijke mate van zekerheid; in dit geval worden zij geacht te hebben voldaan aan de verplichting een oordeel met een beperkte mate van zekerheid te verkrijgen. Er zij op gewezen dat een oordeel met een redelijke mate van zekerheid over toekomstgerichte informatie enkel de zekerheid geeft dat deze informatie is opgesteld volgens de geldende standaarden.

- 54) Wettelijke auditors of auditkantoren controleren reeds de financiële overzichten en het bestuursverslag. De beoordeling van duurzaamheidsrapportage door de wettelijke auditors of auditkantoren zou de samenhang tussen, en de consistentie van, financiële en duurzaamheidsinformatie helpen waarborgen, hetgeen bijzonder belangrijk is voor de gebruikers van duurzaamheidsinformatie. Er bestaat echter een risico op verdere concentratie van de auditmarkt, wat de onafhankelijkheid van auditors in gevaar zou kunnen brengen en tot hogere audithonoraria of honoraria voor assuranceopdrachten van duurzaamheidsrapportage zou kunnen leiden. Daarom is het wenselijk ondernemingen een ruimere keuze te bieden aan onafhankelijke verleners van assurediensten voor de beoordeling van duurzaamheidsrapportage. Daarom moet het de lidstaten worden toegestaan onafhankelijke verleners van assurediensten overeenkomstig Verordening (EG) nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad⁴³ te accrediteren voor het uitbrengen van een oordeel over de duurzaamheidsrapportage, dat samen met het bestuursverslag moet worden gepubliceerd. Daarnaast moeten de lidstaten de mogelijkheid hebben om toe te staan dat een andere wettelijke auditor dan de auditor die de wettelijke controle van de financiële overzichten uitvoert, een oordeel geeft over de duurzaamheidsrapportage. Daarnaast moeten de lidstaten, indien zij onafhankelijke verleners van assurediensten toestaan de assurance van duurzaamheidsrapportage uit te voeren, tegelijkertijd een andere wettelijke auditor dan de auditor die de wettelijke controle van de financiële overzichten uitvoert toestaan een oordeel te geven over de duurzaamheidsrapportage.

⁴³ Verordening (EG) nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 339/93 (PB L 218 van 13.8.2008, blz. 30).

De lidstaten moeten vereisten vaststellen die de kwaliteit van assuranceopdrachten die onafhankelijke verleners van assurancediensten uitvoeren waarborgen, alsook consistente resultaten bij de assurance van duurzaamheidsrapportage. Daarom moeten voor alle onafhankelijke verleners van assurancediensten vereisten gelden die gelijkwaardig zijn aan die van Richtlijn 2006/43/EG wat betreft de assurance van duurzaamheidsrapportage, en tegelijkertijd aangepast zijn aan de kenmerken van onafhankelijke verleners van assurancediensten die geen wettelijke controles uitvoeren. In het bijzonder moeten de lidstaten gelijkwaardige vereisten vaststellen voor wat betreft opleiding en examens, permanente scholing, kwaliteitsborgingsstelsels, beroepsethiek, onafhankelijkheid, objectiviteit, vertrouwelijkheid en beroepsgeheim, benoeming en ontslag, de organisatie van het werk van onafhankelijke verleners van assurancediensten, en onderzoeken en sancties, en het melden van onregelmatigheden. Dit zal ook zorgen voor een gelijk speelveld voor alle personen en ondernemingen die van de lidstaten de toelating hebben gekregen om een oordeel uit te brengen over de assurance van duurzaamheidsrapportage, met inbegrip van wettelijke auditors. Indien een onderneming over haar duurzaamheidsrapportage het oordeel inwint van een andere geaccrediteerde onafhankelijke verlener van assurancediensten dan de wettelijke auditor, hoeft zij de wettelijke auditor niet ook om dit oordeel te vragen. Onafhankelijke verleners van assurancediensten die reeds door een lidstaat zijn geaccrediteerd voor de assurance van duurzaamheidsrapportage moeten assuranceopdrachten inzake duurzaamheidsrapportage kunnen blijven uitvoeren. Bovendien moeten de lidstaten ervoor zorgen dat onafhankelijke verleners van assurancediensten die op de datum van inwerkingtreding van de nieuwe vereisten inzake opleiding en examens de accreditatieprocedure nog aan het doorlopen zijn, niet aan deze nieuwe accreditatievereisten hoeven te voldoen indien zij de procedure binnen de volgende twee jaar afronden. De lidstaten moeten er echter voor zorgen dat alle onafhankelijke verleners van assurancediensten die door een lidstaat zijn geaccrediteerd voor de assurance van duurzaamheidsrapportage binnen twee jaar na de inwerkingtreding van de nieuwe accreditatievereisten wel de nodige kennis op het gebied van duurzaamheidsrapportage en de assurance van duurzaamheidsrapportage verwerven via permanente bijscholing.

- 55) Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad⁴⁴ stelt regels vast voor de wettelijke controle van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen. Er moet voor worden gezorgd dat er consistente regels gelden voor de controle van jaarrekeningen en de assurance van duurzaamheidsrapportage door de wettelijke auditor. Richtlijn 2006/43/EG moet van toepassing zijn wanneer het oordeel over de duurzaamheidsrapportage wordt gegeven door wettelijke auditors of auditkantoren.
- 56) De regels voor de toelating en erkenning van wettelijke auditors en auditkantoren moeten het mogelijk maken dat wettelijke auditors een aanvullende accreditatie behalen voor de assurance van duurzaamheidsrapportage. De lidstaten moeten waarborgen dat wettelijke auditors die deze accreditatie willen behalen, beschikken over de noodzakelijke theoretische kennis op vakgebieden die voor de assurance van duurzaamheidsrapportage van belang zijn, en in staat zijn deze kennis in de praktijk toe te passen. Wettelijke auditors die reeds door een lidstaat zijn toegelaten of erkend, moeten echter assuranceopdrachten inzake duurzaamheidsrapportage kunnen blijven uitvoeren. Bovendien moeten de lidstaten ervoor zorgen dat natuurlijke personen die op de datum van inwerkingtreding van deze nieuwe vereisten de toelatingsprocedure voor de assurance van duurzaamheidsrapportage nog aan het doorlopen zijn, niet hoeven te voldoen aan deze vereisten, mits zij de procedure binnen de volgende twee jaar afronden. De lidstaten moeten er echter voor zorgen dat wettelijke auditors die binnen twee jaar na de inwerkingtreding van de nieuwe vereisten zijn toegelaten en die assuranceopdrachten inzake duurzaamheidsrapportage willen uitvoeren, wel de nodige kennis op het gebied van duurzaamheidsrapportage en de assurance van duurzaamheidsrapportage verwerven via permanente bijscholing. Natuurlijke personen die besluiten enkel erkenning als wettelijke auditor voor financiële controles aan te vragen, kunnen op een later tijdstip alsnog besluiten een accreditatie te behalen voor de assurance van duurzaamheidsrapportage.

⁴⁴ Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad (PB L 157 van 9.6.2006, blz. 87).

Als ze dat willen, moeten ze voldoen aan de vereisten die de lidstaten vaststellen om te waarborgen dat wettelijke auditors die een accreditatie voor de assurance van duurzaamheidsrapportage willen behalen, over de noodzakelijke theoretische kennis beschikken op vakgebieden die voor de assurance van duurzaamheidsrapportage van belang zijn, en in staat zijn deze kennis in de praktijk toe te passen. Ze moeten op dat moment derhalve de voorgeschreven praktijkopleiding van acht maanden in assurance van jaarlijkse en geconsolideerde duurzaamheidsrapportage of andere diensten op het gebied van duurzaamheid volgen.

- 57) Er moet voor worden gezorgd dat de verplichtingen die aan auditors worden opgelegd met betrekking tot hun werkzaamheden op het gebied van de wettelijke controle en de assurance van duurzaamheidsrapportage consistent zijn. Daarom moet worden bepaald dat ten minste één voornaamste duurzaamheidsvennoot actief betrokken moet zijn bij de uitvoering van de assurance van duurzaamheidsrapportage. Bij de uitvoering van de assurance van duurzaamheidsrapportage moeten de wettelijke auditors voldoende tijd aan de opdracht besteden en voldoende personeel aanwijzen zodat de taken juist kunnen worden uitgevoerd. Ten slotte moet in het cliëntdossier worden vermeld welke honoraria in rekening zijn gebracht voor de assurance van de duurzaamheidsrapportage en moet een assuredossier worden aangemaakt met informatie over de assurance van de duurzaamheidsrapportage. Wanneer de wettelijke controle van jaarrekeningen en de assurance van duurzaamheidsrapportage door dezelfde wettelijke auditor worden uitgevoerd, kan het assuredossier worden opgenomen in het auditdossier. Verplichtingen voor wettelijke auditors in verband met de assurance van duurzaamheidsrapportage mogen echter enkel gelden voor wettelijke auditors die de assurance van duurzaamheidsrapportage uitvoeren.
- 58) Krachtens artikel 25 van Richtlijn 2006/43/EG moeten de lidstaten erop toezien dat er adequate regels bestaan om te vermijden dat de honoraria voor de wettelijke controle van jaarrekeningen worden beïnvloed of bepaald door het feit dat nevendiensten aan de gecontroleerde entiteit worden verleend, of dat de honoraria aan voorwaarden gebonden zijn. In de artikelen 21 tot en met 24 van die richtlijn wordt ook voorgeschreven dat de lidstaten erop moeten toezien dat wettelijke auditors die wettelijke controles uitvoeren, voldoen aan de regels inzake beroepsethiek, onafhankelijkheid, objectiviteit, vertrouwelijkheid en beroepsgeheim. Vanwege de samenhang is het wenselijk dat die regels worden uitgebreid tot de werkzaamheden die door wettelijke auditors worden verricht voor de assurance van duurzaamheidsrapportage.

- 59) Om in de hele Unie te voorzien in uniforme assurancepraktijken en in assurance van duurzaamheidsrapportage van hoge kwaliteit, moet de Commissie de bevoegdheid krijgen om standaarden voor duurzaamheidsassurance vast te stellen bij gedelegeerde handeling. De lidstaten moeten de mogelijkheid krijgen nationale assurancestandaarden, -procedures of -vereisten toe te passen zolang de Commissie geen assurancestandaard betreffende hetzelfde aspect heeft goedgekeurd. In deze assurancestandaarden moeten de procedures worden vastgesteld die de auditors moeten volgen om hun conclusies te trekken over de assurance van de duurzaamheidsrapportage. Met het oog op harmonisatie van de assurance van duurzaamheidsrapportage in alle lidstaten, wordt het Ceaob aangemoedigd niet-bindende richtsnoeren vast te stellen om de procedures te omschrijven die moeten worden gevolgd bij het geven van een oordeel over de duurzaamheidsrapportage, totdat de Commissie een assurancestandaard betreffende hetzelfde aspect goedkeurt.
- 60) Artikel 27 van Richtlijn 2006/43/EG bevat voorschriften voor de wettelijke controle van een groep van ondernemingen. Voor de assurance van de geconsolideerde duurzaamheidsrapportage moeten soortgelijke regels worden vastgesteld.
- 61) Krachtens artikel 28 van Richtlijn 2006/43/EG moeten wettelijke auditors of auditkantoren de resultaten van hun wettelijke controle van jaarrekeningen presenteren in een controleverklaring. Voor de assurance van duurzaamheidsrapportage moeten soortgelijke regels worden vastgesteld. De resultaten van de opdracht moeten worden gepresenteerd in een assuranceverklaring. Wanneer de wettelijke controle van jaarrekeningen en de assurance van duurzaamheidsrapportage door dezelfde wettelijke auditor worden uitgevoerd, kan de informatie over de assurance van duurzaamheidsrapportage worden opgenomen in de controleverklaring.

- 62) Krachtens artikel 29 van Richtlijn 2006/43/EG moeten de lidstaten een kwaliteitsborgingsstelsel organiseren voor de beoordeling van wettelijke auditors en auditkantoren. Om ervoor te zorgen dat ook kwaliteitsbeoordelingen plaatsvinden van de assurance van duurzaamheidsrapportage en dat de personen die kwaliteitsbeoordelingen verrichten, over de nodige beroepskwalificaties en relevante ervaring op het gebied van duurzaamheidsrapportage en de assurance van duurzaamheidsrapportage beschikken, moet dit vereiste om een kwaliteitsborgingsstelsel te organiseren, worden uitgebreid tot de assurance van duurzaamheidsrapportage. Bij wijze van overgang moeten de personen die kwaliteitsbeoordelingen met betrekking tot de assurance van duurzaamheidsrapportage verrichten tot 31 december 2025 worden vrijgesteld van het vereiste van relevante ervaring op het gebied van de assurance van duurzaamheidsrapportage en duurzaamheidsrapportage of andere diensten op het gebied van duurzaamheid.
- 63) Krachtens hoofdstuk VII van Richtlijn 2006/43/EG moeten de lidstaten een onderzoeks- en sanctieregeling hebben voor wettelijke auditors en auditkantoren die wettelijke controles van jaarrekeningen uitvoeren. In hoofdstuk VIII van die richtlijn wordt bepaald dat de lidstaten een effectief stelsel van publiek toezicht moeten opzetten en erop moeten toezien dat de op stelsels van publiek toezicht toepasselijke regelingen op toezicht- en regelgevingsgebied een effectieve samenwerking op Unieniveau met betrekking tot de toezichtactiviteiten van de lidstaten mogelijk maken. Die vereisten moeten worden uitgebreid tot wettelijke auditors en auditkantoren die assuranceopdrachten inzake duurzaamheidsrapportage uitvoeren, om de consistentie te waarborgen van de onderzoeken, sancties en toezichtskaders die zijn opgezet voor de werkzaamheden van auditors in verband met de wettelijke controle en de assurance van duurzaamheidsrapportage.

- 64) De artikelen 37 en 38 van Richtlijn 2006/43/EG bevatten regels voor de benoeming en het ontslag van wettelijke auditors en auditkantoren die wettelijke controles van jaarrekeningen uitvoeren. Die regels moeten worden uitgebreid tot de assurance van duurzaamheidsrapportage om de consistentie te waarborgen van de regels die aan auditors worden opgelegd met betrekking tot hun werkzaamheden op het gebied van de wettelijke controle en de assurance van duurzaamheidsrapportage.
- 65) Krachtens artikel 39 van Richtlijn 2006/43/EG moeten de lidstaten erop toezien dat elke organisatie van openbaar belang een auditcomité heeft, en in dat artikel worden de taken van dat comité met betrekking tot de wettelijke controle van de jaarrekening verduidelijkt. Dat auditcomité moet worden belast met bepaalde taken met betrekking tot de assurance van duurzaamheidsrapportage. Een van die taken is de verplichting om het leidinggevende of toezichthoudende orgaan van de gecontroleerde entiteit in kennis te stellen van de resultaten van de assurance van duurzaamheidsrapportage, en om uit te leggen hoe het auditcomité heeft bijgedragen aan de integriteit van de duurzaamheidsrapportage en wat zijn precieze rol daarbij was. De lidstaten moeten kunnen toestaan dat de taken met betrekking tot duurzaamheidsrapportage en de assurance van duurzaamheidsrapportage waarmee het auditcomité wordt belast, in hun geheel worden uitgevoerd door het leidinggevende of toezichthoudende orgaan, of door een door het leidinggevende of toezichthoudende orgaan ingesteld orgaan.
- 66) In artikel 45 van Richtlijn 2006/43/EG zijn voorschriften opgenomen voor de registratie van en het toezicht op auditors en auditororganisaties van derde landen. Om te komen tot een consistent kader voor de werkzaamheden van auditors bij zowel de wettelijke controle van jaarrekeningen als de assurance van duurzaamheidsrapportage, moeten die voorschriften worden uitgebreid tot de assurance van duurzaamheidsrapportage.

67) Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad⁴⁵ is van toepassing op wettelijke auditors en auditkantoren die wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang uitvoeren. Om de onafhankelijkheid van de wettelijke auditor die een wettelijke controle uitvoert te waarborgen, stelt die verordening een limiet aan de honoraria die de auditor voor andere diensten kan ontvangen. Hierbij moet worden verduidelijkt dat de assurance van duurzaamheidsrapportage niet meetelt bij de berekening van die limiet. Bovendien verbiedt artikel 5 van die verordening het leveren van bepaalde niet-controlediensten gedurende bepaalde perioden wanneer de financiële controle wordt uitgevoerd door de wettelijke auditor. Diensten die verband houden met de opstelling van duurzaamheidsrapportage, waaronder adviesdiensten, moeten gedurende de in de verordening voorgeschreven periode ook worden beschouwd als verboden diensten. Deze verboden moeten gelden in alle gevallen waarin de wettelijke auditor de wettelijke controle van financiële overzichten uitvoert. Om de onafhankelijkheid van de wettelijke auditor te waarborgen, moeten bepaalde niet-controlediensten ook worden verboden wanneer de auditor de assurance van duurzaamheidsrapportage uitvoert. Artikel 7 van Verordening (EU) nr. 537/2014 vereist dat wettelijke auditors onregelmatigheden melden aan de gecontroleerde entiteit en, onder bepaalde omstandigheden, aan de door de lidstaten aangewezen autoriteiten die belast zijn met het onderzoek naar dergelijke onregelmatigheden. Deze verplichtingen moeten in voorkomend geval ook worden uitgebreid tot de werkzaamheden van wettelijke auditors en auditkantoren met betrekking tot de assurance van duurzaamheidsrapportage van organisaties van openbaar belang.

⁴⁵ Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van entiteiten van openbaar belang en tot intrekking van Besluit 2005/909/EG van de Commissie (PB L 158 van 27.5.2014, blz. 77).

- 70) Krachtens artikel 24 van Richtlijn 2004/109/EG zijn de nationale toezichthouders belast met het handhaven van de naleving van de verplichtingen inzake rapportage door ondernemingen met op gereguleerde markten genoteerde effecten. Artikel 4 van die richtlijn specificiert de inhoud van de jaarlijkse financiële verslagen, maar verwijst niet uitdrukkelijk naar de artikelen 19 bis en 29 bis van Richtlijn 2013/34/EU, die het opstellen van een (geconsolideerde) niet-financiële verklaring voorschrijven. Dit houdt in dat de nationale bevoegde autoriteiten van sommige lidstaten geen wettelijk mandaat hebben om toezicht uit te oefenen op die niet-financiële verklaringen, in het bijzonder wanneer die verklaringen in een afzonderlijk verslag worden gepubliceerd, buiten het jaarlijkse financiële verslag om, iets wat de lidstaten thans kunnen toestaan. Daarom moet in artikel 4, lid 5, van Richtlijn 2004/109/EG een verwijzing naar duurzaamheidsrapportage worden opgenomen. Ook moeten de binnen de uitgevende instelling verantwoordelijke personen worden verplicht in het jaarlijkse financiële verslag te bevestigen dat het bestuursverslag, voor zover hun bekend, is opgesteld in overeenstemming met de standaarden voor duurzaamheidsrapportage. Gezien het nieuwe karakter van die rapportagevereisten moet de Europese Autoriteit voor effecten en markten bovendien richtsnoeren voor nationale bevoegde autoriteiten uitvaardigen om een convergent toezicht op duurzaamheidsrapportage door uitgevende instellingen die onder Richtlijn 2004/109/EG vallen, te bevorderen. Deze richtsnoeren moeten enkel gelden voor het toezicht op ondernemingen met effecten die op gereguleerde markten genoteerd zijn.

- 71) De lidstaten wordt verzocht het effect van hun omzettingwetgeving op kmo's te beoordelen, om ervoor te zorgen dat zij niet onevenredig worden getroffen, waarbij bijzondere aandacht wordt geschonken aan micro-ondernemingen en aan de administratieve lasten, en de resultaten van die beoordeling bekend te maken. De lidstaten moeten overwegen maatregelen in te voeren om kmo's te helpen bij de toepassing van de vrijwillige vereenvoudigde rapportagestandaarden.
- 72) Richtlijn 2013/34/EU, Richtlijn 2004/109/EG, Richtlijn 2006/43/EG en Verordening (EU) nr. 537/2014 moeten dienovereenkomstig worden gewijzigd,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Wijzigingen van Richtlijn 2013/34/EU

Richtlijn 2013/34/EU wordt als volgt gewijzigd:

1) In artikel 1 worden de volgende leden 3 en 3 bis toegevoegd:

"3. De in de artikelen 19 bis, 29 bis, 29 quinquies, 30 en 33, artikel 34, lid 1, tweede alinea, punt a bis), artikel 34, leden 2 en 3, en artikel 51 van deze richtlijn voorgeschreven coördinatiemaatregelen zijn ook van toepassing op de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten die betrekking hebben op de volgende ondernemingen, ongeacht hun rechtsvorm, op voorwaarde dat het gaat om grote ondernemingen of de in artikel 2, punt 1, a), van deze richtlijn bedoelde kleine en middelgrote ondernemingen:

- a) verzekeringsondernemingen in de zin van artikel 2, lid 1, van Richtlijn 91/674/EEG van de Raad⁴⁶;
- b) kredietinstellingen in de zin van artikel 4, lid 1, punt 1), van Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁴⁷.

De lidstaten kunnen ervoor kiezen de in de eerste alinea bedoelde coördinatiemaatregelen niet toe te passen op de in artikel 2, lid 5, punten 2) tot en met 23), van Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad⁴⁸ genoemde ondernemingen.

⁴⁶ Richtlijn 91/674/EEG van de Raad van 19 december 1991 betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van verzekeringsondernemingen (PB L 374 van 31.12.1991, blz. 7).

⁴⁷ Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 1).

⁴⁸ Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 338).

3 bis. De in de artikelen 19 bis, 29 bis en 29 quinquies voorgeschreven coördinatie-maatregelen zijn niet van toepassing op de in artikel 2, punt 12), b) en f), van Verordening (EU) 2019/2088 van het Europees Parlement en de Raad bedoelde financiële producten, mits deze financiële producten niet in eigen beheer zijn."

2) Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

a) punt 5) wordt vervangen door:

"5) "netto-omzet": het bedrag met betrekking tot de verkoop van goederen en de verlening van diensten, na aftrek van kortingen en belasting over de toegevoegde waarde en andere rechtstreeks met de omzet samenhangende belastingen. Voor in artikel 1, lid 3, punt b), van deze richtlijn bedoelde kredietinstellingen wordt "netto-omzet" gedefinieerd overeenkomstig artikel 43, lid 2, punt c), van Richtlijn 86/635/EEG van de Raad. Voor de in artikel 1, lid 3, punt a), van deze richtlijn bedoelde verzekeringsondernemingen wordt "netto-omzet" gedefinieerd overeenkomstig artikel 35 van Richtlijn 91/674/EEG van de Raad;"

b) de volgende punten 17 tot en met 20 worden toegevoegd:

"17) "duurzaamheidsaspecten": ecologische, sociale, mensenrechten- en governancefactoren, waaronder duurzaamheidsfactoren in de zin van artikel 2, punt 24), van Verordening (EU) 2019/2088 van het Europees Parlement en de Raad⁴⁹;

18) "duurzaamheidsrapportage": rapportage van informatie met betrekking tot duurzaamheidsaspecten overeenkomstig de artikelen 19 bis, 29 bis en 29 quinquies van deze richtlijn;

⁴⁹ Verordening (EU) 2019/2088 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2019 betreffende informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiële dienstensector (PB L 317 van 9.12.2019, blz. 1).

- 19) "essentiële immateriële middelen": niet-materiële middelen die van substantieel belang zijn voor het bedrijfsmodel van de onderneming en bijdragen tot de waardecreatie van de onderneming;
- 20) "onafhankelijke verlener van assurancediensten": een conformiteits-beoordelingsinstantie die overeenkomstig Verordening (EG) nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad⁵⁰ geaccrediteerd is voor de in artikel 34, lid 1, tweede alinea, punt a bis), van deze richtlijn bedoelde specifieke conformiteits-beoordelingsactiviteit."

2 bis) In artikel 19 wordt de volgende alinea ingevoegd:

"De in artikel 3, punt 4), bedoelde grote ondernemingen en de in artikel 2, punt 1), a), bedoelde kleine en middelgrote ondernemingen in de zin van artikel 3, leden 2 en 3, rapporteren over de essentiële immateriële middelen die van substantieel belang zijn voor hun bedrijfsmodel, waarbij ze uitleggen waarom deze middelen van substantieel belang zijn en hoe ze bijdragen tot de waardecreatie van de onderneming."

3) Artikel 19 bis wordt vervangen door:

⁵⁰ Verordening (EG) nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 339/93 (PB L 218 van 13.8.2008, blz. 30).

Duurzaamheidsrapportage

1. De in artikel 3, punt 4), bedoelde grote ondernemingen en de in artikel 2, punt 1), a), bedoelde kleine en middelgrote ondernemingen in de zin van artikel 3, leden 2 en 3, die geen micro-ondernemingen zijn in de zin van artikel 3, lid 1, nemen in het bestuursverslag de informatie op die nodig is om inzicht te krijgen in de effecten van de onderneming op duurzaamheidsaspecten, alsmede informatie die nodig is om te begrijpen hoe duurzaamheidsaspecten van invloed zijn op de ontwikkeling, de prestaties en de positie van de onderneming.

Deze informatie staat duidelijk aangegeven in een deel van het bestuursverslag dat specifiek hierover gaat.

2. De in lid 1 bedoelde informatie bevat:
 - a) een korte beschrijving van het bedrijfsmodel en de strategie van de onderneming, met inbegrip van:
 - i) de weerbaarheid van het bedrijfsmodel en de strategie van de onderneming ten aanzien van risico's in verband met duurzaamheidsaspecten;
 - ii) de kansen voor de onderneming op het gebied van duurzaamheidsaspecten;
 - iii) de plannen van de onderneming om ervoor te zorgen dat haar bedrijfsmodel en strategie verenigbaar zijn met de overgang naar een duurzame economie en met het beperken van de opwarming van de aarde tot 1,5 °C in overeenstemming met de Overeenkomst van Parijs;
 - iv) de wijze waarop in het bedrijfsmodel en de strategie van de onderneming rekening wordt gehouden met de belangen van de stakeholders van de onderneming en met de effecten van de onderneming op duurzaamheidsaspecten;

- v) de wijze waarop de strategie van de onderneming ten aanzien van duurzaamheidsaspecten is uitgevoerd;
- b) een beschrijving van de door de onderneming vastgestelde doelstellingen met betrekking tot duurzaamheidsaspecten en van de progressie die de onderneming heeft geboekt richting die doelstellingen;
- c) een beschrijving van de rol van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen ten aanzien van duurzaamheidsaspecten;
- d) een beschrijving van het beleid van de onderneming ten aanzien van duurzaamheidsaspecten;
- e) een beschrijving van:
 - i) de door de onderneming toegepaste zorgvuldigheidsprocedure met betrekking tot duurzaamheidsaspecten;
 - ii) de belangrijkste feitelijke of potentiële negatieve effecten die verband houden met de waardeketen van de onderneming, met inbegrip van haar eigen activiteiten, haar producten en diensten, haar zakelijke betrekkingen en haar toeleveringsketen;
 - iii) alle door de onderneming genomen maatregelen om feitelijke of potentiële negatieve effecten te voorkomen, te beperken of te verhelpen, en het resultaat van deze maatregelen;
- f) een beschrijving van de voornaamste risico's voor de onderneming in verband met duurzaamheidsaspecten, met inbegrip van de belangrijkste afhankelijkheden van de onderneming van dergelijke aspecten, en hoe de onderneming die risico's beheerst;
- g) de indicatoren die relevant zijn voor de informatieverschaffing als bedoeld in de punten a) tot en met f).

Ondernemingen brengen verslag uit over het uitgevoerde proces om de informatie vast te stellen die zij overeenkomstig lid 1 in het bestuursverslag hebben opgenomen en houden bij dat proces rekening met scenario's voor de korte, middellange en lange termijn.

3. De in de leden 1 en 2 bedoelde informatie bevat, indien van toepassing, informatie over de waardeketen van de onderneming, met inbegrip van de eigen activiteiten, producten en diensten van de onderneming, haar zakelijke betrekkingen en haar toeleveringsketen.

De in de leden 1 en 2 bedoelde informatie bevat, indien van toepassing, tevens verwijzingen naar en aanvullende uitleg over andere informatie die overeenkomstig artikel 19 in het bestuursverslag is opgenomen en de bedragen die in de jaarlijkse financiële overzichten zijn vermeld.

De lidstaten kunnen toestaan dat informatie betreffende ophanden zijnde ontwikkelingen of zaken waarover wordt onderhandeld, in uitzonderlijke gevallen wordt weggelaten indien naar de gemotiveerde mening van de leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen, handelend binnen hun krachtens het nationaal recht toegewezen bevoegdheden en met collectieve verantwoordelijkheid voor die mening, de rapportering van die informatie ernstige schade zou toebrengen aan de commerciële positie van de onderneming, mits het weglaten van deze informatie een redelijk en evenwichtig begrip van de ontwikkeling, de resultaten en de positie van de onderneming alsmede van de effecten van haar activiteiten niet in de weg staat.

4. Ondernemingen rapporteren de in de leden 1 tot en met 3 bedoelde informatie overeenkomstig de in artikel 29 ter bedoelde standaarden voor duurzaamheidsrapportage.
5. In afwijking van artikel 19 bis, leden 2, 3 en 4, en onverminderd de leden 7 en 7 bis, mogen de in lid 1 bedoelde kleine en middelgrote ondernemingen, en kleine en niet-complexe instellingen in de zin van artikel 4, lid 1, punt 145), van Verordening (EU) nr. 575/2013, alsook verzekeringscaptive's in de zin van artikel 13, lid 2, van Richtlijn 2009/138/EG en herverzekeringscaptive's in de zin van artikel 13, lid 5, van Richtlijn 2009/138/EG, hun duurzaamheidsrapportage beperken tot de volgende informatie:

- a) een korte beschrijving van het bedrijfsmodel en de strategie van de onderneming;
- b) een beschrijving van het beleid van de onderneming ten aanzien van duurzaamheidsaspecten;
- c) de belangrijkste feitelijke of potentiële negatieve effecten van de onderneming op duurzaamheidsaspecten, en de maatregelen die zijn genomen om deze feitelijke of potentiële negatieve effecten te voorkomen, te beperken of te verhelpen;
- d) de voornaamste risico's voor de onderneming in verband met duurzaamheidsaspecten en hoe de onderneming die risico's beheerst;
- e) essentiële indicatoren die nodig zijn voor de informatieverschaffing als bedoeld in de punten a) tot en met d).

Kleine en middelgrote ondernemingen, kleine en niet-complexe instellingen, en verzekeringscaptives en herverzekeringscaptives die gebruikmaken van deze derogatie rapporteren de informatie overeenkomstig de in artikel 29 quater bedoelde standaarden voor duurzaamheidsrapportage voor kleine en middelgrote ondernemingen.

- 6. Ondernemingen die aan de in de leden 1 tot en met 4 vastgestelde verplichtingen voldoen en ondernemingen die gebruikmaken van de derogatie in lid 5, worden geacht aan het vereiste van artikel 19, lid 1, derde alinea, te hebben voldaan.

7. Een onderneming (de "vrijgestelde dochteronderneming") die een dochteronderneming is, wordt vrijgesteld van de in de leden 1 tot en met 4 vastgestelde verplichtingen als die onderneming en haar dochterondernemingen zijn opgenomen in het overeenkomstig de artikelen 29 en 29 bis opgestelde geconsolideerde bestuursverslag van een moederonderneming. Een onderneming die een dochteronderneming is van een moederonderneming die in een derde land is gevestigd, wordt eveneens vrijgesteld van de in de leden 1 tot en met 4 vastgelegde verplichtingen wanneer die onderneming en haar dochterondernemingen zijn opgenomen in het geconsolideerde bestuursverslag van die moederonderneming en wanneer de geconsolideerde duurzaamheidsrapportage is opgesteld op een wijze die gelijkwaardig kan worden geacht aan de overeenkomstig artikel 29 ter van deze richtlijn vastgestelde standaarden voor duurzaamheidsrapportage, die zijn bepaald aan de hand van de desbetreffende maatregelen die uit hoofde van artikel 23, lid 4, eerste alinea, punt i), en artikel 23, lid 4, vierde alinea, van Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad⁵¹ zijn vastgesteld.

Aan de bij alinea 1 verleende vrijstelling zijn de volgende voorwaarden verbonden:

- i) het bestuursverslag van de vrijgestelde dochteronderneming bevat de volgende informatie:
 - a) de naam en zetel van de moederonderneming die overeenkomstig de artikelen 29 en 29 bis van deze richtlijn informatie rapporteert op groepsniveau, of op een wijze die gelijkwaardig kan worden geacht aan de overeenkomstig artikel 29 ter van deze richtlijn vastgestelde standaarden voor duurzaamheidsrapportage, die zijn opgesteld aan de hand van de maatregelen die uit hoofde van artikel 23, lid 4, eerste alinea, punt i), en artikel 23, lid 4, vierde alinea, van Richtlijn 2004/109/EG zijn vastgesteld;

⁵¹ Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 2004 betreffende de transparantievereisten die gelden voor informatie over uitgevende instellingen waarvan effecten tot de handel op een gereguleerde markt zijn toegelaten en tot wijziging van Richtlijn 2001/34/EG (PB L 390 van 31.12.2004, blz. 38).".

- b) de weblinks naar het geconsolideerde bestuursverslag van de moederonderneming als bedoeld in de eerste alinea, en naar het oordeel als bedoeld in artikel 34, lid 1, tweede alinea, punt a bis), van deze richtlijn of het oordeel als bedoeld in punt ii) van die alinea;
 - c) het feit dat de onderneming is vrijgesteld van de in de leden 1 tot en met 4 van dit artikel vastgestelde verplichtingen.
- ii) Indien de in de eerste alinea bedoelde moederonderneming is gevestigd in een derde land, worden haar geconsolideerde bestuursverslag en het oordeel dat op basis van een assuranceopdracht met een beperkte mate van zekerheid is gegeven door één of meerdere personen of kantoren die bevoegd zijn om een oordeel over de assurance van duurzaamheidsrapportage te geven krachtens het nationale recht waaronder de onderneming valt die het bestuursverslag heeft opgesteld, bekendgemaakt overeenkomstig artikel 30, op de wijze die wordt voorgeschreven door het recht van de lidstaat waaronder de vrijgestelde dochteronderneming valt.

De lidstaat waaronder de vrijgestelde dochteronderneming valt, kan eisen dat het geconsolideerde bestuursverslag van de in een derde land gevestigde moederonderneming wordt gepubliceerd in een van de door de lidstaat aanvaarde talen, en dat eventueel benodigde vertalingen in die talen zijn gelegaliseerd.

Ondernemingen die overeenkomstig artikel 37 van deze richtlijn zijn vrijgesteld van het opstellen van een bestuursverslag, hoeven de informatie in de tweede alinea, punt i), a), b) en c), niet te verstrekken, mits zij het in de eerste alinea van dit lid bedoelde geconsolideerde bestuursverslag bekendmaken overeenkomstig artikel 37 van deze richtlijn.

Voor de toepassing van de eerste alinea, en indien artikel 10 van Verordening (EU) nr. 575/2013 van toepassing is, worden kredietinstellingen als bedoeld in artikel 1, lid 3), punt b), van deze richtlijn die blijvend zijn aangesloten bij een centraal orgaan dat toezicht op hen uitoefent onder de in dat artikel gestelde voorwaarden, beschouwd als dochterondernemingen van het centrale orgaan.

Voor de toepassing van de eerste alinea worden ondernemingen als bedoeld in artikel 1, lid 3, punt a), van deze richtlijn die op basis van de in artikel 212, lid 1, punt c), ii), van Richtlijn 2009/138/EG bedoelde banden deel uitmaken van een groep, waarop overeenkomstig artikel 213, lid 2, punten a), b) en c), van die richtlijn op groepsniveau toezicht wordt uitgeoefend, beschouwd als dochterondernemingen van de moederonderneming van die groep.

7 bis. De vrijstelling in lid 7 geldt ook voor organisaties van openbaar belang waarop de verplichtingen van dit artikel van toepassing zijn."

[verplaatst naar hoofdstuk 6 bis als de artikelen 29 ter en 29 quater, en naar hoofdstuk 6 ter als artikel 29 quinquies]

5) In artikel 20 wordt lid 1 als volgt gewijzigd:

a) punt g) wordt vervangen door:

"g) een beschrijving van het diversiteitsbeleid dat wordt gevoerd met betrekking tot de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen van de onderneming met betrekking tot gender en andere aspecten, zoals leeftijd, opleiding of werkervaring, de doelstellingen van dit diversiteitsbeleid, de wijze van tenuitvoerlegging van dit beleid en de resultaten in de verslagperiode. Indien op dit gebied geen beleid wordt gevoerd, wordt in de verklaring uiteengezet waarom dit het geval is.";

- b) de volgende alinea wordt toegevoegd:

"Ondernemingen die onder artikel 19 bis vallen, kunnen aan de verplichting in punt g) van de eerste alinea van dit artikel voldoen door de uit hoofde van dat punt vereiste informatie op te nemen in hun duurzaamheidsrapportage en een verwijzing ernaar op te nemen in hun verklaring inzake corporate governance."

- 6) Artikel 23 wordt als volgt gewijzigd:

- a) in lid 4 wordt punt b) vervangen door:

"b) de in punt a) bedoelde geconsolideerde financiële overzichten en het geconsolideerde bestuursverslag van het grotere geheel van ondernemingen worden door de moederonderneming van dat geheel van ondernemingen opgesteld in overeenstemming met het recht van de lidstaat waaronder die moederonderneming valt, conform deze richtlijn, met uitzondering van de vereisten van artikel 29 bis, of conform de internationale standaarden voor jaarrekeningen die overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 zijn vastgesteld;"

- b) in punt b) van lid 8 wordt punt i) vervangen door:

"i) conform deze richtlijn, met uitzondering van de vereisten van artikel 29 bis,"

- c) in punt b) van lid 8 wordt punt iii) vervangen door:

"iii) op een wijze die gelijkwaardig is aan de geconsolideerde financiële overzichten en geconsolideerde bestuursverslagen die conform deze richtlijn zijn opgesteld, met uitzondering van de vereisten in artikel 29 bis, of".

- 7) Artikel 29 bis wordt vervangen door:

Geconsolideerde duurzaamheidsrapportage

1. Moederondernemingen van grote groepen als bedoeld in artikel 3, lid 7), nemen in hun geconsolideerde bestuursverslag informatie op die nodig is om inzicht te krijgen in de effecten van de groep op duurzaamheidsaspecten, alsmede informatie die nodig is om te begrijpen hoe duurzaamheidsaspecten van invloed zijn op de ontwikkeling, de prestaties en de positie van de groep.

Deze informatie staat duidelijk aangegeven in een deel van het geconsolideerde bestuursverslag dat specifiek hierover gaat.

2. De in lid 1 bedoelde informatie bevat:
 - a) een korte beschrijving van het bedrijfsmodel en de strategie van de groep, met inbegrip van:
 - i) de weerbaarheid van het bedrijfsmodel en de strategie van de groep ten aanzien van risico's in verband met duurzaamheidsaspecten;
 - ii) de kansen voor de groep op het gebied van duurzaamheidsaspecten;
 - iii) de plannen van de groep om ervoor te zorgen dat haar bedrijfsmodel en strategie verenigbaar zijn met de overgang naar een duurzame economie en met het beperken van de opwarming van de aarde tot 1,5 °C in overeenstemming met de Overeenkomst van Parijs;
 - iv) de wijze waarop in het bedrijfsmodel en de strategie van de groep rekening wordt gehouden met de belangen van de stakeholders van de groep en met de effecten van de groep op duurzaamheidsaspecten;
 - v) de wijze waarop de strategie van de groep ten aanzien van duurzaamheidsaspecten is uitgevoerd;

- b) een beschrijving van de door de groep vastgestelde doelstellingen met betrekking tot duurzaamheidsaspecten en van de progressie die de groep heeft geboekt richting die doelstellingen;
- c) een beschrijving van de rol van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen ten aanzien van duurzaamheidsaspecten;
- d) een beschrijving van het beleid van de groep ten aanzien van duurzaamheidsaspecten;
- e) een beschrijving van:
 - i) de door de groep toegepaste zorgvuldigheidsprocedure met betrekking tot duurzaamheidsaspecten;
 - ii) de belangrijkste feitelijke of potentiële negatieve effecten die verband houden met de waardeketen van de groep, met inbegrip van haar eigen activiteiten, haar producten en diensten, haar zakelijke betrekkingen en haar toeleveringsketen;
 - iii) alle door de groep genomen maatregelen om feitelijke of potentiële negatieve effecten te voorkomen, te beperken of te verhelpen, en het resultaat van deze maatregelen;
- f) een beschrijving van de voornaamste risico's voor de groep in verband met duurzaamheidsaspecten, met inbegrip van de belangrijkste afhankelijkheden van de groep van dergelijke aspecten, en hoe de groep die risico's beheerst;
- g) de indicatoren die relevant zijn voor de informatieverschaffing als bedoeld in de punten a) tot en met f).

Moederondernemingen brengen verslag uit over het uitgevoerde proces om de informatie vast te stellen die zij overeenkomstig lid 1 in het geconsolideerde bestuursverslag hebben opgenomen en houden in dat proces rekening met scenario's voor de korte, middellange en lange termijn.

3. De in de leden 1 en 2 bedoelde informatie bevat, indien van toepassing, informatie over de waardeketen van de groep, met inbegrip van haar eigen activiteiten, haar producten en diensten, haar zakelijke betrekkingen en haar toeleveringsketen.

De in de leden 1 en 2 bedoelde informatie bevat, indien van toepassing, tevens verwijzingen naar en aanvullende uitleg over andere informatie die overeenkomstig artikel 29 van deze richtlijn in het geconsolideerde bestuursverslag is opgenomen en de bedragen die in de geconsolideerde financiële overzichten zijn vermeld.

De lidstaten kunnen toestaan dat informatie betreffende ophanden zijnde ontwikkelingen of zaken waarover wordt onderhandeld, in uitzonderlijke gevallen wordt weggelaten indien naar de gemotiveerde mening van de leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen, handelend binnen de hun krachtens het nationaal recht toegewezen bevoegdheden en met collectieve verantwoordelijkheid voor die mening, de rapportering van die informatie ernstige schade zou toebrengen aan de commerciële positie van de groep, mits het weglaten van deze informatie een redelijk en evenwichtig begrip van de ontwikkeling, de resultaten en de positie van de groep alsmede van de effecten van haar activiteiten niet in de weg staat.

4. Moederondernemingen rapporteren de in de leden 1 tot en met 3 bedoelde informatie overeenkomstig de in artikel 29 ter bedoelde standaarden voor duurzaamheidsrapportage.
6. Een moederonderneming die aan de in de leden 1 tot en met 4 vastgestelde verplichtingen voldoet, wordt geacht aan de vereisten van artikel 19, lid 1, derde alinea en artikel 19 bis te hebben voldaan.

7. Een moederonderneming (de "vrijgestelde moederonderneming") die tevens een dochteronderneming is, is vrijgesteld van de in de leden 1 tot en met 4 vastgestelde verplichtingen indien die vrijgestelde moederonderneming en haar dochterondernemingen opgenomen zijn in het geconsolideerde bestuursverslag van een andere onderneming dat overeenkomstig artikel 29 en dit artikel is opgesteld. Een moederonderneming die een dochteronderneming is van een moederonderneming die in een derde land is gevestigd, wordt eveneens vrijgesteld van de in de leden 1 tot en met 4 vastgestelde verplichtingen wanneer die onderneming en haar dochterondernemingen zijn opgenomen in het geconsolideerde bestuursverslag van die moederonderneming en wanneer de geconsolideerde duurzaamheidsrapportage is opgesteld op een wijze die gelijkwaardig kan worden geacht aan de overeenkomstig artikel 29 ter van deze richtlijn vastgestelde standaarden voor duurzaamheidsrapportage, die zijn bepaald aan de hand van de desbetreffende maatregelen die uit hoofde van artikel 23, lid 4, eerste alinea, punt i), en artikel 23, lid 4, vierde alinea, van Richtlijn 2004/109/EG zijn vastgesteld.

Aan de bij alinea 1 verleende vrijstelling zijn de volgende voorwaarden verbonden:

- i) Het bestuursverslag van de vrijgestelde moederonderneming bevat de volgende informatie:
 - a) de naam en zetel van de moederonderneming die overeenkomstig artikel 29 en dit artikel informatie rapporteert op groepsniveau, of op een wijze die gelijkwaardig kan worden geacht aan de overeenkomstig artikel 29 ter van deze richtlijn vastgestelde standaarden voor duurzaamheidsrapportage, die zijn opgesteld aan de hand van de maatregelen die uit hoofde van artikel 23, lid 4, eerste alinea, punt i), en artikel 23, lid 4, vierde alinea, van Richtlijn 2004/109/EG zijn vastgesteld;
 - b) de weblinks naar het geconsolideerde bestuursverslag van de moederonderneming als bedoeld in de eerste alinea, en naar het oordeel als bedoeld in artikel 34, lid 1, tweede alinea, punt a bis), van deze richtlijn of het oordeel als bedoeld in punt ii) van die alinea;

- c) het feit dat de moederonderneming is vrijgesteld van de verplichtingen in de leden 1 tot en met 4 van dit artikel.
- ii) Indien de in de eerste alinea bedoelde moederonderneming is gevestigd in een derde land, worden haar geconsolideerde bestuursverslag en het oordeel dat op basis van een assuranceopdracht met een beperkte mate van zekerheid is gegeven door één of meerdere personen of kantoren die bevoegd zijn om een oordeel over de assurance van duurzaamheidsrapportage te geven krachtens het nationale recht waaronder de onderneming valt die het bestuursverslag heeft opgesteld, bekendgemaakt overeenkomstig artikel 30, op de wijze die wordt voorgeschreven door het recht van de lidstaat waaronder de vrijgestelde dochteronderneming valt.

De lidstaat waaronder de vrijgestelde moederonderneming valt, kan eisen dat het geconsolideerde bestuursverslag van de in een derde land gevestigde moederonderneming wordt gepubliceerd in een van de door de lidstaat aanvaarde talen, en dat eventueel benodigde vertalingen in die talen zijn gelegaliseerd.

Moederondernemingen die overeenkomstig artikel 37 van deze richtlijn zijn vrijgesteld van het opstellen van een bestuursverslag, hoeven de informatie in de tweede alinea, punt i), a), b) en c), niet te verstrekken, mits zij het in de eerste alinea van dit lid bedoelde geconsolideerde bestuursverslag bekendmaken overeenkomstig artikel 37 van deze richtlijn.

Voor de toepassing van de eerste alinea, en indien artikel 10 van Verordening (EU) nr. 575/2013 van toepassing is, worden kredietinstellingen als bedoeld in artikel 1, lid 3), punt b), van deze richtlijn die blijvend zijn aangesloten bij een centraal orgaan dat toezicht op hen uitoefent onder de in dat artikel gestelde voorwaarden, beschouwd als dochterondernemingen van het centrale orgaan.

Voor de toepassing van de eerste alinea worden ondernemingen als bedoeld in artikel 1, lid 3, punt a), van deze richtlijn die op basis van de in artikel 212, lid 1, punt c), ii), van Richtlijn 2009/138/EG bedoelde banden deel uitmaken van een groep, waarop overeenkomstig artikel 213, lid 2, punten a), b) en c), van die richtlijn op groepsniveau toezicht wordt uitgeoefend, beschouwd als dochterondernemingen van de moederonderneming van die groep.

7 bis) De vrijstelling in lid 7 is ook van toepassing op organisaties van openbaar belang waarop de vereisten van dit artikel van toepassing zijn.

7 ter) De volgende artikelen 29 ter en 29 quater worden toegevoegd:

"Artikel 29 ter

Standaarden voor duurzaamheidsrapportage

1. De Commissie stelt overeenkomstig artikel 49 gedelegeerde handelingen vast om te voorzien in standaarden voor duurzaamheidsrapportage. In die standaarden voor duurzaamheidsrapportage wordt gespecificeerd welke informatie ondernemingen moeten rapporteren overeenkomstig de artikelen 19 bis en 29 bis en, in voorkomend geval, in welke structuur die informatie moet worden gerapporteerd. Meer bepaald:

- a) uiterlijk op 31 oktober 2022 stelt de Commissie gedelegeerde handelingen vast tot nadere bepaling van de informatie die ondernemingen overeenkomstig artikel 19 bis, leden 1 en 2, en in voorkomend geval artikel 29 bis, leden 1 en 2, moeten rapporteren, en ten minste tot nadere bepaling van informatie die beantwoordt aan de behoeften van financiëlemarktdelnemers waarop de informatieverplichtingen van Verordening (EU) 2019/2088 van toepassing zijn;
- b) uiterlijk op 31 oktober 2023 stelt de Commissie gedelegeerde handelingen vast tot nadere bepaling van:
 - i) aanvullende informatie die ondernemingen rapporteren met betrekking tot de in artikel 19 bis, lid 2, genoemde duurzaamheidsaspecten en rapportagegebieden, indien nodig;
 - ii) informatie die ondernemingen rapporteren die specifiek is voor de sector waarin zij actief zijn.

De Commissie evalueert ten minste om de drie jaar na de datum van toepassing elke krachtens dit artikel vastgestelde gedelegeerde handeling, rekening houdend met het technische advies van de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG), en wijzigt indien nodig de gedelegeerde handeling om rekening te houden met relevante ontwikkelingen, waaronder ontwikkelingen met betrekking tot internationale standaarden.

De Commissie raadpleegt minstens één keer per jaar de in artikel 24 van Verordening (EU) 2020/852 bedoelde deskundigengroep van de lidstaten inzake duurzame financiering samen met het in artikel 6 van Verordening (EU) 1606/2002 bedoelde regelgevend comité voor financiële verslaglegging over het werkprogramma van de EFRAG met betrekking tot de ontwikkeling van standaarden voor duurzaamheidsrapportage.

2. In de in lid 1 bedoelde standaarden voor duurzaamheidsrapportage wordt voorgeschreven dat de te rapporteren informatie begrijpelijk, relevant, verifieerbaar en vergelijkbaar is, en op een getrouwe wijze wordt weergegeven.

De standaarden voor duurzaamheidsrapportage specificeren, rekening houdend met het onderwerp van een bepaalde standaard:

- a) welke informatie ondernemingen moeten verschaffen over de volgende ecologische factoren:
 - i) klimaatmitigatie
 - ii) klimaatadaptatie;
 - iii) water en mariene hulpbronnen;
 - iv) het gebruik van hulpbronnen en de circulaire economie;
 - v) verontreiniging;
 - vi) biodiversiteit en ecosystemen;
- b) welke informatie ondernemingen moeten verschaffen over de volgende sociale en mensenrechtenfactoren:
 - i) gelijke kansen voor iedereen, met inbegrip van gendergelijkheid en gelijke beloning voor gelijke of gelijkwaardige arbeid, opleiding en ontwikkeling van vaardigheden, en werkgelegenheid en inclusie van mensen met een handicap;
 - ii) arbeidsomstandigheden, met inbegrip van veilige en aanpasbare werkgelegenheid, lonen, sociale dialoog, collectieve onderhandelingen en de betrokkenheid van werknemers, de balans tussen werk en privé, en een gezonde, veilige en goed aangepaste werkomgeving;

- iii) eerbiediging van de mensenrechten, fundamentele vrijheden, democratische beginselen en normen die zijn vastgelegd in het Internationaal Statuut van de Rechten van de Mens en andere belangrijke mensenrechtenverdragen van de VN, de verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende de fundamentele principes en rechten op het werk, en de fundamentele verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie;
- c) welke informatie ondernemingen moeten verschaffen over de volgende governancefactoren:
 - i) de rol van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen van de onderneming met betrekking tot duurzaamheidsaspecten, en hun deskundigheid en vaardigheden om deze rol te vervullen of hun toegang tot dergelijke deskundigheid en vaardigheden;
 - i bis) de belangrijkste kenmerken van de interne controle- en risicobeheersingssystemen van de onderneming, in verband met het duurzaamheidsrapportageproces;
 - ii) de bedrijfsethiek en bedrijfscultuur, met inbegrip van bestrijding van corruptie en omkoping;
 - iii) de politieke betrokkenheid van de onderneming, met inbegrip van haar lobbyactiviteiten;
 - iv) het beheer en de kwaliteit van de relaties met klanten, leveranciers en de gemeenschappen die de effecten ondervinden van de activiteiten van de onderneming, inclusief betalingspraktijken;

[verplaatst naar punt i bis)]

2 bis. De standaarden voor duurzaamheidsrapportage specificeren de toekomstgerichte en retrospectieve informatie, en waar nodig de kwalitatieve en kwantitatieve informatie, die ondernemingen moeten rapporteren.

- 2 ter. Bij de standaarden wordt ook rekening gehouden met de moeilijkheden die ondernemingen kunnen ondervinden bij het verzamelen van informatie van actoren in hun gehele waardeketen, vooral van actoren die niet verplicht zijn duurzaamheidsinformatie te publiceren overeenkomstig artikel 19 bis of artikel 29 bis van Richtlijn 2013/34/EU en leveranciers in opkomende markten en economieën. De standaarden specificeren informatie over waardeketens die in verhouding staat tot en relevant is voor de schaal en complexiteit van de activiteiten en de capaciteit en kenmerken van ondernemingen in waardeketens, met name van ondernemingen die niet moeten voldoen aan de in artikel 19 bis of artikel 29 bis van deze richtlijn bedoelde verplichtingen voor duurzaamheidsrapportage. Voorts verschaft de onderneming gedurende de eerste drie jaar van de toepassing van deze richtlijn, indien niet alle vereiste informatie over de zakenrelaties en de toeleveringsketen beschikbaar is, de informatie die in haar bezit is, alsmede een verklaring waarin staat dat de zakenrelaties en de ondernemingen in haar waardeketen de vereiste informatie niet beschikbaar hebben gesteld.
3. Bij de vaststelling van gedelegeerde handelingen krachtens lid 1 houdt de Commissie zoveel mogelijk rekening met:
- a) het werk van wereldwijde initiatieven voor de vaststelling van standaarden voor duurzaamheidsrapportage, en bestaande normen en kaders voor de boekhouding van natuurlijk kapitaal, broeikasgasboekhouding, verantwoord ondernemerschap, maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzame ontwikkeling;
 - b) de informatie die financiëlemarktdeelnemers nodig hebben om hun informatieverschaffingsverplichtingen uit hoofde van Verordening (EU) 2019/2088 en de krachtens die verordening vastgestelde gedelegeerde handelingen na te komen;
 - c) de gedelegeerde handelingen die zijn vastgesteld op grond van Verordening (EU) 2020/852⁵²;

⁵² Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020 betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen en tot wijziging van Verordening (EU) 2019/2088 (PB L 198 van 22.6.2020, blz. 13).

- d) de openbaarmakingsvereisten voor beheerders van benchmarks in de benchmarkverklaring en in de benchmarkmethodologie en de minimumnormen voor de constructie van EU-klimaattransitiebenchmarks en op de Overeenkomst van Parijs afgestemde EU-benchmarks, overeenkomstig de Gedelegeerde Verordeningen (EU) 2020/1816⁵³, (EU) 2020/1817⁵⁴ en (EU) 2020/1818⁵⁵ van de Commissie;
- e) de openbaarmakingen die zijn gespecificeerd in de uitvoeringshandelingen die zijn vastgesteld op grond van artikel 434 bis van Verordening (EU) nr. 575/2013⁵⁶;
- f) Aanbeveling 2013/179/EU van de Commissie⁵⁷;
- g) Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad⁵⁸;

⁵³ Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1816 van de Commissie van 17 juli 2020 tot aanvulling van Verordening (EU) 2016/1011 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de toelichting in de benchmarkverklaring over de wijze waarop de ecologische, sociale en governancefactoren in elke aangeboden en gepubliceerde benchmark worden weerspiegeld (PB L 406 van 3.12.2020, blz. 1).

⁵⁴ Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1817 van de Commissie van 17 juli 2020 tot aanvulling van Verordening (EU) 2016/1011 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de minimuminhoud van de toelichting over de wijze waarop de ecologische, sociale en governancefactoren in de benchmarkmethodologie worden weerspiegeld (PB L 406 van 3.12.2020, blz. 12).

⁵⁵ Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/1818 van de Commissie van 17 juli 2020 tot aanvulling van Verordening (EU) 2016/1011 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft minimumnormen voor EU-klimaattransitiebenchmarks en op de Overeenkomst van Parijs afgestemde EU-benchmarks (PB L 406 van 3.12.2020, blz. 17).

⁵⁶ Uitvoeringsverordening van de Commissie tot vaststelling van technische uitvoeringsnormen met betrekking tot de openbaarmaking door instellingen van de informatie als bedoeld in deel acht, titels II en III, van Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad (C(2021)1595).

⁵⁷ Aanbeveling 2013/179/EU van de Commissie van 9 april 2013 over het gebruik van gemeenschappelijke methoden voor het meten en bekendmaken van de milieuprestatie van producten en organisaties gedurende hun levenscyclus (PB L 124 van 4.5.2013, blz. 1).

⁵⁸ Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Unie en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad (PB L 275 van 25.10.2003, blz. 32).

h) Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad⁵⁹.

Artikel 29 quater

Standaarden voor duurzaamheidsrapportage voor kmo's

De Commissie stelt overeenkomstig artikel 49 gedelegeerde handelingen vast om te voorzien in standaarden voor duurzaamheidsrapportage die in verhouding staan tot en relevant zijn voor de schaal en complexiteit van de activiteiten en de capaciteit en kenmerken van kleine en middelgrote ondernemingen. Deze standaarden voor duurzaamheidsrapportage specificeren welke informatie de in artikel 2, punt 1, a), bedoelde kleine en middelgrote ondernemingen overeenkomstig artikel 19 bis, lid 5, rapporteren.

Bij de rapportagestandaarden voor kleine en middelgrote ondernemingen wordt rekening gehouden met de criteria in artikel 29 ter, leden 2, 2 bis, 2 ter en 3. Ze specificeren, voor zover mogelijk, ook de structuur voor het rapporteren van die informatie.

De Commissie evalueert ten minste om de drie jaar na de datum van toepassing elke krachtens dit artikel vastgestelde gedelegeerde handeling, rekening houdend met het technische advies van de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG), en wijzigt indien nodig de gedelegeerde handeling om rekening te houden met relevante ontwikkelingen, waaronder ontwikkelingen met betrekking tot internationale standaarden.

De Commissie stelt die gedelegeerde handelingen uiterlijk op 31 oktober 2023 vast."

7 quater) De volgende hoofdstuktitel wordt ingevoegd:

⁵⁹ Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van Verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PB L 342 van 22.12.2009, blz. 1).

"Hoofdstuk 6 ter –Elektronisch formaat".

7 quinquies) Er wordt een nieuw artikel toegevoegd:

"Artikel 29 quinquies

Uniform elektronisch verslagleggingsformaat

1. Ondernemingen die onder artikel 19 bis vallen, stellen hun bestuursverslag op in het in artikel 3 van Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/815 van de Commissie⁶⁰ bedoelde elektronisch verslagleggingsformaat en markeren hun duurzaamheidsrapportage, met inbegrip van de in artikel 8 van Verordening (EU) 2020/852 bedoelde informatie, overeenkomstig het formaat dat wordt voorgeschreven in die gedelegeerde verordening.
2. Moederondernemingen die onder artikel 29 bis vallen, stellen hun geconsolideerde bestuursverslag op in het in artikel 3 van Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/815 bedoelde uniform elektronisch verslagleggingsformaat en markeren hun duurzaamheidsrapportage, met inbegrip van de in artikel 8 van Verordening (EU) 2020/852 bedoelde informatie, overeenkomstig het formaat dat wordt voorgeschreven in die gedelegeerde verordening."

8) Artikel 30 wordt als volgt gewijzigd:

- a) lid 1 wordt vervangen door:

⁶⁰ Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/815 van de Commissie van 17 december 2018 tot aanvulling van Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad met technische reguleringsnormen voor de specificatie van een uniform elektronisch verslagleggingsformaat (PB L 143 van 29.5.2019, blz. 1)."

"1. De lidstaten zien erop toe dat ondernemingen de jaarlijkse financiële overzichten en het bestuursverslag, na overeenkomstig de daarvoor geldende regels te zijn goedgekeurd, en, indien van toepassing, in het in artikel 29 quinquies van deze richtlijn voorgeschreven format, samen met de in artikel 34 van deze richtlijn bedoelde oordelen en verklaring van de wettelijke auditor of het auditkantoor, binnen een redelijke termijn van niet meer dan 12 maanden na balansdatum openbaar maken op de wijze die in de wetgeving van elke lidstaat overeenkomstig titel 1, hoofdstuk III van Richtlijn (EU) 2017/1132 van het Europees Parlement en de Raad is vastgesteld.

Indien een onafhankelijke verlener van assurancediensten het in artikel 34, lid 1, tweede alinea, punt a bis), bedoelde oordeel geeft, wordt dit oordeel samen met de in de eerste alinea bedoelde documenten openbaar gemaakt.

De lidstaten kunnen ondernemingen echter vrijstellen van de verplichting om het bestuursverslag openbaar te maken, indien op verzoek gemakkelijk een volledig of gedeeltelijk afschrift kan worden verkregen tegen een prijs die niet hoger is dan de daaraan verbonden administratieve kosten.

De in de derde alinea bedoelde vrijstelling is niet van toepassing op ondernemingen die onder de artikelen 19 bis en 29 bis vallen.";

9) In artikel 33 wordt lid 1 vervangen door:

"1. De lidstaten zorgen ervoor dat de leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen van een onderneming, handelend binnen de bevoegdheden die hun krachtens het nationale recht zijn toegewezen, er collectief voor verantwoordelijk zijn dat de volgende documenten worden opgesteld en openbaar gemaakt overeenkomstig de eisen van deze richtlijn en, in voorkomend geval, overeenkomstig de internationale standaarden voor jaarrekeningen die overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 zijn goedgekeurd, overeenkomstig Gedelegeerde Verordening 2019/815, overeenkomstig de in artikel 29 ter, of indien van toepassing artikel 29 quater van deze richtlijn bedoelde standaarden voor duurzaamheidsrapportage en overeenkomstig de eisen van artikel 29 quinquies van deze richtlijn:

- a) de jaarlijkse financiële overzichten, het bestuursverslag en de verklaring inzake corporate governance indien deze afzonderlijk wordt opgesteld;
- b) de geconsolideerde financiële overzichten, de geconsolideerde bestuursverslagen en de geconsolideerde verklaring inzake corporate governance indien deze afzonderlijk wordt opgesteld."

9 bis) De titel van hoofdstuk 8 wordt als volgt gewijzigd:

"Controle en assurance van duurzaamheidsrapportage".

10) Artikel 34 wordt als volgt gewijzigd:

a) in lid 1 wordt de tweede alinea als volgt gewijzigd:

i) punt ii) van punt a) wordt vervangen door:

"of het bestuursverslag is opgesteld volgens de toepasselijke wettelijke eisen, met uitzondering van de in artikel 19 bis vastgelegde eisen inzake duurzaamheidsrapportage;"

ii) het volgende punt a bis) wordt ingevoegd:

"a bis) indien van toepassing, op basis van een assuranceopdracht met een beperkte mate van zekerheid een oordeel geven over de overeenstemming van de duurzaamheidsrapportage met de eisen van deze richtlijn, waaronder de overeenstemming van de duurzaamheidsrapportage met de krachtens artikel 29 ter of artikel 29 quater vastgestelde standaarden voor duurzaamheidsrapportage, het door de onderneming uitgevoerde proces om de volgens die rapportagestandaarden gerapporteerde informatie vast te stellen, en de naleving van het vereiste de duurzaamheidsrapportage te markeren overeenkomstig artikel 29 quinquies, en over de naleving van de rapportagevereisten van artikel 8 van Verordening (EU) 2020/852.";

b) lid 3 wordt vervangen door:

"3. De lidstaten kunnen toestaan dat een andere wettelijke auditor of een ander auditkantoor dan de auditor die of het kantoor dat de wettelijke controle van de jaarlijkse financiële overzichten heeft verricht, het in lid 1, tweede alinea, punt a bis), bedoelde oordeel geeft.

3 bis. De lidstaten kunnen toestaan dat een onafhankelijke verlener van assurancediensten het in lid 1, tweede alinea, punt a bis), bedoelde oordeel geeft, mits deze onafhankelijke verlener van assurancediensten wat betreft de assurance van duurzaamheidsrapportage in de zin van artikel 2, punt 22), van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad⁶¹ onderworpen is aan vereisten die gelijkwaardig zijn aan de vereisten van die richtlijn, met name de vereisten inzake:

- i) opleidingen en examens die waarborgen dat onafhankelijke verlener van assurancediensten de nodige deskundigheid verwerven op het gebied van duurzaamheidsrapportage en de assurance van duurzaamheidsrapportage;
- ii) permanente scholing;
- iii) kwaliteitsborgingsstelsels;
- iv) beroepsethiek, onafhankelijkheid, objectiviteit, vertrouwelijkheid en beroepsgeheim;
- v) benoeming en ontslag;
- vi) onderzoeken en sancties;

⁶¹ Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad (PB L 157 van 9.6.2006, blz. 87).

- vii) de organisatie van de werkzaamheden van de onafhankelijke verlener van assurancediensten, met name wat betreft voldoende middelen en personeel en het bijhouden van cliëntdossiers en -bestanden; en
- viii) het melden van onregelmatigheden.

Indien een onafhankelijke verlener van assurancediensten het in lid 1, tweede alinea, punt a bis), bedoelde oordeel geeft, zorgen de lidstaten ervoor dat dit oordeel wordt opgesteld overeenkomstig de artikelen 26 bis, 27 bis en 28 bis van Richtlijn 2006/43/EG, en dat het auditcomité of een specifiek comité in voorkomend geval de onafhankelijkheid van de onafhankelijke verlener van assurancediensten beoordeelt en monitort overeenkomstig artikel 39, lid 6, punt e), van Richtlijn 2006/43/EG.

De lidstaten zorgen ervoor dat onafhankelijke verlener van assurancediensten die vóór 1 januari 2024 overeenkomstig Verordening (EG) nr. 765/2008 geaccrediteerd zijn voor de assurance van duurzaamheidsrapportage, niet hoeven te voldoen aan de in de eerste alinea, punt i), bedoelde opleidings- en examenvereisten.

De lidstaten zorgen ervoor dat onafhankelijke verlener van assurancediensten die op 1 januari 2024 de accreditatieprocedure nog aan het doorlopen zijn overeenkomstig de desbetreffende nationale vereisten, niet hoeven te voldoen aan de in de eerste alinea, punt i), bedoelde opleidings- en examenvereisten voor wat betreft de assurance van duurzaamheidsrapportage, mits zij de procedure vóór 1 januari 2026 afronden.

De lidstaten zorgen ervoor dat de in de derde en vierde alinea bedoelde onafhankelijke aanbieders van assurancediensten de nodige kennis op het gebied van duurzaamheidsrapportage en de assurance van duurzaamheidsrapportage verwerven door de in de eerste alinea, punt ii), bedoelde vereiste inzake permanente scholing.

Indien een lidstaat gebruikmaakt van de mogelijkheid een onafhankelijke verlener van assurancediensten toe te staan het in lid 1, tweede alinea, punt a bis), bedoelde oordeel te geven, zal de lidstaat tevens toestaan dat een andere wettelijke auditor dan de auditor die de wettelijke controle van de financiële overzichten uitvoert dat doet.

b bis) het volgende lid wordt ingevoegd:

"3 bis bis. Wanneer de Commissie, na een effectbeoordeling om vast te stellen of een redelijke mate van zekerheid mogelijk is voor auditors en voor ondernemingen, overeenkomstig artikel 26 bis, lid 2, tweede alinea, van Richtlijn 2006/43/EU standaarden vaststelt voor een redelijke mate van zekerheid, wordt het in artikel 34, lid 1, tweede alinea, punt a bis) bedoelde oordeel gebaseerd op een assuranceopdracht met een redelijke mate van zekerheid."

11) Artikel 49 wordt als volgt gewijzigd:

a) de leden 2 en 3 worden vervangen door:

"2. De in artikel 1, lid 2, artikel 3, lid 13, artikel 46, lid 2, artikel 29 ter en artikel 29 quater bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor onbepaalde tijd.

3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 1, lid 2, artikel 3, lid 13, artikel 46, lid 2, artikel 29 ter en artikel 29 quater bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.";

b) het volgende lid 3 bis wordt ingevoegd:

"3 bis. Bij de vaststelling van gedelegeerde handelingen uit hoofde van de artikelen 29 ter en 29 quater houdt de Commissie rekening met het technisch advies van de EFRAG, mits dat advies:

- a) volgens de geëigende procedures, onder publiek toezicht, op transparante wijze en met behulp van de expertise van belanghebbenden is opgesteld;
- b) vergezeld gaat van kosten-batenanalyses die een beoordeling van de effecten van het technische advies op duurzaamheidsaspecten omvatten, en
- c) vergezeld gaat van een toelichting op de wijze waarop rekening is gehouden met de in artikel 29 ter, lid 3, genoemde initiatieven en wetgeving.

De begeleidende documenten bij het technisch advies van de EFRAG worden samen met dit technisch advies ingediend.

Voordat de in artikelen 29 ter en 29 quater bedoelde gedelegeerde handelingen worden vastgesteld, raadpleegt de Commissie de in artikel 24 van Verordening (EU) 2020/852 bedoelde deskundigengroep van de lidstaten inzake duurzame financiering samen met het in artikel 6 van Verordening (EU) 1606/2002 bedoelde regelgevend comité voor financiële verslaglegging over de ontwerpen van deze handelingen.

De Commissie verzoekt de Europese Autoriteit voor effecten en markten, de Europese Bankautoriteit en de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen om advies over het door de EFRAG verstrekte technisch advies, met name wat betreft de samenhang ervan met Verordening (EU) 2019/2088 en de gedelegeerde handelingen daarvan. De Europese Autoriteit voor effecten en markten, de Europese Bankautoriteit en de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen brengen binnen twee maanden na de datum van ontvangst van het verzoek van de Commissie advies uit.

Voordat de in artikelen 29 ter en 29 quater bedoelde gedelegeerde handelingen worden vastgesteld, raadpleegt de Commissie tevens het Europees Milieuagentschap, het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, de Europese Centrale Bank, het Comité van Europese auditorstoezichhouders en het platform voor duurzame financiering dat krachtens artikel 20 van Verordening (EU) 2020/852 is opgericht, over het door de EFRAG verstrekte technisch advies. Wanneer een van die organen besluit een advies in te dienen, gebeurt dit binnen twee maanden na de datum waarop het door de Commissie is geraadpleegd.";

c) lid 5 wordt vervangen door:

"5. Een overeenkomstig artikel 1, lid 2, artikel 3, lid 13, artikel 46, lid 2, artikel 29 ter en artikel 29 quater, vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van deze termijn de Commissie hebben meegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.".

Artikel 2

Wijzigingen van Richtlijn 2004/109/EG

Richtlijn 2004/109/EG wordt als volgt gewijzigd:

1) Aan lid 1 van artikel 2 wordt het volgende punt r) toegevoegd:

"r) "duurzaamheidsrapportage": duurzaamheidsrapportage in de zin van artikel 2, punt 18), van Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad⁶²;

2) Artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

a) in lid 2 wordt punt c) vervangen door:

"c) verklaringen van de bij de uitgevende instelling terzake verantwoordelijke personen, met duidelijke vermelding van naam en functie, dat, voor zover hun bekend, de financiële overzichten die zijn opgesteld overeenkomstig de toepasselijke standaarden voor jaarrekeningen een juist en getrouw beeld geven van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies van de uitgevende instelling en de gezamenlijke in de consolidatie opgenomen ondernemingen, en dat het jaarverslag een getrouw overzicht geeft van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de uitgevende instelling en de gezamenlijke in de consolidatie opgenomen ondernemingen, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd worden en, in voorkomend geval, dat dit is opgesteld overeenkomstig de in de artikelen 29 ter en 29 quater van Richtlijn 2013/34/EU bedoelde standaarden voor duurzaamheidsrapportage.";

⁶² Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad (PB L 182 van 29.6.2013, blz. 19).

b) de leden 4 en 5 worden vervangen door:

"4. De financiële overzichten worden gecontroleerd overeenkomstig artikel 34, lid 1, eerste alinea, en artikel 34, lid 2, van Richtlijn 2013/34/EU.

De wettelijke auditor geeft het oordeel en de verklaring over het bestuursverslag als bedoeld in artikel 34, lid 1, tweede alinea, punten a) en b), en artikel 34, lid 2, van Richtlijn 2013/34/EU.

De in artikel 28 van Richtlijn 2006/43/EG bedoelde controleverklaring, die door de met de uitvoering van de in artikel 34, leden 1 en 2, van Richtlijn 2013/34/EU vastgestelde werkzaamheden belaste persoon of personen ondertekend is, wordt onverkort aan het publiek bekendgemaakt samen met het jaarlijkse financiële verslag.

In voorkomend geval wordt over de duurzaamheidsrapportage zekerheid verschaft overeenkomstig artikel 34, lid 1, tweede alinea, punt a bis), artikel 34, lid 2, artikel 34, lid 3, artikel 34, lid 3 bis, en artikel 34, lid 3 bis bis, van Richtlijn 2013/34/EU.

De in artikel 28 bis van Richtlijn 2006/43/EG bedoelde assuranceverklaring inzake duurzaamheidsrapportage wordt samen met het jaarlijkse financiële verslag onverkort aan het publiek bekendgemaakt.

5. Het bestuursverslag wordt opgesteld overeenkomstig de artikelen 19, 19 bis, 29 quinquies, lid 1, en 20 van Richtlijn 2013/34/EU, mits wordt voldaan aan de in die artikelen voorgeschreven drempels inzake omvang.

Wanneer de uitgevende instelling een geconsolideerde jaarrekening moet opstellen, wordt het geconsolideerde bestuursverslag opgesteld overeenkomstig de artikelen 29 quinquies, lid 2, 29 en 29 bis van Richtlijn 2013/34/EU, mits wordt voldaan aan de in die artikelen voorgeschreven drempels inzake omvang.";

- 3) In lid 4 van artikel 23 worden de derde en de vierde alinea vervangen door:

"De Commissie neemt volgens de in artikel 27, lid 2, bedoelde procedure de nodige besluiten inzake de gelijkwaardigheid van de standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig de in artikel 30, lid 3, vastgestelde voorwaarden, en inzake de gelijkwaardigheid van de standaarden voor duurzaamheidsrapportage als bedoeld in artikel 29 quinquies van Richtlijn 2013/34/EU, die worden gehanteerd door uitgevende instellingen van derde landen. Indien de Commissie van oordeel is dat de standaarden voor jaarrekeningen of de standaarden voor duurzaamheidsrapportage van een derde land niet gelijkwaardig zijn, kan zij de betrokken uitgevende instellingen toestemming geven deze standaarden gedurende een gepaste overgangsperiode te blijven hanteren.

In het kader van de derde alinea stelt de Commissie bij gedelegeerde handeling die overeenkomstig artikel 27, leden 2 bis, 2 ter en 2 quater, en onder de voorwaarden van de artikelen 27 bis en 27 ter wordt vastgesteld, ook maatregelen vast die gericht zijn op de vaststelling van algemene gelijkwaardigheidscriteria met betrekking tot standaarden voor jaarrekeningen en standaarden voor duurzaamheidsrapportage die relevant zijn voor uitgevende instellingen uit meer dan één land."

- 4) Het volgende artikel 28 quinquies wordt ingevoegd:

"Artikel 28 quinquies

ESMA-richtsnoeren

Na raadpleging van het Europees Milieuagentschap en het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten vaardigt de ESMA overeenkomstig artikel 16 van Verordening (EU) nr. 1095/2010 richtsnoeren uit betreffende het toezicht op duurzaamheidsrapportage door de nationale bevoegde autoriteiten."

Artikel 3
Wijzigingen van Richtlijn 2006/43/EG

Richtlijn 2006/43/EG wordt als volgt gewijzigd:

- 1) Artikel 1 wordt vervangen door:

"Artikel 1

Onderwerp

Deze richtlijn stelt regels vast voor de wettelijke controle van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen en de assurance van jaarlijkse en geconsolideerde duurzaamheidsrapportage.";

- 2) Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

- a) de punten 2 tot en met 6 worden vervangen door:

- "2. "wettelijke auditor": een natuurlijke persoon die door de bevoegde autoriteiten van een lidstaat in overeenstemming met deze richtlijn is toegelaten tot het uitvoeren van wettelijke controles van jaarrekeningen en, in voorkomend geval, assuranceopdrachten van duurzaamheidsrapportage;
3. "auditkantoor": een rechtspersoon of een andere entiteit, ongeacht de rechtsvorm, die door de bevoegde autoriteiten van een lidstaat in overeenstemming met deze richtlijn is toegelaten tot het uitvoeren van wettelijke controles van jaarrekeningen en, in voorkomend geval, assuranceopdrachten van duurzaamheidsrapportage;"

4. "auditororganisatie van een derde land": een organisatie, ongeacht haar rechtsvorm, die controles uitvoert van de jaarlijkse of geconsolideerde financiële overzichten, of, in voorkomend geval, de assurance van duurzaamheidsrapportage van een onderneming met zetel in een derde land, en die in geen enkele lidstaat is ingeschreven als auditkantoor op grond van de in artikel 3 bedoelde goedkeuring;
5. "auditor van een derde land": een natuurlijke persoon die controles uitvoert van de jaarlijkse of geconsolideerde financiële overzichten, of, in voorkomend geval, de assurance van duurzaamheidsrapportage van een onderneming met zetel in een derde land, en die in geen enkele lidstaat is ingeschreven als wettelijke auditor op grond van de in de artikelen 3 en 44 bedoelde goedkeuring;
6. "groepsauditor": de wettelijke auditor of het auditkantoor dat de wettelijke controle uitvoert van de geconsolideerde financiële overzichten, of, in voorkomend geval, de assuranceopdrachten van geconsolideerde duurzaamheidsrapportage;"

a bis) het volgende punt 16 bis wordt toegevoegd:

"16 bis. "voornaamste duurzaamheidsvennoot/-vennoten":

- a) de wettelijke auditor die voor een bepaalde assuranceopdracht van duurzaamheidsrapportage door een auditkantoor is aangewezen als hoofdverantwoordelijke om de assuranceopdracht van duurzaamheidsrapportage namens het auditkantoor uit te voeren; of
- b) in het geval van de assurance van geconsolideerde duurzaamheidsrapportage, ten minste de wettelijke auditor die door een auditkantoor is aangewezen als hoofdverantwoordelijke om de assuranceopdracht van duurzaamheidsrapportage uit te voeren op het niveau van de groep en de wettelijke auditor die is aangewezen als hoofdverantwoordelijke op het niveau van belangrijke dochterondernemingen; of

- c) de wettelijke auditor die het in artikel 28 bis van deze richtlijn bedoelde assuranceverklaring ondertekent;"
- b) de volgende punten 21, 22 en 23 worden toegevoegd:
 - "21. "duurzaamheidsrapportage": duurzaamheidsrapportage in de zin van artikel 2, punt 18), van Richtlijn 2013/34/EU;
 - 22. "assurance(opdracht) van duurzaamheidsrapportage": het oordeel van de wettelijke auditor of het auditkantoor overeenkomstig artikel 34, lid 1, tweede alinea, punt a bis), en artikel 34, lid 2, van Richtlijn 2013/34/EU.";
 - 23. "onafhankelijke verlener van assurancediensten": een conformiteitsbeoordelingsinstantie die overeenkomstig Verordening (EG) nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad[1]*5 geaccrediteerd is voor de in artikel 34, lid 1, tweede alinea, punt a bis), van Richtlijn 2013/34/EU bedoelde specifieke conformiteitsbeoordelingsactiviteit."

3) Artikel 6 wordt vervangen door:

"Artikel 6

Scholing

1. Onverminderd artikel 11 kunnen natuurlijke personen slechts worden toegelaten tot het uitvoeren van wettelijke controles wanneer zij, na het niveau te hebben bereikt om tot een universiteit te worden toegelaten of een gelijkwaardig niveau, een theoretische opleiding en een praktijkopleiding hebben gevolgd en geslaagd zijn voor een door de betrokken lidstaat georganiseerd of erkend vakbekwaamheidsexamen van hetzelfde niveau als het eindexamen voor een universitaire opleiding, of gelijkwaardig niveau.
2. Daarnaast kunnen natuurlijke personen worden toegelaten tot het uitvoeren van assuranceopdrachten van duurzaamheidsrapportage wanneer wordt voldaan aan de aanvullende specifieke vereisten van de artikelen 7, lid 2, 8, lid 3, 10, lid 1, tweede alinea, en 14, lid 2, vierde alinea, van deze richtlijn.
3. De in artikel 32 bedoelde bevoegde autoriteiten werken samen om de in dit artikel gestelde vereisten te laten convergeren. Bij hun samenwerking houden die bevoegde autoriteiten rekening met de ontwikkelingen in de auditpraktijk en binnen het auditberoep, en met name met de convergentie die al door het beroep is bereikt. Zij werken samen met het Comité van Europese auditorstoezichthouders (Ceaob) en de in artikel 20 van Verordening (EU) nr. 537/2014 bedoelde bevoegde autoriteiten voor zover deze convergentie betrekking heeft op de wettelijke controle en de assurance van duurzaamheidsrapportage van organisaties van openbaar belang.";

3 bis) In artikel 7 wordt het volgende lid 2 toegevoegd:

"2. De wettelijke auditor kan ook worden toegelaten tot het uitvoeren van assuranceopdrachten van duurzaamheidsrapportage indien het in artikel 6 bedoelde vakbekwaamheidsexamen de garantie biedt dat de noodzakelijke theoretische kennis van de vakgebieden die voor de wettelijke controle van jaarrekeningen en de assurance van duurzaamheidsrapportage van belang zijn, aanwezig is en bij de uitvoering van die controle in de praktijk kan worden toegepast. Dit examen wordt ten minste ten dele schriftelijk afgelegd."

4) In artikel 8 wordt het volgende lid 3 toegevoegd:

"3. De wettelijke auditor kan ook worden toegelaten tot het uitvoeren van assuranceopdrachten van duurzaamheidsrapportage, indien de toetsing ook betrekking heeft op ten minste de volgende vakgebieden:

- a) wettelijke voorschriften en rapportagestandaarden voor de opstelling van jaarlijkse en geconsolideerde duurzaamheidsrapportage;
- b) duurzaamheidsanalyse;
- c) zorgvuldigheidsprocedures met betrekking tot duurzaamheidsaspecten;
- d) wettelijke voorschriften en assurancestandaarden voor duurzaamheidsrapportage als bedoeld in artikel 26, punt a)";

5) Aan artikel 10, lid 1, wordt de volgende alinea toegevoegd:

De wettelijke auditor of de stagiair kan ook worden toegelaten tot het uitvoeren van assuranceopdrachten van duurzaamheidsrapportage, indien ten minste acht maanden van die praktijkopleiding de assurance van jaarlijkse en geconsolideerde duurzaamheidsrapportage of andere diensten op het gebied van duurzaamheid betreft."

6 bis) Artikel 12 wordt vervangen door:

"Artikel 12

Combinatie van praktijkopleiding en theoretische opleiding

1. De lidstaten mogen bepalen dat de tijdvakken waarin een theoretische opleiding op de in artikel 8, leden 1 en 2, bedoelde vakgebieden werd gevolgd, bij het in artikel 11 genoemde aantal jaren beroepswerkzaamheden worden opgeteld, mits die opleiding met goed gevolg is afgerond met een door de staat erkend examen. Deze opleiding moet ten minste één jaar duren en mag voor maximaal vier jaar in mindering worden gebracht op het aantal jaren beroepswerkzaamheden.
2. De duur van de beroepswerkzaamheden en de praktijkopleiding samen mag niet korter zijn dan de duur van de bij artikel 10, lid 1, eerste alinea, voorgeschreven theoretische opleiding en praktijkopleiding samen.

7) Aan artikel 14, lid 2, wordt de volgende alinea toegevoegd:

"De wettelijke auditor kan ook worden toegelaten tot het uitvoeren van assuranceopdrachten van duurzaamheidsrapportage, indien met de in de eerste alinea bedoelde proeve van bekwaamheid wordt beoordeeld of de wettelijke auditor voldoende kennis heeft van de wet- en regelgeving van die lidstaat van ontvangst, voor zover deze relevant is voor de assurance van duurzaamheidsrapportage.";

- 8) Het volgende artikel 14 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 14 bis

Wettelijke auditors die vóór 1 januari zijn toegelaten of erkend en personen die de toelatingsprocedure voor wettelijke auditors op 1 januari 2024 doorlopen

De lidstaten zien erop toe dat wettelijke auditors die vóór 1 januari 2024 zijn toegelaten of erkend voor het uitvoeren van wettelijke controles van jaarrekeningen, niet vallen onder de vereisten van de artikelen 7, lid 2, 8, lid 3, 10, lid 1, tweede alinea, en 14, lid 2, vierde alinea van deze richtlijn.

De lidstaten zien erop toe dat personen die de in de artikelen 6 tot en met 14 bedoelde toelatingsprocedure op 1 januari 2024 doorlopen, niet vallen onder de vereisten van de artikelen 7, lid 2, 8, lid 3, 10, lid 1, tweede alinea, en 14, lid 2, vierde alinea, van deze richtlijn, mits zij de procedure uiterlijk op 1 januari 2026 voltooiën.

De lidstaten zien erop toe dat wettelijke auditors die vóór 1 januari 2024 zijn toegelaten of erkend en die assuranceopdrachten van duurzaamheidsrapportage willen uitvoeren, de nodige kennis inzake duurzaamheidsrapportage en de assurance van duurzaamheidsrapportage verkrijgen, met inbegrip van de in artikel 8, lid 3, bedoelde vakgebieden, via het vereiste van permanente scholing van artikel 13.";

- 8 bis) Artikel 16 wordt als volgt gewijzigd:

- a) aan de eerste alinea wordt het volgende punt b ter) toegevoegd:

"b ter) of de wettelijke auditor ook is toegelaten tot het uitvoeren van de assurance van duurzaamheidsrapportage."

b) in de eerste alinea wordt punt c) vervangen door:

"c) elke andere inschrijving als wettelijke auditor bij de bevoegde autoriteiten van andere lidstaten en als auditor in derde landen, met inbegrip van de naam/namen van de met de registratie belaste autoriteit/autoriteiten en in voorkomend geval het/de registratienummer/registratienummers, en een vermelding of de inschrijving betrekking heeft op de financiële controle, de assurance van duurzaamheidsrapportage, of beide.

c) aan lid 2 wordt de volgende alinea toegevoegd:

In het register wordt vermeld of die auditors van een derde land zijn geregistreerd voor het uitvoeren van de financiële controle, de assurance van duurzaamheidsrapportage, of beide.

8 ter) Artikel 17 wordt als volgt gewijzigd:

a) in lid 1 worden de punten e) en i) vervangen door:

"e) naam en registratienummer van alle wettelijke auditors die in dienst zijn van of als vennoot of anderszins betrokken zijn bij het auditkantoor, en een vermelding of zij ook toegelaten zijn tot het uitvoeren van de assurance van duurzaamheidsrapportage;

i) elke andere inschrijving als auditkantoor bij de bevoegde autoriteiten van andere lidstaten en als auditororganisatie in derde landen, met inbegrip van de naam/namen van de met de registratie belaste autoriteit/autoriteiten en in voorkomend geval het/de registratienummer/registratienummers, en een vermelding of de inschrijving betrekking heeft op de financiële controle, de assurance van duurzaamheidsrapportage, of beide.";

- b) aan lid 2 wordt de volgende alinea toegevoegd:

"In het register wordt vermeld of die auditkantoren van een derde land zijn geregistreerd voor het uitvoeren van de financiële controle, de assurance van duurzaamheidsrapportage, of beide.";

- 9) Artikel 24 ter wordt als volgt gewijzigd:

- a) lid 1 wordt vervangen door:

- "1. De lidstaten zien erop toe dat, wanneer de wettelijke controle wordt uitgevoerd door een auditkantoor, dit auditkantoor ten minste één daarbij betrokken voornaamste vennoot aanwijst. Het auditkantoor verstrekt de voornaamste auditvennoot/-vennoten voldoende middelen en personeelsleden die over de benodigde deskundigheid en bekwaamheid beschikken om hun taken juist uit te voeren.

De lidstaten zien erop toe dat, wanneer de assurance van duurzaamheidsrapportage wordt uitgevoerd door een auditkantoor, dit auditkantoor ten minste één voornaamste duurzaamheidsvennoot aanwijst, die (een van) de voornaamste auditvennoot/-vennoten kan zijn. Het auditkantoor verstrekt de voornaamste duurzaamheidsvennoot/-vennoten voldoende middelen en personeelsleden die over de benodigde deskundigheid en bekwaamheid beschikken om hun taken juist uit te voeren.

Borging van controlekwaliteit, onafhankelijkheid en bekwaamheid is voor het auditkantoor het belangrijkste criterium bij het selecteren van de voornaamste auditvennoot/-vennoten en, in voorkomend geval, de aan te wijzen voornaamste duurzaamheidsvennoot/-vennoten. De voornaamste auditvennoot/-vennoten wordt/worden actief betrokken bij de uitvoering van de wettelijke controle. De voornaamste duurzaamheidsvennoot wordt actief betrokken bij de uitvoering van de assurance van duurzaamheidsrapportage.";

- b) het volgende lid 2 bis wordt ingevoegd:

"2 bis. "Bij de uitvoering van de assurance van duurzaamheidsrapportage besteedt de wettelijke auditor voldoende tijd aan de opdracht en wijst hij/zij voldoende personeel aan om zijn of haar taken juist uit te voeren.";

- c) in lid 4 worden de punten b) en c) vervangen door:

"b) in het geval van een auditkantoor, de naam/namen van de voornaamste auditvennoot/-vennoten en, in voorkomend geval, de naam/namen van de voornaamste duurzaamheidsvennoot/-vennoten;"

"c) de in rekening gebrachte honoraria voor de wettelijke controle en voor de assurance van duurzaamheidsrapportage en de in rekening gebrachte honoraria voor andere diensten in een boekjaar.";

- e) het volgende lid 5 bis wordt toegevoegd:

"5 bis. Een wettelijke auditor of een auditkantoor legt voor elke assuranceopdracht van duurzaamheidsrapportage een assuredossier aan.

De wettelijke auditor of het auditkantoor legt in elk geval de gegevens vast welke uit hoofde van artikel 22 ter zijn geregistreerd met betrekking tot de assurance van duurzaamheidsrapportage.

De wettelijke auditor of het auditkantoor bewaart alle gegevens en documenten die van belang zijn ter ondersteuning van de in artikel 28 bis van deze richtlijn bedoelde verklaring, alsmede voor het toezicht op de naleving van deze richtlijn en van de overige toepasselijke wettelijke voorschriften met betrekking tot de assurance van duurzaamheidsrapportage.

Het assuredossier wordt uiterlijk 60 dagen na de datum van ondertekening van de assuranceverklaring als bedoeld in artikel 28 bis van deze richtlijn gesloten;

Wanneer de wettelijke controle van jaarrekeningen en de assurance van duurzaamheidsrapportage door dezelfde wettelijke auditor worden uitgevoerd, kan het assuredossier worden opgenomen in het auditdossier.";

- f) lid 6 wordt vervangen door:

"De wettelijke auditor of het auditkantoor registreert alle schriftelijke klachten over de uitvoering van de verrichte wettelijke controles en de assuranceopdrachten van duurzaamheidsrapportage."

- 10) Artikel 25 wordt vervangen door:

"Artikel 25

Audit- en assurancehonoraria

De lidstaten zien erop toe dat er adequate regels bestaan die bepalen dat de honoraria voor wettelijke controles van jaarrekeningen en de assurance van duurzaamheidsrapportage:

- a) niet worden beïnvloed of bepaald door het feit dat aanvullende diensten worden verleend aan de entiteit die aan wettelijke controle of assurance van duurzaamheidsrapportage onderworpen is;
- b) niet aan voorwaarden gebonden zijn.";

- 11) Het volgende artikel 25 ter wordt ingevoegd:

"Artikel 25 ter

Beroepsethiek, onafhankelijkheid, objectiviteit, vertrouwelijkheid en beroepsgeheim met betrekking tot de assurance van duurzaamheidsrapportage

De vereisten van de artikelen 21 tot en met 24 bis met betrekking tot de wettelijke controle van financiële overzichten zijn van overeenkomstige toepassing op de assurance van duurzaamheidsrapportage.";

11 bis) Het volgende artikel 25 quater wordt ingevoegd:

"Artikel 25 quater

Verboden niet-controlediensten wanneer de wettelijke auditor de assurance van duurzaamheidsrapportage van een organisatie van openbaar belang uitvoert

1. Een wettelijke auditor die of een auditkantoor dat de assurance van duurzaamheidsrapportage van organisaties van openbaar belang uitvoert en ieder lid van een netwerk waartoe de wettelijke auditor of het auditkantoor behoort, mag direct noch indirect de in artikel 5, lid 1, tweede alinea, punten b, c), e), f), g), h), i), j) en k), van Verordening (EU) nr. 537/2014 bedoelde diensten verstrekken aan de gecontroleerde entiteit, haar moederonderneming en de ondernemingen waarover zij de controle heeft binnen de Unie tijdens:
 - a) de periode tussen het begin van de periode waarvoor assurance van duurzaamheidsrapportage wordt uitgevoerd en het uitbrengen van de assuranceverklaring; en
 - b) het boekjaar onmiddellijk voorafgaand aan de in punt a) bedoelde periode, met betrekking tot de in artikel 5, lid 1, tweede alinea, punt e), van Verordening (EU) nr. 537/2014 bedoelde diensten.
2. Een wettelijke auditor die of een auditkantoor dat voor organisaties van openbaar belang assuranceopdrachten van duurzaamheidsrapportage uitvoert en, indien de wettelijke auditor of het auditkantoor tot een netwerk behoort, een lid van dat netwerk, mag de entiteit die aan assurance van duurzaamheidsrapportage onderworpen is, haar moederonderneming of de ondernemingen waarover zij de controle heeft andere niet-controlediensten leveren dan de verboden niet-controlediensten als bedoeld in lid 1, of, in voorkomend geval, als bedoeld in artikel 5, lid 1 of lid 2, van Verordening (EU) nr. 537/2014, mits het auditcomité daarmee instemt nadat het de bedreigingen van de onafhankelijkheid en de overeenkomstig artikel 22 ter van deze Richtlijn toegepaste waarborgen goed heeft beoordeeld.

3. Indien een lid van een netwerk waartoe de wettelijke auditor die of het auditkantoor dat een wettelijke controle van financiële overzichten van een organisatie van openbaar belang uitvoert, behoort, de in lid 1 van dit artikel bedoelde niet-controlediensten levert aan een onderneming met rechtspersoonlijkheid in een derde land die wordt beheerst door de organisatie van openbaar belang die aan assurance van duurzaamheidsrapportage onderworpen is, beoordeelt de betrokken wettelijke auditor of het betrokken auditkantoor of zijn/haar onafhankelijkheid in het gedrang wordt gebracht door de levering van zulke diensten door het lid van het netwerk.

Als zijn/haar onafhankelijkheid in het gedrang komt, past de wettelijke auditor of het auditkantoor in voorkomend geval veiligheidsmaatregelen toe om de bedreigingen als gevolg van het leveren van zulke diensten in een derde land in te perken. De wettelijke auditor of het auditkantoor mag de assurance van duurzaamheidsrapportage van de organisatie van openbaar belang uitsluitend blijven uitvoeren als hij/zij/het conform artikel 22 ter van deze richtlijn kan rechtvaardigen dat het verlenen van deze diensten zijn/haar professionele oordeelsvorming en de assuranceverklaring niet beïnvloedt.

- 11 ter) Artikel 25 quinquies wordt ingevoegd:

"Artikel 25 quinquies

Onregelmatigheden

Artikel 7 van Verordening (EU) nr. 537/2014 is van overeenkomstige toepassing op een wettelijke auditor die of een auditkantoor dat assuranceopdrachten van duurzaamheidsrapportage van een organisatie van openbaar belang uitvoert."

12) Het volgende artikel 26 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 26 bis

Assurancestandaarden voor duurzaamheidsrapportage

1. De lidstaten schrijven voor dat wettelijke auditors en auditkantoren de assurance van duurzaamheidsrapportage uitvoeren met inachtneming van de assurancestandaarden die door de Commissie zijn goedgekeurd overeenkomstig lid 3.
2. De lidstaten kunnen nationale assurancestandaarden, -procedures of -vereisten toepassen zolang de Commissie geen assurancestandaard betreffende hetzelfde aspect heeft goedgekeurd.

De lidstaten doen de Commissie, ten minste drie maanden voor hun inwerkingtreding, mededeling van de assuranceprocedures of -vereisten.

3. De Commissie is bevoegd overeenkomstig artikel 48 bis gedelegeerde handelingen vast te stellen, houdende de in lid 1 bedoelde assurancestandaarden, met het oog op de omschrijving van de procedures die de auditor moet uitvoeren om zijn conclusies te trekken inzake de assurance van duurzaamheidsrapportage, met inbegrip van opdrachtplanning, risicobeoordeling en risicorespons, en van het soort conclusies die in de controleverklaring moeten worden opgenomen.

De Commissie keurt uiterlijk zes jaar na de inwerkingtreding van de richtlijn duurzaamheidsrapportage door bedrijven assurancestandaarden voor een redelijke mate van zekerheid goed⁶³.

De Commissie kan de assurancestandaarden enkel goedkeuren indien zij:

- a) volgens geëigende procedures, onder publiek toezicht en op transparante wijze zijn opgesteld;
- b) ertoe bijdragen dat de jaarlijkse of geconsolideerde duurzaamheidsrapportage zeer geloofwaardig en van hoge kwaliteit zijn;
- c) het algemeen belang van de Unie dienen.
- d) geen wijziging inhouden van de vereisten van deze richtlijn of een aanvulling vormen op die vereisten afgezien van die in de artikelen 25 ter, 27 bis en 28 bis.

4. "; *[Verplaatst naar artikel 34 AD]*

13) Het volgende artikel 27 bis wordt ingevoegd:

⁶³ Publicatiebureau, gelieve te vervangen door een specifieke datum.

Assurance van geconsolideerde duurzaamheidsrapportage

1. De lidstaten zien bij een assuranceopdracht van geconsolideerde duurzaamheidsrapportage van een groep van ondernemingen toe op het volgende:
 - a) de groepsauditor draagt, wat betreft de geconsolideerde duurzaamheidsrapportage, de volledige verantwoordelijkheid voor de assuranceverklaring als bedoeld in artikel 28 bis van deze richtlijn;
 - b) de groepsauditor evalueert de assurancewerkzaamheden die voor het doel van de assuranceopdracht van geconsolideerde duurzaamheidsrapportage zijn uitgevoerd door een onafhankelijke verlener/verleners van assurancediensten of een auditor/auditors van een derde land of een wettelijke auditor/auditors of een auditororganisatie/auditororganisaties of auditkantoor/auditkantoren van een derde land, en houdt documenten bij over de aard, tijdstippen en omvang van de betrokkenheid bij de door die auditors uitgevoerde werkzaamheden, in voorkomend geval inclusief de beoordeling door de groepsauditor van relevante onderdelen van de assurancedocumenten van de betreffende auditors;
 - c) de groepsauditor evalueert de assurancewerkzaamheden die voor het doel van de assuranceopdracht van geconsolideerde duurzaamheidsrapportage zijn uitgevoerd door een onafhankelijke verlener/verleners van assurancediensten, een auditor/auditors van een derde land of een wettelijke auditor/auditors en een auditororganisatie/auditororganisaties of auditkantoor/auditkantoren van een derde land, en houdt hierover documenten bij.

De door de groepsauditor bijgehouden documenten moeten van die aard zijn dat de betrokken bevoegde autoriteit in staat is het werk van de groepsauditor te beoordelen.

De groepsauditor verzoekt voor de toepassing van de eerste alinea van dit lid, punt c), de onafhankelijke verlener/verleners van assurediensten, de auditor/auditors van een derde land, de wettelijke auditor/auditors, de auditororganisatie/auditororganisaties of het auditkantoor/de auditkantoren van een derde land om instemming met de overdracht van relevante documentatie tijdens de uitvoering van de assuranceopdracht van geconsolideerde duurzaamheidsrapportage, als voorwaarde voor de groepsauditor om zich te kunnen baseren op het werk van die onafhankelijke verlener/verleners van assurediensten, auditor/auditors van een derde land, wettelijke auditor/auditors, auditororganisatie/auditororganisaties of dat auditkantoor/die auditkantoren van een derde land.

2. Wanneer de groepsauditor niet kan voldoen aan de onder c) van de eerste alinea van lid 1 gestelde eisen, neemt hij/zij passende maatregelen en stelt hij/zij de betrokken bevoegde autoriteit daarvan in kennis.

Deze maatregelen kunnen, in voorkomend geval, onder meer inhouden dat aanvullende assurancewerkzaamheden bij de betrokken dochteronderneming worden uitgevoerd, hetzij direct, hetzij door uitbesteding.

3. Wanneer de groepsauditor het onderwerp is van een kwaliteitsbeoordeling of een onderzoek naar de assuranceopdracht van geconsolideerde duurzaamheidsrapportage van een groep van ondernemingen, stelt de hij/zij op verzoek de relevante documentatie die hij/zij bijhoudt over de assurancewerkzaamheden die voor de doeleinden van de assuranceopdracht van duurzaamheidsrapportage zijn verricht door de respectieve onafhankelijke verlener/verleners van assurediensten, auditor/auditors van een derde land, wettelijke auditor/auditors, auditororganisatie/auditororganisaties of het auditkantoor/de auditkantoren van een derde land, ter beschikking van de bevoegde autoriteit, met inbegrip van eventuele werkdocumenten die relevant zijn voor de assuranceopdracht van geconsolideerde duurzaamheidsrapportage.

De bevoegde autoriteit kan de betrokken bevoegde autoriteiten om aanvullende documentatie verzoeken over de assurancewerkzaamheden die voor het doel van de assurance opdracht van geconsolideerde duurzaamheidsrapportage zijn verricht door een wettelijke auditor/auditors of auditkantoor/auditkantoren, overeenkomstig artikel 36.

Wanneer de assurance van duurzaamheidsrapportage van een moederonderneming of een dochteronderneming van een groep van ondernemingen wordt uitgevoerd door een auditor/auditors of auditororganisatie/auditororganisaties van een derde land, kan de bevoegde autoriteit de betrokken bevoegde autoriteiten van derde landen verzoeken om aanvullende documentatie over de assurancewerkzaamheden die zijn verricht door een auditor/auditors of auditororganisatie/auditororganisaties van een derde land, door middel van de werkregeling.

In afwijking van de derde alinea, is de groepsauditor, wanneer de assurance van duurzaamheidsrapportage van een moederonderneming of een dochteronderneming van een groep van ondernemingen is uitgevoerd door een onafhankelijke verlener van assurancediensten, een auditor/auditors of een auditororganisatie/auditororganisaties van een derde land die geen werkregelingen hebben, op verzoek ook verantwoordelijk voor een correcte levering van de aanvullende documentatie van de door die onafhankelijke verlener/verleners van assurancediensten, auditor/auditors of auditororganisatie/auditororganisaties van een derde land verrichte assurancewerkzaamheden, met inbegrip van de werkdocumenten die relevant zijn voor de assuranceopdracht van geconsolideerde duurzaamheidsrapportage. Om deze levering te verzekeren, behoudt de groepsauditor een kopie van deze documentatie of komt hij/zij met de onafhankelijke verlener/verleners van assurancediensten, auditor/auditors of auditororganisatie/auditororganisaties van een derde land overeen dat hij/zij op verzoek onbeperkte toegang heeft tot dergelijke documentatie, of neemt hij/zij andere passende maatregelen. Wanneer assurancewerkdocumenten om juridische of andere redenen niet door een derde land kunnen worden doorgegeven aan de groepsauditor, omvat de door de groepsauditor bewaarde documentatie bewijs dat hij/zij de juiste procedures heeft gevolgd om toegang te krijgen tot de controledocumenten, en bewijs van eventuele niet-juridische beletsels die voortvloeien uit de wetgeving van het betrokken derde land.";

14) In artikel 28, lid 2, wordt punt e) vervangen door:

"e) bevat een oordeel en een verklaring, die beide zijn gebaseerd op de in de loop van de controle verrichte werkzaamheden, als bedoeld in artikel 34, lid 1, tweede alinea, punten a) en b) van Richtlijn 2013/34/EU"

14 bis) Het volgende artikel 28 bis wordt toegevoegd:

"Artikel 28 bis

Assuranceverklaring inzake duurzaamheidsrapportage

1. De wettelijke auditor of het auditkantoor presenteert de resultaten van de assurance van duurzaamheidsrapportage in een assuranceverklaring inzake duurzaamheidsrapportage. De verklaring wordt opgesteld overeenkomstig de standaarden die zijn goedgekeurd door de Commissie, of door de lidstaten totdat de Commissie de in artikel 26 bis bedoelde assurancestandaarden goedkeurt.
2. De assuranceverklaring inzake duurzaamheidsrapportage wordt schriftelijk opgesteld en:
 - a) vermeldt op welke entiteit de assuranceopdracht van jaarlijkse of geconsolideerde duurzaamheidsrapportage betrekking heeft;
 - b) specificeert de jaarlijkse of geconsolideerde duurzaamheidsrapportage en de datum en periode waarop deze betrekking heeft; en identificeert het stelsel inzake duurzaamheidsrapportage dat bij het opstellen is toegepast;
 - c) bevat een beschrijving van de reikwijdte van de assurance van duurzaamheidsrapportage, waarin ten minste wordt aangegeven welke assurancestandaarden bij de assurance van duurzaamheidsrapportage in acht zijn genomen;

- d) bevat het oordeel op basis van de in de loop van de assurance van duurzaamheidsrapportage verrichte werkzaamheden als bedoeld in artikel 34 bis, lid 1, tweede alinea, punt a bis), van Richtlijn 2013/34/EU.
3. Indien de assurance van duurzaamheidsrapportage door meer dan één wettelijke auditor of auditkantoor is uitgevoerd, dienen zij overeenstemming te bereiken over de resultaten van de assuranceopdracht van duurzaamheidsrapportage en een gezamenlijke verklaring uit te brengen en een gezamenlijk oordeel af te geven. In geval van verschil van mening geeft elke wettelijke auditor of elk auditkantoor zijn/haar oordeel af in een aparte alinea van de assuranceverklaring inzake duurzaamheidsrapportage, met vermelding van de redenen voor het verschil van mening.
4. De assuranceverklaring inzake duurzaamheidsrapportage wordt door de wettelijke auditor ondertekend en gedagtekend. Indien de assurance van duurzaamheidsrapportage wordt uitgevoerd door een auditkantoor, wordt de assuranceverklaring inzake duurzaamheidsrapportage ondertekend door ten minste de wettelijke auditor/auditors die namens het auditkantoor de assurance van duurzaamheidsrapportage heeft/hebben uitgevoerd. Indien meer dan één wettelijke auditor of auditkantoor tegelijkertijd de assurance van duurzaamheidsrapportage hebben uitgevoerd, wordt de assuranceverklaring inzake duurzaamheidsrapportage ondertekend door alle wettelijke auditors of ten minste de wettelijke auditors die de assurance van duurzaamheidsrapportage namens elk auditkantoor hebben uitgevoerd. In uitzonderlijke omstandigheden kunnen de lidstaten bepalen dat deze handtekening/handtekeningen niet openbaar hoeft/hoeven te worden gemaakt indien dit tot een imminente en aanzienlijke bedreiging voor iemands persoonlijke veiligheid zou kunnen leiden.

De naam/namen van de betrokken persoon/personen is/zijn in ieder geval bekend bij de betrokken bevoegde autoriteiten.

5. Wanneer de wettelijke controle van jaarrekeningen en de assurance van duurzaamheidsrapportage door dezelfde wettelijke auditor worden uitgevoerd, kunnen de lidstaten eisen dat de assuranceverklaring wordt opgenomen als afzonderlijk onderdeel van de auditverklaring.
6. De verklaring van de wettelijke auditor of het auditkantoor over de duurzaamheidsrapportage voldoet aan de in de leden 1 tot en met 5 vastgelegde voorschriften."

15) Artikel 29 wordt als volgt gewijzigd:

a) in lid 1 wordt punt d) vervangen door:

"d) de personen die kwaliteitsbeoordelingen verrichten, beschikken over de nodige beroepskwalificaties en relevante beroepservaring op het gebied van wettelijke controle van jaarrekeningen en financiële verslaglegging en, in voorkomend geval, op het gebied van de assurance van duurzaamheidsrapportage en duurzaamheidsrapportage of andere diensten op het gebied van duurzaamheid, en hebben tevens een specifieke opleiding voor de uitvoering van kwaliteitsbeoordelingen genoten;"

a bis) in lid 1 wordt punt f) vervangen door:

"f) de kwaliteitsbeoordeling, op basis van een adequate toetsing van een selectie van auditdossiers en, in voorkomend geval, assuredossiers, omvat onder meer een evaluatie van de naleving van de toepasselijke controlestandaarden en, in voorkomend geval, assurancestandaarden en onafhankelijkheidseisen, van de kwantiteit en kwaliteit van ingezette middelen, van de in rekening gebrachte honoraria voor controles van jaarrekeningen en voor de assurance van duurzaamheidsrapportage, en van het interne kwaliteitscontrolesysteem van het auditkantoor;"

b) in lid 1 wordt punt h) vervangen door:

"h) kwaliteitsbeoordelingen vinden plaats aan de hand van een risicoanalyse en in geval van wettelijke auditors en auditkantoren die wettelijke controles verrichten zoals gedefinieerd in artikel 2, lid 1, punt a), en, in voorkomend geval, assuranceopdrachten voor duurzaamheidsrapportage uitvoeren, ten minste om de zes jaar;"

c) in lid 2 wordt punt a) vervangen door:

"a) beoordelaars beschikken over de nodige beroepskwalificaties en relevante beroepservaring op het gebied van wettelijke controle van financiële overzichten en financiële verslaglegging en, in voorkomend geval, op het gebied van duurzaamheidsrapportage en de assurance van duurzaamheidsrapportage, en hebben tevens een specifieke opleiding voor de uitvoering van kwaliteitsbeoordelingen genoten;"

d) het volgende lid 2 bis wordt ingevoegd:

2 bis) De lidstaten kunnen de personen die kwaliteitsbeoordelingen met betrekking tot de assurance van duurzaamheidsrapportage verrichten tot 31 december 2025 vrijstellen van het vereiste van relevante ervaring op het gebied van de assurance van duurzaamheidsrapportage en duurzaamheidsrapportage of andere diensten op het gebied van duurzaamheid.

15 bis) In artikel 30 worden de leden 1 en 2 vervangen door:

"1. De lidstaten zien erop toe dat er effectieve onderzoeks- en sanctieregelingen bestaan om inadequaate uitgevoerde wettelijke controles en assurance van duurzaamheidsrapportage op te sporen, te bestraffen en te voorkomen.

2. Onverminderd hun wettelijke aansprakelijkheidsregelingen leggen de lidstaten doeltreffende, evenredige en ontmoedigende sancties op aan wettelijke auditors en auditkantoren wanneer wettelijke controles en assuranceopdrachten van duurzaamheidsrapportage niet zijn uitgevoerd overeenkomstig de bepalingen ter uitvoering van deze richtlijn en, in voorkomend geval, Verordening (EU) nr. 537/2014.

De lidstaten kunnen besluiten geen regels vast te stellen voor administratieve sancties voor inbreuken die onder het nationale strafrecht vallen. In dat geval delen zij de Commissie mee welke strafrechtelijke bepalingen het betreft."

15 bis bis) In artikel 30 bis, lid 1, wordt het volgende punt c quater) ingevoegd:

"c quater) een voorlopig verbod van maximaal drie jaar voor de wettelijke auditor, het auditkantoor of de voornaamste duurzaamheidsvennoot om de assurance van duurzaamheidsrapportage uit te voeren en/of controleverklaringen te ondertekenen."

15 ter) In artikel 30 bis, lid 1, wordt het volgende punt d quinquies) ingevoegd:

"d quinquies) een verklaring dat de assuranceverklaring niet voldoet aan de eisen van artikel 28 bis van deze richtlijn;"

16 bis) Artikel 32 wordt als volgt gewijzigd:

a) in lid 3 wordt de eerste alinea vervangen door:

"3. De bevoegde autoriteit wordt beheerd door personen die zelf geen professionals zijn, maar voldoende bekend zijn met de vakgebieden die van belang zijn voor de wettelijke controle en, in voorkomend geval, de assurance van duurzaamheidsrapportage. Zij worden geselecteerd volgens een onafhankelijke en transparante benoemingsprocedure."

b) in lid 4 wordt punt b) vervangen door:

- b) het vaststellen van standaarden inzake beroepsethiek en interne kwaliteitsbeheersing van auditkantoren, alsmede inzake wettelijke controle en de assurance van duurzaamheidsrapportage, behalve wanneer deze standaarden worden vastgesteld of goedgekeurd door andere autoriteiten van de lidstaat;"

17) Het volgende artikel 36 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 36 bis

Regelingen tussen de lidstaten met betrekking tot de assurance van duurzaamheidsrapportage

De vereisten van de artikelen 34 en 36 met betrekking tot de wettelijke controle van financiële overzichten zijn van overeenkomstige toepassing op de assurance van duurzaamheidsrapportage.";

17 bis) In artikel 37, lid 1, wordt de volgende tweede alinea ingevoegd:

"In het kader van de assurance van duurzaamheidsrapportage zijn de bepalingen van de eerste alinea van toepassing op de benoeming van de wettelijke auditor of het auditkantoor."

17 ter) In artikel 37, lid 2, wordt de volgende tweede alinea ingevoegd:

"In het kader van de assurance van duurzaamheidsrapportage zijn de bepalingen van de eerste alinea van toepassing op de benoeming van de wettelijke auditor of het auditkantoor."

18 bis) In artikel 37 wordt lid 3 vervangen door:

- "3. Contractuele bepalingen die de keuze van de algemene aandeelhouders- of ledenvergadering van de gecontroleerde entiteit overeenkomstig lid 1 beperken tot bepaalde categorieën of lijsten van wettelijke auditors of auditkantoren met betrekking tot de benoeming van een bepaalde wettelijke auditor of een bepaald auditkantoor voor het uitvoeren van de wettelijke controle en, in voorkomend geval, de assurance van duurzaamheidsrapportage van die entiteit, zijn verboden. Dergelijke bepalingen zijn nietig."

18 ter) In artikel 38 wordt lid 1 vervangen door:

- "1. De lidstaten zien erop toe dat wettelijke auditors of auditkantoren alleen om geldige redenen kunnen worden ontslagen. Verschil van mening over methoden van boekhoudkundige verwerking, controlewerkzaamheden of, in voorkomend geval, assuranceprocedures, zijn geen geldige redenen voor ontslag."

18 quater) In artikel 38, lid 2, wordt de volgende tweede alinea ingevoegd:

"De in de eerste alinea bedoelde informatieplicht is ook van toepassing op de assuranceopdracht van duurzaamheidsrapportage."

19) Artikel 39 wordt als volgt gewijzigd:

- a) het volgende lid 4 bis wordt toegevoegd:

4 bis. De lidstaten kunnen toestaan dat de taken met betrekking tot duurzaamheidsrapportage en de assurance van duurzaamheidsrapportage waarmee het auditcomité wordt belast, in hun geheel worden uitgevoerd door het leidinggevende of toezichthoudende orgaan, of door een door het leidinggevende of toezichthoudende orgaan ingesteld orgaan.

b) in lid 6 worden de punten a) tot en met e) vervangen door:

- "a) het leidinggevende of het toezichthoudende orgaan van de gecontroleerde entiteit in kennis te stellen van het resultaat van de wettelijke controle en, in voorkomend geval, de assurance van duurzaamheidsrapportage, en toe te lichten hoe de wettelijke controle en de assurance van duurzaamheidsrapportage hebben bijgedragen tot de integriteit van respectievelijk de financiële verslaglegging en de duurzaamheidsrapportage en welke rol het auditcomité in dat proces heeft gespeeld;
- b) het proces voor financiële verslaglegging en, in voorkomend geval, duurzaamheidsrapportage, met inbegrip van het in artikel 29 quinquies van Richtlijn 2013/34/EU bedoelde digitale rapportageproces, te monitoren alsook het proces dat de onderneming uitvoert om de informatie vast te stellen die wordt gerapporteerd overeenkomstig de standaarden die krachtens artikel 29 ter van Richtlijn 2013/34/EU zijn vastgesteld, en aanbevelingen of voorstellen te doen om de integriteit van het proces te waarborgen;
- c) de effectiviteit van de systemen inzake interne kwaliteitscontrole en risicomanagement en, in voorkomend geval, de interne audit van de onderneming met gevolgen voor de financiële verslaglegging en, in voorkomend geval, de duurzaamheidsrapportage van de gecontroleerde entiteit te monitoren, met inbegrip van de digitale rapportage ervan als bedoeld in artikel 29 quinquies van Richtlijn 2013/34/EU, zonder zijn onafhankelijkheid te verliezen;"
- d) de wettelijke controle van de jaarlijkse en de geconsolideerde financiële overzichten en, in voorkomend geval, de assurance van de jaarlijkse en geconsolideerde duurzaamheidsrapportage te monitoren, in het bijzonder de uitvoering ervan, met inachtneming van de bevindingen en conclusies van de bevoegde autoriteit overeenkomstig artikel 26, lid 6, van Verordening (EU) nr. 537/2014;

- e) de onafhankelijkheid van de wettelijke auditors of auditkantoren te beoordelen en te monitoren overeenkomstig de artikelen 22, 22 bis, 22 ter, 24 bis, 24 ter, 25 ter, 25 quater en 25 quinquies van deze richtlijn, en overeenkomstig artikel 6 van Verordening (EU) nr. 537/2014, waarbij met name wordt nagegaan of de verstrekking van niet-controlediensten aan de gecontroleerde entiteit overeenkomstig artikel 5 van die verordening wenselijk is;"

20) Artikel 45 wordt als volgt gewijzigd:

- a) lid 1 wordt vervangen door:

"1. De bevoegde autoriteiten van een lidstaat gaan over tot registerinschrijving overeenkomstig de artikelen 15, 16 en 17 van elke auditor en auditorganisatie van een derde land die een controleverklaring aflevert betreffende de jaarlijkse of geconsolideerde financiële overzichten, of, in voorkomend geval, een assuranceverklaring betreffende jaarlijkse of geconsolideerde duurzaamheidsrapportage van een vennootschap die haar zetel heeft buiten de Unie en waarvan de verhandelbare effecten zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt in die lidstaat in de zin van artikel 4, lid 1, punt 14), van Richtlijn 2004/39/EG, behalve indien de onderneming alleen uitstaande schuldbewijzen uitgeeft waarvoor het volgende geldt:

- a) die schuldbewijzen zijn vóór 31 december 2010 toegelaten tot de handel op een gereglementeerde markt in een lidstaat in de zin van artikel 2, lid 1, punt c), van Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad⁶⁴ en hun nominale waarde per eenheid op de datum van uitgifte bedraagt ten minste 50 000 EUR of, in het geval van schuldbewijzen in een andere valuta, hun nominale waarde per eenheid op de datum van uitgifte is ten minste gelijkwaardig aan 50 000 EUR;
- b) die schuldbewijzen zijn sinds 31 december 2010 toegelaten tot de handel op een gereglementeerde markt in een lidstaat in de zin van artikel 2, lid 1, punt c), van Richtlijn 2004/109/EG en hun nominale waarde per eenheid op de datum van uitgifte bedraagt ten minste 100 000 EUR of, in het geval van schuldbewijzen in een andere valuta, hun nominale waarde per eenheid op de datum van uitgifte is ten minste gelijkwaardig aan 100 000 EUR.";

a bis) lid 4 wordt vervangen door:

- 4. Onverminderd artikel 46 hebben de in lid 1 van dit artikel bedoelde controleverklaringen betreffende jaarrekeningen of geconsolideerde jaarrekeningen, of, in voorkomend geval, assuranceverklaringen betreffende jaarlijkse of geconsolideerde duurzaamheidsrapportage, afgeleverd door auditors of auditororganisaties van een derde land die niet zijn geregistreerd in een lidstaat, geen rechtsgevolgen in die lidstaat.

⁶⁴ Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 2004 betreffende de transparantievereisten die gelden voor informatie over uitgevende instellingen waarvan effecten tot de handel op een gereglementeerde markt zijn toegelaten en tot wijziging van Richtlijn 2001/34/EG (PB L 390 van 31.12.2004, blz. 38).";

b) lid 5 wordt vervangen door:

"5. Een lidstaat mag een auditororganisatie van een derde land voor de doeleinden van de controle van financiële overzichten uitsluitend in het register inschrijven indien:

- a) de meerderheid van de leden van het leidinggevende of bestuursorgaan van de auditororganisaties van een derde land voldoet aan eisen die gelijkwaardig zijn aan de eisen gesteld in de artikelen 4 tot en met 10, met uitzondering van de artikelen 7, lid 2, 8, lid 3, en 10, lid 1, tweede alinea;
- b) de auditor van een derde land die namens de auditororganisatie van een derde land de controle uitvoert, voldoet aan eisen die gelijkwaardig zijn aan de eisen gesteld in de artikelen 4 tot en met 10, met uitzondering van de artikelen 7, lid 2, 8, lid 3, en 10, lid 1, tweede alinea;
- c) de controles van de in lid 1 bedoelde jaarlijkse of geconsolideerde financiële overzichten worden uitgevoerd in overeenstemming met internationale controlestandaarden als bedoeld in artikel 26 en conform de voorschriften van de artikelen 22, 22 ter en 25, of gelijkwaardige standaarden en voorschriften;
- d) die auditororganisatie op haar website een jaarlijks transparantieverslag publiceert dat de in artikel 13 van Verordening (EU) nr. 537/2014 bedoelde informatie bevat, of zij aan gelijkwaardige openbaarmakingseisen voldoet;

Een lidstaat mag een auditororganisatie van een derde land voor de doeleinden van de assurance van duurzaamheidsrapportage uitsluitend in het register inschrijven indien:

- a) de meerderheid van de leden van het leidinggevende of bestuursorgaan van de auditororganisaties van een derde land voldoet aan eisen die gelijkwaardig zijn aan de eisen gesteld in de artikelen 4 tot en met 10;
 - b) de auditor van een derde land die namens de auditororganisatie van een derde land de controle uitvoert, voldoet aan eisen die gelijkwaardig zijn aan de eisen gesteld in de artikelen 4 tot en met 10;
 - c) de assurance van de in lid 1 bedoelde jaarlijkse of geconsolideerde duurzaamheidsrapportage wordt uitgevoerd in overeenstemming met assurancestandaarden als bedoeld in artikel 26 bis en conform de voorschriften van de artikelen 22, 22 ter, 25 en 25 ter, of in overeenstemming met gelijkwaardige standaarden en voorschriften;"
 - d) die auditororganisatie op haar website een jaarlijks transparantieverslag publiceert dat de in artikel 13 van Verordening (EU) nr. 537/2014 bedoelde informatie bevat, of zij aan gelijkwaardige openbaarmakingseisen voldoet;
- c) lid 5 bis wordt vervangen door:
- "5 bis. Een lidstaat mag een auditor van een derde land voor de doeleinden van de controle van financiële overzichten uitsluitend in het register inschrijven wanneer hij of zij aan de in lid 5, eerste alinea, punten b), c) en d) van dit artikel gestelde eisen voldoet.

Een lidstaat mag een auditor van een derde land voor de doeleinden van de assurance van duurzaamheidsrapportage uitsluitend in het register inschrijven wanneer hij of zij voldoet aan de in lid 5, tweede alinea, punten b), c), en d), van dit artikel gestelde eisen voldoet.

c bis) lid 6 wordt vervangen door:

- "6. Om de uniforme voorwaarden voor de toepassing van lid 5, eerste alinea, punt d), en tweede alinea, punt d), van dit artikel te garanderen, wordt aan de Commissie de bevoegdheid verleend door middel van uitvoeringshandelingen te oordelen over de daarin bedoelde gelijkwaardigheid. Die uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 48, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld. De lidstaten kunnen de in lid 5, eerste alinea, punt d), en tweede alinea, punt d), van dit artikel bedoelde gelijkwaardigheid beoordelen, zolang de Commissie een dergelijk besluit niet heeft genomen.

Aan de Commissie wordt de bevoegdheid verleend gedelegeerde handelingen op basis van artikel 48 bis vast te stellen met het oog op het bepalen van de algemene gelijkwaardigheidscriteria die moeten worden gehanteerd bij het beoordelen of de in lid 1 van dit artikel bedoelde controles van de financiële overzichten en, in voorkomend geval, assurance van duurzaamheidsrapportage worden uitgevoerd overeenkomstig respectievelijk de in artikel 26 bedoelde internationale controlestandaarden en de in artikel 26 bis bedoelde assurancestandaarden, en overeenkomstig de in de artikelen 22, 24 en 25 vastgestelde vereisten. Deze criteria, die toepasselijk zijn op alle derde landen, worden door de lidstaten gehanteerd wanneer zij de gelijkwaardigheid op nationaal niveau beoordelen."

21) Artikel 48 bis wordt als volgt gewijzigd:

a) aan lid 2 wordt de volgende alinea toegevoegd:

"De in artikel 26 bis, lid 2, bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt voor onbepaalde tijd aan de Commissie toegekend."; b) lid 3 wordt vervangen door:

"3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in de artikelen 26, lid 3, 26 bis, lid 2, 45, lid 6, 46, lid 2, en 47, lid 3, bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.";

c) lid 5 wordt vervangen door:

"5. Een overeenkomstig de artikelen 26, lid 3, 26 bis, lid 2, 45, lid 6, 46, lid 2, en 47, lid 3, vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van vier maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn de Commissie heeft meegedeeld daartegen geen bezwaar te zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.".

Artikel 4

Wijzigingen van Verordening (EU) nr. 537/2014

Verordening (EU) nr. 537/2014 wordt als volgt gewijzigd:

- 1) Artikel 4, lid 2, tweede alinea, wordt vervangen door:

"De in de eerste alinea genoemde limieten gelden niet voor andere dan in artikel 5, lid 1, bedoelde assuranceopdrachten van duurzaamheidsrapportage en niet-controlediensten die worden voorgeschreven door de nationale en de Uniewetgeving."

- 2) Artikel 5 wordt als volgt gewijzigd:

- a) in lid 1 wordt de tweede alinea, punt c, vervangen door:

"boekhouding en het opstellen van administratieve vastleggingen en financiële overzichten, en het opstellen van duurzaamheidsrapportage;"

- b) in lid 4 wordt de volgende tweede alinea ingevoegd:

"Voor het uitvoeren van assuranceopdrachten van duurzaamheidsrapportage is de in de eerste alinea bedoelde goedkeuring van het auditcomité niet vereist.";

Artikel 5

Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk [Publicatieblad - gelieve de datum in te voegen: 18 maanden na de inwerkingtreding van deze richtlijn] aan de artikelen 1, 2 en 3 van deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onmiddellijk in kennis.

De lidstaten bepalen dat de in de eerste alinea bedoelde bepalingen van artikel 1 van toepassing zijn:

- a) voor boekjaren die op of na 1 januari 2024 beginnen:
 - i) op grote ondernemingen als gedefinieerd in artikel 3, lid 4, van Richtlijn 2013/34/EU die organisaties van openbaar belang als gedefinieerd in artikel 2, punt 1), van die richtlijn zijn, en die op hun balansdatum het criterium van het gemiddeld aantal van 500 werknemers per boekjaar overschrijden;
 - ii) op organisaties van openbaar belang als gedefinieerd in artikel 2, punt 1), van Richtlijn 2013/34/EU die moederondernemingen van een grote groep als gedefinieerd in artikel 3, lid 7, van Richtlijn 2013/34/EU zijn, en die op hun balansdatum, op geconsolideerde basis, het criterium van het gemiddeld aantal van 500 werknemers per boekjaar overschrijden;
- b) voor boekjaren die op of na 1 januari 2025 beginnen:
 - i) op grote ondernemingen als gedefinieerd in artikel 3, lid 4, van Richtlijn 2013/34/EU, met uitzondering van de in punt a), i), bedoelde ondernemingen;
 - ii) op moederondernemingen van een grote groep als gedefinieerd in artikel 3, lid 7, van Richtlijn 2013/34/EU, met uitzondering van de in punt a), ii), bedoelde moederondernemingen;

- c) voor boekjaren die op of na 1 januari 2026 beginnen:
- i) op kleine en middelgrote ondernemingen als gedefinieerd in artikel 3, leden 2 en 3, van Richtlijn 2013/34/EU die ondernemingen zijn als bedoeld in artikel 2, punt 1), a), van die richtlijn, en die geen micro-ondernemingen als gedefinieerd in artikel 3, lid 1, van die richtlijn zijn;
 - ii) op kleine en niet-complexe instellingen, mits het gaat om grote ondernemingen als bedoeld in artikel 3, punt 4), van Richtlijn 2013/34/EU, of om kleine en middelgrote ondernemingen als gedefinieerd in artikel 3, leden 2 en 3, die ondernemingen zijn als bedoeld in artikel 2, punt 1), a), van die richtlijn en die geen micro-ondernemingen zijn als gedefinieerd in artikel 3, lid 1, van die richtlijn;
 - iii) op verzekeringscaptive's en herverzekeringscaptive's, mits het gaat om grote ondernemingen als bedoeld in artikel 3, punt 4), van Richtlijn 2013/34/EU, of om kleine en middelgrote ondernemingen als gedefinieerd in artikel 3, leden 2 en 3, die ondernemingen zijn als bedoeld in artikel 2, punt 1), a), van die richtlijn en die geen micro-ondernemingen zijn als gedefinieerd in artikel 3, lid 1, van die richtlijn.

De lidstaten bepalen dat de in de eerste alinea bedoelde bepalingen van artikel 2 van toepassing zijn:

- a) voor boekjaren die op of na 1 januari 2024 beginnen:
- i) op uitgevende instellingen als gedefinieerd in artikel 2, lid 1, punt d), van Richtlijn 2004/109/EG die grote ondernemingen zijn als gedefinieerd in artikel 3, lid 4, van Richtlijn 2013/34/EU, en die op hun balansdatum het criterium van het gemiddeld aantal van 500 werknemers per boekjaar overschrijden;
 - ii) op uitgevende instellingen als gedefinieerd in artikel 2, lid 1, punt d), van Richtlijn 2004/109/EG die moederondernemingen van een grote groep zijn als gedefinieerd in artikel 3, lid 7, van Richtlijn 2013/34/EU, en die op hun balansdatum het criterium van het gemiddeld aantal van bij elkaar opgeteld 500 werknemers per boekjaar overschrijden;

- b) voor boekjaren die op of na 1 januari 2025 beginnen:
 - i) op uitgevende instellingen als gedefinieerd in artikel 2, lid 1, punt d), van Richtlijn 2004/109/EG die grote ondernemingen zijn als gedefinieerd in artikel 3, lid 4, van Richtlijn 2013/34/EU, met uitzondering van de in punt a), i), bedoelde uitgevende instellingen;
 - ii) op uitgevende instellingen als gedefinieerd in artikel 2, lid 1, punt d), van Richtlijn 2004/109/EG die moederondernemingen van een grote groep zijn als gedefinieerd in artikel 3, lid 7, van Richtlijn 2013/34/EU, met uitzondering van de in punt a), ii), bedoelde uitgevende instellingen;
- c) voor boekjaren die op of na 1 januari 2026 beginnen:
 - i) op uitgevende instellingen als gedefinieerd in artikel 2, lid 1, punt d), van Richtlijn 2004/109/EG die kleine en middelgrote ondernemingen zijn als gedefinieerd in artikel 3, leden 2 en 3, van Richtlijn 2013/34/EU, en die geen micro-ondernemingen zijn als gedefinieerd in artikel 3, lid 1, van die richtlijn;
 - ii) op als kleine en niet-complexe instellingen gedefinieerde uitgevende instellingen, mits het gaat om grote ondernemingen als bedoeld in artikel 3, punt 4), van Richtlijn 2013/34/EU zijn, of mits om kleine en middelgrote ondernemingen als gedefinieerd in artikel 3, leden 2 en 3, die ondernemingen zijn als bedoeld in artikel 2, punt 1, a), van die richtlijn en die geen micro-ondernemingen zijn als gedefinieerd in artikel 3, lid 1, van die richtlijn zijn;
 - iii) op als verzekeringscaptives of herverzekeringscaptives gedefinieerde uitgevende instellingen, mits het gaat om grote ondernemingen als bedoeld in artikel 3, punt 4), van Richtlijn 2013/34/EU, of om kleine en middelgrote ondernemingen als gedefinieerd in artikel 3, leden 2 en 3, die ondernemingen zijn als bedoeld in artikel 2, punt 1), a), van die richtlijn en die geen micro-ondernemingen zijn als gedefinieerd in artikel 3, lid 1, van die richtlijn.

De lidstaten bepalen dat de in de eerste alinea bedoelde bepalingen van artikel 3 van toepassing zijn op de boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2024.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking ervan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor de verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 6

Datum van toepassing van artikel 4

Artikel 4 van deze richtlijn is van toepassing op boekjaren overeenkomstig de vierde alinea van artikel 5, lid 1.

Artikel 7

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Artikel 8

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten. Artikel 4 is echter verbindend in al zijn onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement

De voorzitter De voorzitter

Voor de Raad